

JACK LONDON

*VALDA
SKRIFTER*

M A L M Ö
VÄRLDSLITTERATURENS FÖRLAG

MALMÖ
Vitus Peterssons Bokindustri
1927

Sjuttonde bandet

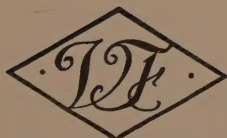
Kempton-Wace-breven

av

JACK LONDON

och

ANNA STRUNSKI

M A L M Ö
VÄRLDSLITTERATURENS FÖRLAG

MALMÖ
Vitus Peterssons Bokindustri
1927

(Forts. från sextonde bandet.)

XXIV.

Från Herbert Wace till Dane Kempton.

The Ridge, Berkeley, Californien.

1 juli 19—

Någonstädes hos Ward läses följande: "Man bör alltid lägga på minnet, att allt framåtskridande består i den godtyckliga förändring av naturens normala förlopp, vilken framkallas av mänskliga strävanden och planer, så att civilisationen är helt och hållet en konstprodukt." Nå, Dane, det där var väl omfattande nog för att bilda grunden till en hel sociologi? Först och främst måste jag emellertid fråga dig: är det sant? För det andra, förstår du, uppskattar du den oerhörda betydelsen därav? Och för det tredje, hur överensstämmer din kärleksfilosofi med detta?

Den romantiska kärleken är säkerligen icke naturlig. Den är en konstprodukt, som människan

tanklöst och omedvetet infört i det naturliga systemet. Är detta oförsynt? Låt oss se efter. I sitt naturliga tillstånd är kärleken blott och bart en fortplantningsdrift utan tillstymmelse till fantasi. Hannen äger de gripande organen och den överlägsna styrkan. Förutom i egenskap av jaktbyte äger honan intet intresse för honom. Men han drives rastlöst till att bemäktiga sig henne. Och med tillhjälp av sina gripverktyg och sin överlägsna styrka bemäktigar han sig honorna av sitt eget släkte och går sin väg. Men livet utvecklas så småningom och tillväxer i fulländning och nödvändigtvis även i förstånd. När en av den gamla världens för länge sedan bortglömda bebyggare dödade sin rival eller fiende med en trädgren och fann detta förträffligt och därefter gjorde det till en vana att döda rivaler och fiender med trädgrenar, den dagen inträdde förkonstlingen i världen. Och den dagen började den revolution, som var bestämd att förändra hela livets historia. Den dagen lades hörnstenen till den mest häpnadsväckande förkonstling av alla, till Civilisationen!

Följ spåren! Våra apliknande och fruktätande förfäder beträdde den första genvägen av många. Att krossa en mörgpipa med en sten var den handling, som blev fader till redskapet, och mellan

krossandet av märgpipan och susandet in i staden i en bil ligger endast en skillnad i graden av utveckling. Det ena är en förkonstling på ytan, det andra är den fulländade förkonstlingen. Det är det hela. Man har gjort framsteg. De första uppfinnarna försökte att fatta den sanningsenliga paradoxen att "den längsta omvägen är den kortaste hemvägen", och övergav det direkta strävandet efter lyckan för det indirekta strävandet efter lyckan. Om en vilde i sina lyckosträvanden hejdades av en väldig vattenyta, kastade han sig icke i vattnet och sam över, utan han vände ryggen till vattnet och utvalde ett träd i skogen, formade det med sina grova redskap och urholkade det med eldens hjälp, och satte det därpå i sjön och paddlade dit, där hans lycka låg förankrad.

Och nu komma vi till kärleken. I sitt naturliga tillstånd är den en rå och obehärskad lidelse och ingenting annat. Det finnes inte en gnista romantik förbunden med den. Men livet utvecklas, och de mänskliga sammanslutningarna bilda samhällsgrupper, som aldrig förut funnits. Se till exempel på familjegruppen! En dylik blir i sig själv en enhet. På grund av sammanslutningen kan människan bättre sträva efter sin lycka. Men för att sammanslutningen skall kunna bibehållas, måste

den ordnas, därför upprättar människan lagar, regler och dunkla sedelagar, som föreskriva människorna inom samhällsgruppen hur de skola uppföra sig. Det fria och obundna könslivet blir i någon mån hämmat. En större lust för ensamhet och avskildhet kan spåras. Och ur ordning och avskildhet framväxa vördnad och helgd.

Men livet utvecklas alltjämt, och familjegruppen förvandlas snart till en sammanslutning av allt större och större grupper. Och regler och föreskrifter växla i överensstämmelse därmed, ända tills äktenskapsbandet får en hel historia och anser sig äga traditioner att peka tillbaka på. Denna historia och dessa traditioner bilda en stor fond, som ständigt växer med de skiftande förhållandena och den växande fantasien. Och traditionerna i synnerhet utöva sitt tryck på individen och hindra det naturliga uttrycket för hans kärleksinstinkt och förmå honom att på ett konstlat sätt ge uttryck åt sin kärlek. Han älskar, men inte som sina vilda förfäder, utan som den hop han tillhör. Och sättet att älska hos denna hop föreskrives av kärleks-traditioner. Om individen jämför sin utvaldas ögon med stjärnorna, så är det ett gammalt nedärvt knep. Om han sjunger nedanför hennes fönster eller skriver en dikt om hennes skönhet och

dygd — så gjorde hans fader detsamma före honom. I älskarens röst genljuda myriader av älskarens röster från gångna år och århundraden. Sångarna av tusen sånger bilda den spöklika kören till den kärlekssång han sjunger. Hans tankar, ja, själva hans känslor, äro icke hans egna, utan äro tankarna och känslorna hos oräkneliga älskare, som levat och älskat långt förut, och vilkas liv och kärlek ännu leva i minnet. Deras misstag och dårskaper äro hans, liksom deras löjliga fantasifoster och känslösamma kärlekspjoller. Utan sin erotiska litteratur, sin historia om Kärleken och de stora namnen i Kärlekens bok, en girland av sånger och ballader, en bunt muntliga kärlekshistorier och kärleksäventyr — utan allt detta, vilket är utmärkande för den hop han tillhör, kunde han icke älska på det sätt han gör.

För att du skall förstå mig, vill jag framdra följande exempel: Sätt en pojke och en flicka, båda barn av kulturen och båda vid späd ålder, på en enslig ö. Låt dem livnära sig av musslor och frukt och fritt tillväxa i hälsa och styrka, men låt dem aldrig träffa några likar, aldrig höra något tal-språk och aldrig lära sig någonting av allt det, som deras likar lära sig. Nå, vad tror du då kommer att hända? De skola växa upp till man och kvin-

na och para sig såsom djuren utan skymt av romantik eller fantasi. Om kvinnan uppreser sin vilja mot mannens, kommer han att slå henne. Om han blir alltför häftig i sina ömhetsbetygelser, flyr hon sin väg och gömmer sig. Han kommer lika litet att jämföra hennes ögon med stjärnorna, som hon kommer att drömma om honom som någon Apollo, ej heller kommer paret att sitta i skymningen och svärma över Heros och Leandros kärlek. Och alla de många generationer av engifte, som han har bakom sig, skulle inte hindra honom från månggifte, om andra kvinnor skulle råka uppträda på ön.

Mannen i Londons fattigkvarter har för sed att piska hustrun till döds, om hon förolämpar honom. Och mannen i Londons fattigkvarter är en mycket ursprunglig individ, som uttrycker sina känslor på ett mycket naturligt sätt. Han har aldrig hört talar om Hero och Leandros, och jämförelsen mellan kvinnans ögon och stjärnorna skulle han anse som enbart löjeväckande. Den finkänslige, ömme, hänsynsfulle mannen är en konstprodukt. Och detta är även den romantiske älskaren, som skapats av de nedärvda kärlekstraditionerna och av den erotiska litteraturen, till vilken han har tillgång.

Och nu komma vi till huvudpunkten. Eftersom

den romantiska kärleken är en konstprodukt, kan du inte komma och påstå, att den bibehåller sig genom åren, därför att den är naturlig. Det enda berättigade påstående du kan göra är, att den romantiska kärleken är den bästa tänkbara förkonstling eller förfining av driftslivet eller att den är den enda fullkomligt tillfyllestgörande och tillfredsställande förkonstling av driftslivet, som människan uttänkt. Å ena sidan bevisar människan, när det gäller fortplantningen i livet, den romantiska kärlekens otillräcklighet genom det husliga urvalet av djur. Å andra sidan kommer själva bristen på förnuft i den romantiska kärleken att föra till denna kärleks slutliga försvinnande, allt eftersom det mänskliga släktet växer till i klokhet. Men därför att den ännu existerar och är halvt barbarisk till sitt väsen, tvingar den många att knyta de äktenskapliga banden utan att någon överensstämmelse finnes mellan parterna. Under den tid den romantiska kärleken har en människa i sitt våld, är denna människa sjuk, onormal och utan ett tecken till förnuft. Fysisk och andlig hälsa, vilka tillhöra det sunda förnuftet, krävas för framåtskridande och för framtiden skall livet i ännu högre grad fordra såväl fysisk och andlig hälsa som sunt förnuft av individen. Det måste bli hjär-

nan, som behärskar och leder både individen och samhället i de tider, som skola komma, och icke hjärtat och underlivet. Och även om vi antogo, att den romantiska kärlekens funktion varit nödvändig, finns det därför icke något skäl att därav dra den slutsasen, att den alltid skall förbli lika nödvändig. Det finnes något, som heter rudimentära organ, vilkas funktioner för länge sedan upphört och numera fallit i glömska.

Världen har förändrats, Dane. Sinnesnjutningarna äro icke längre tillvarons yttersta ändamål. Hjärnan triumferar över underlivet och hjärtat. Glädjen i livet genom förståndet är finare och högre än den blotta sinnesnjutningen i livet. Darwin röntte en värdigare och mera utsökt glädje genom sin "Arternas ursprung" än någonsin Salomo med sina tusen frillor och hustrur. Och ha sinnesnjutningarna i någon mån förfinats, så ha vi förståndets växande inflytande att tacka därför. Våra rättesnören för konsten räkna icke sitt ursprung från hjärtat. Inga känslöstämningar utarbetade lagarna för komposition. Vi kunna icke njuta av något konstföremål, om det icke tillfredsställer vår omdömesförmåga. "Han är en natur sångare", säga vi om en skald, som icke ar-

betar vetenskapligt, "men resultatet är klen, hans verser halta, och han brister i tekniken".

Förståndet, icke hjärtat, skapade människan och håller fortfarande på därmed — men, ack, det går långsamt, Dane, ty livets utveckling går mycket sakta framåt. Det "framstegsälskande överskottet" är ett av dina favoritslagord. Men jag kan inte förstå annat än att det "framstegsälskande överskottet" måste vara den del av människosläktet, som mera låter leda sig av förståndet än resten av släktet. Och jag, som räknar mig till denna grupp, är besluten att ordna mitt liv på ett förnufts-enligt sätt. Och mitt förnuft säger mig, att det rena driftslivet samt förälskelsens bleka romantik icke äro de största och utsöktaste njutningarna i livet. Den intellektuella njutningen utgör målet för min strävan i livet, och om än köpevillkoren bli hårda, skall jag likväl anstränga mig att betala ända till sista öret av min skuld.

Därför gifter jag mig med Hester Stebbins. Jag är varken gripen av mina förfäders föråldrade djuriska lustar eller av senare tidens romantiska förälskelse, som för varje dag alltmera kommer ur bruk. Jag ingår en förbindelse, vilken mitt förstånd säger mig är grundad på hälsa, sunt förnuft och ömsesidig överensstämmelse. Mitt förstånd

gillar denna förbindelse. Mitt liv skall bli fritt och stort och tillfredsställande, och jag skall inte bli någon slav under de sinnesnjutningar, som behärskade mina förfäder. Jag avstår från deras arvedel. Jag bryter bojan. Och vem är du, att du skulle kalla mig ovis?

Herbert Wace.

XXV.

Från densamme till densamme.

The Ridge, Berkeley, Californien.

5 juli 19—

Jag hade icke ämnat komma med någon kritik över ditt brev, men då jag läste om det, råkade jag fästa mig vid benämningen "uppkomling", som du ger mig. Ordet innebär ingen anklagelse. Det är alltid på detta sätt, som det gamla, som håller på att försvinna, betecknar det nya, friska och starka. Uppkomling — termen strålar av betydelse och hälsa. Jag betvivlar inte, att själva profeten Elias fick heta uppkomling, när han vinkade med sin gyllene harpa i den glädjestrålande skaran, uppblåst av högmod över att de hade kämpat

med Mikael, när Lucifer slungades ned till helvetet.

”Vi välja icke våra hustrur som våra ridhästar eller ingå våra giftermål som vi uppgöra planerna till våra hus”, säger du, och det är alldeles förträffligt sagt. Jag begär ingen bättre anklagelse mot den romantiska kärleken. Ack, hur många genomhederliga män och kvinnor har jag inte hört bittert förebrå samhället, att det vid barnafödandet icke kräver samma omdöme och urskillning av människorna, som det kräver vid uppfödandet av hästar och hundar! Äktenskapet är dock någonting annat och mer än ett uppgående i romantik, ljuva känslorysningar och tillfredsställandet av ens egna lustar — och hur går det med barnen?

”Bry dig inte om barnen”, säger den själviska kärleken. Det har blivit en vana för oss att inte tänka på barnen, de äro av underordnad betydelse. Vi ha alltid först och främst tänkt på vårt eget höga nöje. Därför fortsätter samhället att med omdöme och förtänksamhet ägna sig åt förädling av hästar och hundar och litar på sin goda tur i fråga om barnen.

Men detta kan icke fortgå, Dane. Livet är i viss mening att leva och att fortleva. Och allt, som befordrar levandet och fortlevandet, är av

godo. De som ha verkligheten till rättesnöre, komma ej på avvägar, medan de som icke hyser någon aktning för verkligheten, fara vilse. Ridderskapet lät förföra sig av en idé. Det idealiserade, du får förlåta mig, att jag säger det. Det gjorde en fin och utsökt konst av kärleken, och oräkneliga kringvandrande riddare offrade sig helt och hållet i den lille gudens tjänst. De drömde känslofullt över sina skönas handskar och glömde att verka för levandet och fortlevandet. Och medan ridderskapet begick självmord över sina sköna damers handskar, gjorde de trinda och träskalliga borgarna, som framför allt sågo verkligheten i ögonen, sitt inträde på skådeplatsen med buller och bång. Och på spillrorna av ridderskapets ruin och förfall skapade de, skrytsamt och hoverande, sitt uppkomlingsövermod. Åh, vad de triumferade! Avkomlingarna till skoflickare och krämare köpte med sitt röda guld "tusenåriga gamla anor", köpte de stolta och förnäma aristokraterna med hull och hår för att beblanda sig med dem, beskyddade de sköna konsterna, höllo sin hand över vetenskapen, uppblåsta av skrytsamhet och välvilja! Men de triumferade dock! De hade sinne för verkligheten och verkade för levandet och fortlevandet.

Kärleken är livet, säger du, och du tycks anse

den för tillvarons fulländning. Men jag vill inte påstå, att livet är kärlek. Vad är livet? Det är en leksak, som vi sannerligen fått utan att veta varför, och som vi kunna leka med, hur det behagar oss. Några föredra att drömma, andra att älska och andra åter att strida. Några vilja ha ögonblicklig lycka och andra den lycka, som vinkar i fjärran. Den ene vedervågar nuet för det som skall komma, den andre griper nuet och lämnar framtiden åt sitt öde. Men alla fånga leksaken och leker med den var och en efter sitt behag. Och eftersom ingen vet, hur livet skall sluta, veta alla, att livet är slutet på kärleken. Kärleken, den stackars omogna lilla kärleken, är livets utväg — och så avrunda vi cirkeln. Vad är livet? Det är en leksak, som vi sannerligen fått utan att veta varför och som vi kunna leka med, hur det behagar oss.

Men detta veta vi, att kärleken är utvägen till livet, och att den är underkastad en oundviklig utveckling. Med vårt förstånd vilja vi utveckla och odla kärleken. Vi vilja eftertrakta ett övermått av liv! Ett finare liv! Ett högre liv! Ett fullkomligare och mera harmoniskt liv! När vi vetenskapligt uppföda våra rashästar och våra arbetshästar, är det för att åstadkomma detta övermått av liv.

Och när vi hinna så långt, att vi även tillämpa de vetenskapliga teorierna på människosläktet, sträva vi efter samma övermått av liv, ja, för ett övermått av mänsklighet.

Du påstår, att en närmare bekantskap med ens hustrus små olater icke förmår döda ens kärlek. Jo, det är just, vad den gör, men på spillrorna av denna kärlek uppspirar så småningom en tillgivenhet, ett kamratskap, liknande den tillgivenhet och den vänskap man hyser för en bror. Jag älskar icke min bror och på grund därav och på grund av vänskapen och tillgivenheten till honom, vänder jag mig icke bort från honom, om han begår någon vanhedrande handling. Kärleken — glöm inte det! — uppspirar ur känslöstämningar och är vankelemodig, övermodig och nyckfull. Men tillgivenheten spirar upp ur förståndet och är grundad på hjärnans omdöme. Kärlek är hårdnackad tyranni, men tillgivenhet är överenskommelse på grund av eftergift. Kärleken frågar lika litet efter kompromisser, som den lilla huvudyra kärlekstörstande sparven gör det.

Min bror? — Jag lekte med honom som barn. Hans svagheter och fel uppretade och pinade mig, liksom mina uppretade och pinade honom. Våra tvister voro oräkneliga. Men han hade också goda

sidor, som tilltalade mig, och han gjorde saker och ting, som jag fann behagliga, ja, han uppoffrade sig till och med ibland för mig. Och med mig var det samma förhållande. Med mitt förstånd vägde jag hans fel och svagheter mot hans uppoffringar och goda handlingar och erhöll ett omdöme om honom. Familjens sedliga hållning bidrog i sin mån till detta omdöme. Släktskapens förpliktelser och blodsbandets ansvar påtvungos mig. Vi växte upp i vår mors hägn, och hon och vår far blevo även av betydelse för min hållning och mitt uppförande. De lärde mig, att min bror var min bror, och att mitt förhållande till honom måste vara olikt mitt förhållande till alla dem, som icke voro mina bröder. Och alltsammans bidrog till att utkristallisera ett omdöme från mitt sunda förnuft, ett slags kännetecken, så att säga, till ledning för alla förnuftiga handlingar och även till kontroll och hämning av alla känslobetonade handlingar. Denna utformning av omdömen blev ett automatiskt led i min tankeprocess.

Och nu, sedan jag vuxit upp och blivit man, begår min bror en vanhederlig handling, en handling, som verkar frånstötande på mig, en handling, som väcker känslor av vrede, bitterhet och hat. Ur dessa känslor utlöser sig en plötslig lust hos mig

att utösa min vredes skålar över honom, att hata honom. Men då hejdas jag av mitt förnuft. Hur jag än kommer att handla, bör jag först rådfråga mitt omdöme. Min barndoms och ungdoms tillgivenhet — alla goda handlingar och uppoffringar, våra föräldrar, släktskapens förpliktelse och blodsbandets ansvar — allt talar till hans förmån. På detta sätt strida förstånd och känsla inom mig. Jag vill göra två motsatta saker. Kampen har börjat mellan huvud och hjärta, och mitt handlingsätt beror på vilken impuls, som är starkast. Om tillgivenheten och förståndet segra, kommer jag inte att vända min bror ryggen utan sluta honom i mina armar.

Jag är rädd för att jag inte varit tillräckligt tydlig i min förklaring. Det är svårt att ha bråttom, när man skall bringa klarhet i psykologiska frågor, där det framför allt gäller att vara tydlig och att välja de rätta orden, men jag hoppas, att du åtminstone förstått, varthän jag syftat. Vad jag velat säga är, att jag förlåter min bror på grund av min tillgivenhet till honom och inte därför att jag älskar honom, och att denna tillgivenhet är ett resultat av förnuftet, är ett utslag av mitt slutliga omdöme om honom.

Herbert.

XXVI.

Från Dane Kempton till Herbert Wace.

London 3 A, Queens Road, Chelsea W. S.

21 juli 19—

"Framåtskridande är en godtycklig förändring av naturens normala förlopp, vilken framkallas av mänskliga strävanden och planer, alltså är civilisationen helt och hållet en konstprodukt." Du ber mig att ta detta lösryckta stycke sociologi i betraktande och tala om, hur min höga uppfattning om kärleken ter sig i belysningen därav. Liksom om du hade bevisat, att kärleken icke överensstämmer med civilisationen! Vi göra avkall på livet, med varje framsteg vi göra, men vi uppge därför inte att leva. Genom att låta livet uppstå i nya former och genom att stadfästa en allt mera sammansatt och invecklad samhällsapparat, bygga vi blott på den grund, som redan finnes. Paradoxen om det skapade och skaparen existerar icke. När din sociolog talar om godtyckliga förändringar, åberopar han sig på statsförfattningar och styrelser och kännetecken på de materiella och ideella krafter, som ett framåtskridande samhälle själv måste handha. Han kan inte till framåtskri-

dandet räkna förändringen av de livsbehov, som bidra till tillvarons beskaffenhet. Gällde det ett samhälle, som fördelade arbetets produkter lika, så skulle jag kunna medge, att i ett sådant fall en godtycklig förändring inträtt, efter som naturens normala förlopp tillåter de starkare att, öppet och oförtäckt, ja, till och med med samhällets medgivande, tillvälla sig fördelar på de svagares bekostnad. Gällde det åter ett sådant tillstånd av framåtskridande, som gjorde slut på nöden, så att hungern i det ena fallet hälsades med tillfredsställelse och i det andra alldeles undanröjdes, så skulle jag tro, att det inte vore verklighet utan en saga ur Tusen och en natt, du undfägnade mig med.

Kärleken är av samma slag som livet, som hungern, som glädjen, som döden. Din utveckling kan inte lämna den bakom sig — din kultur måste bli tolkaren därav.

Ditt sista brev är stelt, invecklat och tvetydigt. Däri påpekar du för mig på ett hatfullt sätt utvecklingens möjligheter, påstår att kärleken är bäst, när den är förkonstlad, och du sjunger hjärtans lov i höga tonarter. Och som den förnuftets anhängare du är, frigör du dig från känslotvånget. Men utvecklingen kan icke inverka på behovet och förmågan att älska. Detta har jag redan konsta-

terat. "Hur kunna vi bestämma, om vi skola älska eller icke älska?" Livet är invecklat eller enkelt — det beror på hur man ser det — du må sedan kalla kärleken ett bröllopfestens tillbehör eller — det eggande och livgivande elementet i livet, en väsensförvandling, som alla godkänna, ödmjukt eller trotsigt, vilket som nu är fallet.

Jag kan bättre föreställa mig tillvaron av en centralkommitté, upprättad i syfte att reglera äkten- skapen inom ett samhälle, än detta samhälles gil- lande av en dylik kommitté. De sociala händelser- na sakna logik. Världen envisas med att icke vilja ta det nästa steget, och det som för den sociale kunskaparen tedde sig som en dammig biväg, skall kanske visa sig vara framåtskridandets raka lands- väg för den larmande hopen. Detaljerna göra sig alltid gällande på den avgörande stridsfrågans be- kostnad hos den misslyckade talaren. Låt oss där- för vara ödmjuka. Av detta skäl vägrar jag att inlåta mig på några uttalanden om möjligheter i oändlighet. Du och jag kunna icke vara produk- ter av en miljö, som icke existerar. Det är säkrast att anta, att våra behov äro desamma som släktets och att det som vi finna hos oss själva, icke kan vara så märkligt, om vi även påträffa det hos an- dra. Du kan icke ha blivit alltför förnuftsenslig

för att kunna älska. Så långt ha vi ännu inte hunnit i förkonstling.

Du vill, att jag skall tro dig på ditt ord. Men varför? Har du aldrig själv misstagit dig, aldrig själv gjort några missgrepp, aldrig själv tagit det onda för det goda? Det är väl icke möjligt, att du sover ännu eller att du — och Gud hjälpe dig då! — fullkomligt råkat i klorna på de dogmer, som du jämt för på tal.

Det är på grund av den andra punkten i ditt brev, som jag kallar dig tvetydig. Förut under våra tvister erinrar jag mig, att du framhållit det faktum, att kärleken är en instinkt, gemensam för alla livsformer, och nu går du för långt i dina försök att bevisa, att den är förkonstlad.

Var sätter du gränsen mellan förkonstling och natur? Inte kan en utveckling kallas förkonstlad, därför att den är av färskt datum? Naturligtvis tillhör människan livet lika odelat som sina förfäder! När vi komma till civilisationen, stå vi inför det största och skarpsinnigaste ting i livet, och det mänskliga samhällets civilisation är ingen förkonstling. Det är fulländningen av människonaturen, det infriade löftet, den bestående framgången, det växande inflytandet. En värld av kött och blod och hjärnsubstans och en förädlande

kraft, som verkar en ständig förändring, ty förändring är växande krafter och utveckling och ständigt framtvingade uttryck för denna förändring — att fatta detta är att fatta oändligheten. Och ändamålet? Utveckling, alltjämt utveckling. Fördenskull försvinner individen, fördenskull bibehålles rasen, fördenskull finnas risk och uppoffring och dödskampens triumf i det överfyllda hjärtats sista slag. Och vad är denna typens förfining, detta mål, som vi alla sträva mot med en sådan sorglig tydlighet utom en vinst i förmågan att älska? Vi börja med kärlek för att sluta med en ännu större kärlek, och det kallar jag framåtskridande. Att skriva civilisationens epos blir en uppgift för någon utvald mäktig ande, som i sig skall förena Homeros och Shakespeare, och verket kommer att utgöras av en kärlekshistoria.

Vi kasta inte bort sädeskornen och behålla agnarna, ej heller fortplanta vi endast "dårskaperna" och "kärlekspjollret". Om älskarens röst genljuder av myriader älskares röster, så är det därför, att han själv älskar lika varmt, djupt och lidelsefullt som de. Om en ballad vinner genklang hos honom, så är det därför att ämnet av sig själv sjungit sin sång i hans hjärta, och därför att dess rytm var den drömda näktergalen, till vilken han

bad Henne lyssna. Bakom traditionen ligger verkligheten. Uttryckssättet kan vara kortlivat, sången fadd, ämnet banalt, men känslan, som låg till grund därför, var äkta. Annars kunde den icke ha levat kvar. Och den har mer än levat kvar. Den har vuxit sig både större och starkare. Sedan århundraden hade den sin rot i människans väsen, dold djupt nere i det omedvetna, tills timman slog, då den vaknade till ett svagt liv, i dessa livets underbara unga dagar, och nu utgör känslan människans hela stöd i livet, det som ger henne mod att arbeta och något att leva för.

Men den förvildade mannen i Londons fattigkvarter piskar sin hustru, när hon förolämpar honom och är okunnig om kärleken. Ja, heder åt kärleken att förhållandet är sådant! Den förvildade mannen i Londons fattigkvarter fick icke äta sig mätt under sin barndom, och undernäring innebär en dödlig fara. Längre fram i livet stal han och ljög för att skaffa sig föda, och för detta fick han så mycket hugg och slag, att människan inom honom förkvävdes. Förhållandena drevo honom till brottslighet. Den olycklige i Londons fattigkvarter skall hindra oss alla att stiga in genom himlens port, därför att vi icke tagit upp kampen mot förhållandena, som äro orsaken till hans elän-

de. Det är icke sådana som han, som skola förläda dig att förfördela kärleken, ty han är en förfelad individ och ett brott mot samhället.

I ditt exempel med de båda utsatta barnen, gossen och flickan på ön, möta vi ett motsatt förhållande. Individen upprepar släktets historia, och emedan dessa båda utestängts från de förädlande krafternas påverkan, återgå de till släktets föregående tillstånd. För dem blir det naturligt att leva i djurisk slöhet och omedvetenhet — men behöver det därför vara naturligt för oss? Min åsikt är, att vår förfining, den ropande rösten inom oss, är lika mycket en del av oss som de enkla och få livsbehoven hos det nyfödda barnet. Vi äro icke mindre naturliga därför att vi utvecklats och förfinats. Och skulle det inte kunna tänkas, att romantikens själ uppenbaras till och med för en vilde? Behovet motsvarar förmågan, och behoven hos forntidens man måste svänga mellan hopp och eftertraktan, han kuvas av sin väntan och tar lärdom av sina jaktförluster, han är hungrig, och han drömmer om överflöd på föda. Denna dröm utgör hans romantik — en rosenröd strimma i daggryningen och därpå det grå dagsljuset. Att anta detta är icke att vara ovetenskaplig, ty vad som är sant om oss måste ha haft en början och

det så väl som själva livet kan icke ha uppstått av sig själv.

Det finnes en absolut strävan efter rättvisa i naturen. Denna trosbekännelse predikade Huxley för Kingsley en vecka efter sin sons död. Sorgen hade vänt hans sinne bort från vardagen, och i sin upphöjda sinnesstämning uttänkte han en filosofi av tro och glädje!

Vår lön och vedergällning här i världen äro beroende på vår lydnad för de fysiska och andliga lagarna. Naturen håller en huvudbok och utbetalar ett glatt livs resterande skulder varje minut som går. Och trosbekännelsen faller mig på läppen, när jag hör dig skymfa kärlekens fröjder. Den måste helt enkelt vara någonting tiltalande, denna känsla, som är så uppfylld med glädje! Du brännmärker den såsom sinnesnjutning, men all vår fröjd är sinnenas fröjd, och Darwin var, när han slutat sin "Människans ursprung" — om han plågades av en känsla av ofullkomlighet hos sitt verk och en viss iver att få fortsätta det — glad på ett mänskligt sätt, med sina sinnen och genom sina känslor. Darwins upphöjda ögonblick kunna ha inträffat vid helt andra tillfällen. Vad veta vi om de ögonblick av fullhet och harmoni, som inträffa i en annan människas liv? Vad Huxley beträffar,

behöva vi blott veta, att våra hjärtan klappa högt, när vi anslå de harmoniska strängarna och finna oss själva uppfylla "naturens lagar", och att våra hjärtan klappa högt, då vi älska. Det är naturens sätt att visa sitt gillande. Å, hur stark är icke kärleken, och hur underbara äro icke dess gottgörelser! Vilken känsla av värdighet skänker den oss icke även i nederlagets stunder, vilket smittande skratt porlar icke ur dess tårkvävda strupe!

Asketismens dag — eller skola vi kanske säga natt? — är förbi. Vi äro inte längre rädda för sinnesnjutningar. Vi ha beslutat att låta hela vårt väsen med alla dess skiftande sidor leva fullt och naturligt. Du har ett vackert evangelium i ditt arbete, och jag gratulerar dig därtill, men du yttar inte ett ord om ändamålet med alla dina strävanden. Det får icke vara arbetet för arbetets skull. "När jag hörde den lärde astronomen —" säger Whitman. Kommer du ihåg det? På en enda timme fattade han hela undret, det under, som var obegripligt för de lärde astronomerna. På något outrett sätt känner du, att de lärda missa sig, när de driva lärdomen så långt, att de icke ge sig tid att med egna ögon uppfatta stjärnornas underbara glans, och att Whitman har varit filo-

sof och lyckats, där de misslyckats. Skaldens, målarens, nationalekonomens och biologens ingivelse ligger i den uppenbarelse de få om vad som bör göras, och varför det skall göras. På grund härav är filosofien, som behandlar människans liv och leverne, i allra högsta grad en samhällsvetenskap. Filosofiens tillämpningar gå ut på att förbättra våra metoder, så att lusten för sinnestjötning ökas och förädlas tillika med möjligheterna därför. Nå, och vad mera? Du är en skald och frestas av en flyende dag, när solen skiner, och kullarna lysa röda på avstånd, att skriva en sonett. Om du gör det av brist på sysselsättning, måste det vara en ren hopplöshet, som driver dig. Det är slut med dig, och solen och kullarna betyda ingenting längre för dig. Du har skilts från dem för alltid. Men om du skriver, driven av en önskan, att andra skola läsa och igenkänna, läsa och komma ihåg för att veta och känna bättre än förut och kanske för att sedan älska solen och kullarna mera, då är ditt verk ett kärlekens verk, som kommer att vara dig till gagn, du skall inte behöva frukta den kommande dagen, ty din natt skall upplysas av ditt eget ljus. Och om ditt arbete blir i konstens tjänst, skall du varje gång du förmår ge uttryck åt dina tan-

kar och känslor på nytt känna ditt arbetes tjusning.

Har innebörden i mina ord drunknat i denna ström av ord? Jag menade helt enkelt detta: Innan vi tänka, känna vi, och slutet på tänkandet är kännandet. Voltaires och doktor Johnsons århundrade håller före, att människan är en förnuftsvarelse, medan under James, Ribots, Langes och Wundts århundrade alla säga med en mun, att först och sist och alltid är människan en känslobetonad varelse. I stort sett äro således den mänskliga världens dimensioner känsla, sinnesrörelse och sinnesintryck.

Bygg du upp dina fina stenpalats! Vi föredra att se trygga grundvalar och att se de tjocka murarna resa sig. Håller du fast vid dina förhäxade uppfinningar! Vi älska att leva i en värld av under. Och ack, de okuvliga maskinerna med sina kärva löften om frihet åt trötta händer, och ack, lokomotiven och ångbåtarna, som ånga i väg och föra människorna närmre varandra, närmre kultur, närmre kamratskap! Vi föredra mödan och ödsligheten i den värld, vari vi leva. Men "ett liv utan tankar är icke värdigt att levas av någon människa", säger Aristoteles. Vi måste tänka över civilisationen, fenomenet och leta oss

ända fram till dess kärna. Vi skola då finna, att stenbyggnaden utan hopp är någonting mycket ömkligt, och att sammanslutningarna och hopandet av kapital utan hopp, äro lika ömkliga. Och detta hopp, som är det människovärdiga livet, dödlighetens odödliga gnista, det mest mänskliga hos all mänsklighet, är hoppet om ett allt större och större mått av lycka åt mänskligheten. Världen äger ett hus, som står ofullbordat, och på vilket vi hålla på med att bygga. Om vi äro gripna av arkitektens ande och icke blott foga sten till sten, kunna vi hysa ett gott hopp om arbetet. Huset kommer snart att vackert likna vårt liv, och varje kväll skola vi rådfråga ritningarna och tillse, att solen kommer att gå ned över det hus vi uppbyggt av våra dagar, och att det inuti kommer att härska endräkt och förtrolighet och skratt och visa ord och kärlek, att hemmet blir sådant, att hyresgästen av i dag kommer att älska mera och bli mera värd att älskas än gårdagens hyresgäst.

Kanske missta vi oss. Långt tillbaka i tiden voro vi kanske likadana som vi äro nu. När vi utsträckte en hand i mörkret och grepo vår medmänniskas hand, voro kärleken och vänskapen kanske desamma som nu. Vi voro kanske icke för-

kastligare med vårt hjärtas skatter än i denna dag. Det är blott en av våra illusioner. Men hoppet är vårt. Vad hoppas du på?

Dane.

XXVII.

Från densamme till densamme

London 22 juli 19—.

Din födelsedag, Herbert, och för att fira dig, skall jag ta steget fullt ut. Ett vapenstillestånd mellan skärmystlingarna! Nu är det ett helt år sedan du underrättade mig om, att du skulle gifta dig, och ända sedan dess ha gudarna roat sig kungligt vid åsynen av två knorrande män, som båda klättrat upp på jordaxeln och suttit däruppe och dinglat med benen i omloppsbanans ödsliga rymder, Kroniska sömngångare som de äro var det under sömnen som var och en av dem slog in på den väg som han ansåg sig äga monopol på.

Jag kan inte tala om, vilken provkarta på underliga infall denna vår brevväxling förefaller mig att vara. Jag skrev med berått mod och utmanade dig, och i många månader höll du på med att

med full full avsikt överbevisa dig själv med egna läppar, och vi upptäckte inte, hur sorgligt och löjligt och orimligt det var alltsammans. Om vi skulle personifiera denna vår meningsskiljaktighet, skulle vi kunna kalla den ett slags Caliban. Och vilka trevare vi utslungade, sönderslitande allt, och tillgripande allt i hela universum av Gud och människa såsom stöd för våra små teorier! Det är vår inbilskhet, som jag finner så hopplöst ful. Därför avstår jag för framtiden från min roll av allvetande. Jag hoppar ned från hjulaxeln, i hopp om att tyngdkraften skall bibehållas, fastän jag går min egen väg, och jag lovar att lämna dig i fred för framtiden. Förlåt mig, och Gud välsigne dig. Och, — å, många hjärtliga lyckönskningar på högtidsdagen. Jag lägger hela mitt hjärta i välsignelsen och i välgångsönsknningen.

Några minnen komma för mig i dag, min käre gosse. När du föddes, var jag fem år yngre än du är nu, fastän jag då kände mig gammal. "Om vi voro så gamla som vi kände oss, skulle vi dö av ålderdomsvaghet vid tjugooett års ålder". Mitt liv tycktes mig ligga bakom mig, en lång och stormig tid, uppfylld av smärta, gagnlös och onyttig. Jag talade med mig själv, som om hela mitt liv vore förbi. "Det hade varit fullt av spirande löf-

ten, men vad hade det blivit av det? Några få versar och några krossade förhoppningar”. I min mörka sinnesstämning föreföll mig din ankomst såsom ett tecken till mig att försvinna. Jag hade inte en tanke på döden, och likväl ansåg jag dig såsom beviset på mina felslagna förhoppningar. Att bli fader åt nya släkten var mig icke förunnat. Du var icke min son. Jag stirrade in i framtiden och såg ingen, som bar mina drag.

Men brevet, som jag skrev till dina föräldrar, var hjärtligt och vänligt, — hur kunde det vara annorlunda? Och samma natt och nästa och även den påföljande skrev jag ”Gentlemen och Äventyrare”, som kritiken kallade ett sammandrag av allt, vad ballader heter. Man beklagade de döda, därför att de icke kunde få vistas mera på vattnet och under himlen. Denna dikt, skriven i en sinnesstämning, som den välvilliga naturen ibland sänder sina alltför nedtyngda andar, har under mera än ett kvarts sekel ansetts såsom den mest fullständiga och erkända förteckning över orsakerna, varför vi böra leva. Nå, jag skall inte skratta åt detta. Det är ju möjligt, att mitt hjärtas lidelse utgjöts i dessa versar utan min förskyllan, och att min enda sång höjde sin egen röst och fick liv under dessa tre första dagar av din levnad. Är

det så, ja, då är det också sant, att kärleken alltid bär frukt, och att den glädje, som skulle blivit in-dividens, utstrålar från denne till släktet, att kraf-ten, som skulle samlats inom honom i det lugna medvetandet om hans uppfyllda förhoppningar, själva söka sig väg ut ur hans inre till uppbyg-gelse för världen.

— God natt, min gosse. Min hand vilar på din skuldra, och jag tar den ogärna bort därifrån. I denna stund skulle jag vilja göra det omöjliga: att färdas med dig ut på de slingrande landsvä-garna, doftande av hö, kliva över stättorna och knacka på dörrarna till de små husen och stiga in till glädjen eller sorgen därinne med en hjärtlig hälsning, säker på ett välkomnande. Jag har of-ta roat mig med att föreställa mig, att människor-nas yttre förhållanden återspegla deras inre, så att på andens karta skulle återfinnas land, skog, öken och hav, och att vi känna dessa yttre för-hållanden så väl, därför att vi stiftat bekantskap med vad som döljer sig bakom. Och fastän jag är kvar här, kan mina ögon följa dig ända fram till denna natts landgräns och hela vägen framåt, på stadens gator och torg, på allmänna landsvä-gar, på de slingrande bivägarna, där du sätter foten på obanade stigar bland berg och urskog

och vidare framåt, ända tills det bär ut på det öppna havet.

Vid en av de närmaste krökarna småler en kvinna med ett längtande ansikte ömt och gåtfullt mot dig. Hennes hand vinkar dig välkommen till det avtalade mötet. Lycka och välgång, min son!

Dane.

XXVIII.

Från Herbert Wace till Dane Kempton.

The Ridge, Berkeley, Californien.

6 augusti 19—.

Ja, det är, som jag alltid har sagt, skillnaden oss emellan ligger i temperamentet. De vanliga ord, som vi begagna, betyda en sak för dig och en annan för mig. Jag är inte tvetydlig, när jag påstår, att kärleken är instinktiv, och att våra dagars uttryck för kärleken är konstlat. "Konst", såsom jag förstår ordet i dess vidaste betydelse, skiljer sig genom en del motsatta egenskaper från naturen. Allt, vad människan uttänker och planerar, blir en konstprodukt, blir icke naturligt utan konstlat.

Vad oss själva beträffar, så äro vi de enda verkliga uppfinnarna, och planläggarna bland djuren. I stället för hår och hud ha vi mjuka skinnvaror, och vi väva utsökta vävnader och bära underbara kläder. När det är kallt, hålla vi oss varma genom kaminvärme och varm ånga i stället för att äta mycket fett. Vi sönderskära vår bloddrypande föda med stycken av järn, som är härdat i elden och skarpslipat av sten, och vi äta fisk med gafflar i stället för med fingrarna. Vi sätta ett tak över våra huvuden för att hålla stormen och solskenet borta, sova i tillstängda rum och äro rädda för den härliga nattluften och den fria luften. Kort sagt vi äro fullkomligt förkonstlade.

Efter vad jag kommer ihåg, har jag bevisat, att kärleksinstinkten uttryck är djuriskt, brutalt och våldsamt. Jag har bevisat, hur fantasien så småningom gjorde sitt inträde i utvecklingen av denna kärleksinstinkt, och gjorde den till r o m a n t i k. Och därjämte har jag bevisat, hur naturlig den romantiska kärleken är i sitt uttryck genom exemplet om de till en öde ö förvisade barnen, som lämnade åt sig själva, uttryckte sin kärleksinstinkt på ett rått, brutalt och våldsamt sätt. Som du så riktigt anmärker, de ha helt enkelt "utestängts från de civiliserade krafterna".

Och dessa civiliserade eller socialiserade krafter äro helt enkelt summan av alla våra uppfinningar. Det förvisade paret uttryckte blott sina instinktiva känslor på ett okonstlat och naturligt sätt. De hade icke inlärts ett visst bestämt sätt att uttrycka sina känslor på, som du och jag och alla andra civiliserade varelser ha blivit.

Som mr Finck säger. -"Med Dantes "Vita Nuova" uppenbarade sig den nya kärleken — ynglingens romantiska dyrkande av en ungmö — för första gången på ett tydligt språk.

Dante och de män som gingo före honom, och som följde i hans fotspår, voro uppfinnare. De införde en ny konstart som bestod i att njuta sakta och länge av en av våra vitalaste njutningar. Nåväl, de hade framgång i sin sak. Men vad mera? Det finns konstarter och konstarter, och en del äro bättre än andra. Automobiln är ett bekvämare åkdon än oxkärran, den underjordiska järnvägen bättre än den indiska bärstolen. Uppfinningar komma och gå. Förändring är framåtskridandets väsen. Allting utvecklas. Kvinnorovet och romantiken sluta båda med — förökning. Man kan älska med hjärtat och älska med huvudet, Och när den tiden kommer, då hjärnan slutat upp med att tjäna underlivet, och hjärtat med att vara huvudets be-

tjänt, skall den vetenskapliga förökningen inta den romantiska kärlekens plats. Och redan nu finna vi människor, som vänta på att denna tid skall komma. Allt nytt måste ha en början, annars skulle vi fortfarande åka omkring i oxkärror. Och jag hör till dem, som vänta.

Du säger: "Kärleken är som livet, som hunger, som glädjen, som döden." Alldeles riktigt. Och civilisationen är blott ett uttryck för livet — ett uttryck, som växlar gestalt, och innefattar kärlek, hunger och glädje och död. Varför finnes annars civilisationen till? Och hur har den kommit? Och jag svarar: Den är huvudsumman av alla de uppfinningar vi åstadkommit för att underlätta våra strävanden efter liv, kärlek och glädje. Den hjälper oss till ett rikare och mera fruktbärande liv, till en mera insiktsfull glädje, och den hjälper oss slutligen även att gripa den gamla grymma döden vid dess beniga strupe och hålla den på en armslängds avstånd ifrån oss så länge som möjligt.

Jag fastslog, att "allt framåtskridande består av en godtycklig förändring i det naturliga förloppet, vilken framkallas av mänskliga strävanden och planer." Detta sociologiska utkast stämmer fullkomligt överens med min filosofi om kärleken.

Det är lagen om utveckling, och allt som hör till det mänskliga livet — således även kärleken — innehålles däri. Och därför anser jag mig icke gå utanför gränserna för min befogenhet, då jag uppmanar dig att se efter om du med din filosofi om kärleken kommer till samma likstämmighet.

I förbigående vill jag omtala, att jag har varit f ö r ä l s k a d. Jag har varit upphetsad av begär, varit mållös av längtan. Jag har känt mig mista herraväldet över förståndet och fått lära mig, att jag i grund och botten icke är något annat än en ulv i fårakläder, och trots all civilisation mycket lik de andra ulvarna utan fårakläder. Nej, jag är ingen kallblodig teoretiker, ingen tjockhudad dogmatiker, och ej heller är jag någon kysk och renhjärtad yngling med oskuldsfulla drömmar. Mina tillämpningar äro hårdade i lidelsens glöd, och vad jag vet, det vet jag genom erfarenhet och ej ryktesvis.

Jag har sett en bildad man, berusad av vin, hos sig själv iakttaga de olika stadierna i detta för honom ovanliga tillstånd och därigenom vinna en klarare psykologisk uppfattning av tillståndet. Detsamma gjorde jag med mina kärleksförhållanden. Jag drevs oemotståndligt till de kvinnor, som jag nu skall berätta om. Jag frågade mig

själv, varför jag kände denna dragningskraft. Jag dryftade saken för att se, om det fanns någon skillnad mellan mina otillåtna böjelser och mina aktningssvärda och av mig aktade vänners. Men jag fann ingen skillnad. Avskuren från regler och sedvänjor, berövad all fantasi, avklädd all romantik, plundrad ända till den nakna kärnan, upptäckte jag, att det icke var något annat än vår gamla Moder Natur, som pockade på förökelse inom var- enda en av oss, såväl man som kvinna. Hon upp- stämde sin oavbrutna och eviga maning: F ö r ö k e l s e ! F ö r ö k e l s e ! F ö r ö k e l s e !

Liksom små töser, vilka omedvetet röja sina moderliga anlag i sin lek med dockorna, känna även barnen ehuru otydligt och svagt, könsdriftens eggelser och på sitt troskyldigt lustiga sätt älska de och tvista och bli vänner på nytt efter det ve- dertagna bruket hos älskare. Du älskade små töser i blusförkläden och med råttsvansar till flä- tor. Vi gjorde det alla. Och i hela vårt liv finnes ingenting vackrare eller mera uppfriskande att blicka tillbaka på än dessa små råttsvansar och blusförkläden. Men jag skall lämna barnets kär- lek och övergå till min gossekärlek.

Minns du olyckshändelsen med den sönderrivna rocken och mitt illa åtgångna ansikte? — så oför-

klarlig den gången. Hur ni än försökte, fingo varken Waring eller du ett ord ur mig därom. Å, tro mig, det var en allvarsam sak! Jag var femton år. Femton år och uppfylld av en ny och underbar känsla: skär som morgongryningen och lika lovande som den. Och naturligtvis trodde jag, att jag älskade som en man och att aldrig någon man älskat så som jag. Å, jag skrattar nu. Jag var bara femton år — en lössläppt kalv, som sprang åstad och stångades med en annan kalv ute i beteshagen.

Hon var en sedesam liten kokett, Celia Genoïne, professor Genoïnes dotter, om du minns henne. ”Å, hör jag dig invända, men hon var ju vuxen!” Javisst. Femton och tjugotvå, det är den vanliga gossekärleken. Jag förlänade henne den första ungdomens hela glans och strålande färger, och i hennes närvaro blev jag som förvandlad. Jag rodnade, om hon såg på mig, darrade, om hennes hand vidrörde mig, eller om jag kände doften av hennes hår. Att vara i hennes närhet var som att befinna sig inför en vördnadsbjudande och strålande gudom. Jag läste själens odödlighet i hennes ögon. Ett leende från henne förbländade mig, och ett vänligt ord eller en blick av tillgivenhet förvirrade mig fullkomligt, och jag var alldeles

nöjd, om jag fick smyga mig bort i en vrå och stirra på henne i hemlighet, dyrkande henne av hela min själ. Och jag gjorde långa vandringar, ensam och med ett diktverk under armen och lärde mig att älska, liksom alla älskare gjort före mig.

Mer än en natt vandrade jag, frossande i romantik och dyrkan, under hennes fönster. Jag drömde och blev sentimental och melankolisk, tills du och Waring började oroas över mitt dåliga utseende och rådfråga läkare, och med list och slughet förmådde ni mig så småningom att äta mer och läsa mindre. Men så gifte hon sig — å, jag kommer inte ihåg med vem. Emellertid gifte hon sig, och det blev för mycket för mig, så att jag sade farväl till kärleken för hela livet.

Sedan kom ungdomskärleken. Jag var tjugo år, och hon en livlig och yster varelse, underbar och omoralisk och med brinnande pulsar och hjärta. Mitt blod sjuder hett ännu i denna stund, då jag återkallar henne i mitt minne. Dane, den vilde ursprunglige ulven utan fårakläder, den mäktige livgivaren, oemotståndlig och okuvlig i kärlek. Kärlek? Känner jag icke till kärleken? Förstår icke jag, varför den väldige kämpen Antonius, som klöv jordgloben med sitt svärd, begravde sitt hu-

vud vid den egyptiska Cleopatras bröst utan att bekymra sig om, att hela den värld, som han med en sådan möda tillkämpat sig, slogs i spillror.

Som sagt sådan var min ungdomskärlek, och den var stark, överväldigande och manlig. Det var ingen känslsamhet, intet dåraktigt duvokutter, ej heller var det det kalla och behärskade lugnet, som kommer med åren och medför beräkning och hänsynstagande. Vi voro man och kvinna, fulla av liv, starka, enkla och ursprungliga. Livet pulserade i våra ådror, och våra sinnen jäste i kapp med naturen omkring oss. Och det är av detta rika överflöd, som moder Natur alltid begär sin avföda. Ur ren jäsnings- och känsslosynpunkt kan jag till och med i denna stund uppskatta den fullkomliga kärleken. Men det var emellertid bestämt, att jag skulle bli en varelse, som behärskades av förståndet och således något mer än blott ett motståndslöst medel för fortplantningsdriften. Därför lät jag huvudet bestämma över hjärtat och lät viljan besegra min lidelse och gick min väg.

Och sedan kom en annan mans hustru, en fullmogen kvinna, den idealiska modern, vilken är som skapad för ett barns kyssar. Du känner typen, "människosläktets mödrar", har jag kallat

dem. Och så länge sådana kvinnor finnas på jorden, så länge kunna vi även hoppas på människo-släktet. Den andra kvinnan i mitt liv var älskarinnan, men denna var modern, den sista, högsta och heligaste å livets skala. Hos henne voro alla villkor uppfyllda, och jag frågade mig, om det var henne jag behövde.

Vid denna tid antar jag, att jag började vakna upp ur mitt skenliv. Jag höll på att förvandlas till en tänkande och urskiljande faktor i fortplantningssystemet, i det att jag valde en maka, ledd av min längtan efter faderskap och icke av några blinda drifter. Å, Dane, hon var strålande, men hon var en annan mans hustru. Om jag levat vildens liv, och följt mina förfäders nedärvda naturdrift, skulle jag säkerligen slagit hennes man — en utmärkt hygglig och trevlig karl — sönder och samman och släpat bort henne med mig utan någon skamkänsla. Eller om hennes make icke varit det praktexemplar till karl han var, ty då betvivlar jag icke, att jag hade tagit henne från honom. Men som förhållandet nu var, behöll jag min hela längtan för mig själv och rubbade icke de gränser konvensansen uppdragit.

Emellertid ha dessa erfarenheter icke skadat mitt hjärta på något sätt. De ha varit goda lär-

domar för mig och gjort mig mogen för de erfarenheter, som senare komma att möta mig. Och jag har omnämnt dem för dig för att visa, att jag inte är någon trångsynt naturalist utan uttalar mig så bestämt, därför att jag talar av erfarenhet. Alltså är slutet på kärleken, sedan allt är sagt och gjort, som skall sägas och göras, förökning. Och alltså är kärleken av i dag fortfarande omogen och tidsödande och nedbrytande. Och såsom en av planläggarna och uppfinnarna i världen vill jag hos mig själv ersätta moder Naturs kortsynta och blinda urval med ett förnuftigt och förutseende urval. Eller vad säger du själv om saken? Skulle den gamla damen själv tillåtas att ha ett finger med i spelet, skulle hon skämma bort saken. Hon frestade mig svårt med sinnlig vällust, ty det tillhörde icke hennes uppgift att skåda in i framtiden och se, om någon bättre moder åt min avföda väntade mig där.

Och nu kommer turen till Hester. Jag närmar mig henne, icke med den första ungdomens svala svärmeri och ej heller med den unga manlighetens heta och huvudyra förälskelse, utan som en tänkande man, som söker för sig själv och sin maka den mogna och medvetna manlighet och kvinnlighet, som endast uppstår genom ägandet av barn

— barn, som äro födda och fostrade i såväl fysisk som andlig gemenskap. På detta sätt och endast så kunna vi helt och fullt ge uttryck åt oss själva och det, som rör sig inom oss. Därigenom förmå vi ge det sannaste och djupaste uttryck i världen åt allt det ädla och bästa inom oss, och våra barn, födda och fostrade i denna fysiska och andliga livsgemenskap, skola bli de bästa och underbaraste barn i världen. Att göra detta är att ha levat.

Herbert.

XXIX.

Från Dane Kempton till Herbert Wace.

London 3 A, Queens Road, Chelsea W. S.

26 augusti 19—

Du håller fast vid, att frågan icke så mycket gäller kärlekens värde som förkonstlingens betydelse, det vill säga att kulturen är allena saliggörande. Nå, må därmed vara hur som helst. För mig är kärleken detsamma som livet, och allt tal om att driva bort den med kulturen förefaller i fråga om det verkliga livet lika orimligt och enastående.

de som ett Hamletdrama utan Hamlet. Du glömmmer, att det är du själv som utvecklas, du förändras, men du förblir dock en människosläktets ättling och som sådan naturlig. Annars bleve det allt för många felande länkar inom alla utvecklingens grenar. Vi läsa Homeros än i dag — vilket tydligt bevis på, att sympatiens kedja sträcker sig oavbruten genom århundraden av upptäckter, uppfinningar och revolutioner på alla områden. Denna självklara sanning uppenbarar sig just här med all önskvärd styrka.

Med hur stor styrka? Det är fara för att vi låta oss överröstas av dessa högröstade tankar. Denna fråga om naturlighet i motsats till förkonstling står icke i ett så nära samband med vårt problem och detsamma är förhållandet med frågan om optimism och pessimism, och den biologiska frågan om fortlevandet. Vi borde haft blicken mera öppen för, hur kärleken tagit sig uttryck i männens och kvinnornas liv och i stället ägnat oss åt att beskriva detta uttryck och fostrandet och ledandet av denna kraft. Då hade förvirringen icke blivit så stor. Därför skriver jag nu "Må det därmed vara hur som helst" och övergår till bevekelsegrunder, som ligga närmare till hands. Och likväl ha vi icke haft så alldeles orätt! Den lilla blomman

i den sönderspruckna muren skulle kunna omtala, vad Gud är, och vad människan är. Denna tanke är bland alla, den som anses innebära den största sanningen. Låt mig rätt förstå en av dina slutsatser, helt och hållet, ända från dess rot och upphov, och se, sådan är enheten i växandets lag hos grenar, blad och stam, att på denna skall jag känna igen och kalla trädet vid namn. Din tankes slingrande biväg skulle, om jag blott kunde följa den till dess slut, föra mig fram till dina tankars allmänna landsväg, och varje steg skulle berättas om dagens mål. Men snart skall jag vara hos dig — antagligen den femte i nästa månad, jag har redan börjat planera för färden. Då skola vi börja på nytt att lära känna varandra, och vi skola inte längre plågas av brevskrivningens besvärligheter. Därför — och till dess vi få språkas vid, lätt och otvunget, vill jag gå rakt på sak.

Dina kärlekshistorier — så fullständigt du vuxit från dem, och så skickligt du kritiserar dem! De ha inte stått emot tidens nötande tand, ty du speglar öppet förrädare mot dem. Gossekärlek och ungdomskärlek, ungdomliga svärmerier kallar du dem. Du visar dem icke mycket stor aktning! Och på grund därav förlora dina exempel åtskilligt av den betydelse, de måhända kunde ha haft.

De tillhöra det förflutna helt och hållet, de äro blott gengångare av bortglömda sinnestillstånd, som icke kunna skänka dig någon kunskap om kärleken. Om du är kall och nykter nu, vad hjälper dig väl, att du en gång varit varm och levande? Du kan icke ta lärdom av något, som icke längre existerar för dig.

Jag hoppas, att du förstår mina ord, ty jag har mycket att säga dig. Antag att det i stället för en flicka, som du idealiserade gällt en idé, en princip — något slags reform, som du ägnat all din ungdomliga hänförelse och alla dina förhoppningar, och som öppnat en hel värld av strävande för ditt vakna sinne. Dina okritiska ögon se i detta ideal någonting orimligt och inskränkt. Det tillfredsställer illa din målmedvetna ande och mera nyktra välvilja. Men du skrattar inte åt vad som varit. Om du någonsin allvarligt strävade efter denna princip — hur långt tillbaka i tiden det än har varit — förmår du sedan aldrig utsätta den för hån. Därför att du en gång dyrkade den, äger du för alltid nyckeln till dess gudomlighet. Det, som en gång varit helt och hållet ditt, kan du aldrig fullkomligt befria dig ifrån. Ingenting återstår för dig av dina kärlekshistorier, och därför är din skildring därav blott tomma ord. Om du

vore förälskad i dag och på grund av din filosofi hade beslutat dig för att strida mot dina känslor, skulle din erfarenhet ge mera stöd åt dina ord.

Du har lärt känna kärleken för att sedan avstå från den. Hädanefter måste det bli förnuftet och icke känslorna, som skola tala. Vad anser du? frågar du. Helt enkelt detta, att saken är orimlig. Äktenskapet måste för att bli ett sant och riktigt äktenskap ha sitt upphov i kärlek, i den rosenrödaste kärleksromantik, i ande och eld, ja till och med i gosse- och ungdomskärlek. Annars är den ett irrbloss. Var finnes den kvinna med någon som helst karaktär, som skulle vilja sälja sig själv med alla möjligheter för en rad lockande fördelar? Var finnes den man, som öppet och utan några som helst utsmyckningar skulle våga framställa ett sådant frieri? Du pekar på dig själv. Men du har aldrig gjort din ställning klar för Hester, och till och med inför mig utbroderar du saken så gott du förmår med din flytande penna.

Gossekärlekens och ynglingakärlekens svärmska dyrkan, som du skrattar åt, skulle jag velat se dig gråta åt. Du underskattar hjärtats förstlingar, den skära och vita blomningen, sinnenas kallelse och den snabba redobogenheten att svara

och att fullborda, att ta och att ge, att bli och att göra lycklig — den högt flygande stoltheten och den fullkomliga hängivenheten hos den unga kärleken. Vid femton år står — till all lycka för utvecklingen av förståndet och karaktären, hoppet inför sitt elddop av smärta. Kärleken är vid detta skede dömd att bli hopplös. Gossen vaknar upp till kärleken för att finna sig bedragen därpå. Men han provar sig själv. Hädanefter vet han vad han kan vänta av sig själv. Han har ett rättesnöre. Hädanefter skall han räkna det för en synd att glömma och skall godtaga medelmåttans tröst. Däri ligger tragediens värde.

Ibland brukar jag tänka, att det som är yngst är bäst. Det är det unga, som blygt men oförskräckt, skänker vetandet den största vördnaden och som, utan fördomens rysning och undanflykternas skamliga feghet, omfattar den nya och friska tanken. Visdomen hör ålderdomen till, men längtan efter kunskaper, banbrytandet och de djärva schaktningarna i forskandets skattegruva tillhöra endast ungdomens pionjärer. Det är ungdomen, som vågar vara radikal, som vågar, i gudomlig vårdslöshet, göra misstag på misstag, slösande med sina rika krafter i nyttans tjänst. Och det är en ungdom, med blicken mot stjärnorna, än

väntande i ostört lugn, än uppeldad av en okuvlig nitälskan, som är älskare och mystiker. "Det bästa återstår", säger rabbinen Ben Ezra, "livets solnedgång, om vilken morgongryningen varslade". Ja, livets solnedgång blir härlig, om den blott blir likadan som ungdomen, gryningen, och uppfylles av dess varma och pulserande liv och dess levande ande.

Den olyckliga ungdomen lämnas på slagfältet men inte för att dö. Svärdens hugg och slag driva den till att inlägga större styrka i kommande allvarligare fäktningar. Och den lär sin läxa snabbt och väl.

Hm, jag kan inte få tankarna ifrån din första kärlek. Hur vet du, att det inte var nyttigt för dig att älska, så som du gjorde? Det är egendomligt, att du är besluten att aldrig älska mera, därför att du en gång råkade bli så djupt förälskad, att du knappt kunde lösrycka dig ur kärleken. Det kan väl aldrig vara möjligt, att du redan blivit för gammal, och att naturen själv beslutat för dig? Du talar om dina erfarenheter för att jag skall bli övertygad om att du vet, varom du talar, och jag lyssnar förundrad. Dina slutsatser äro mycket överraskande.

Någonting måste i alla fall ha varit felaktigt då,

eftersom du så fullkomligt kommit över dessa kärlekshistorier och glömt bort dem, men hur står det till med dig nu, i denna stund, när du alldeles slutat upp med att avvakta några tillfällen? Du går din blivande hustru till mötes, insvept i likgiltighet liksom ett annat paket i papper, och du förgriper dig på henne. Hur kan jag bevisa detta? Jag talar till dig, som om du vore ett barn, för vilket man måste förklara, att man skadar sig själv, om man undandrar sig uppfostran. Livet är en skola, och det tycks mig, som om du gäve upp studierna långt före den stundande examen. Därför träder jag emellan. Jag tog lärdom av min första kärlek, och jag sätter den tiden och de minnena högre än allting annat. Jag var Ellens. Jag har varit ensam. Av rent personliga skäl och på grund av allt, som är så dyrbart för den, som är ensam, har jag tidvis tänkt på giftermål, men så kommer minnena, och jag kunde icke förgripa mig på dem. För länge sedan fick jag mitt rättesnöre i livet. När jag kände, hur djupt jag förmådde älska, vägrade jag att inlåta mig på någon lek, vägrade att närma mig en hederlig kvinna med mindre än hela mitt hjärtas kärlek. Och ända tills min själ på nytt råkar i brand, tills de glittrande solstrålarna blixtra kring mitt huvud på nytt

liksom i den oförglömliga ungdomstiden, skall jag leva på min dröm och ta något avgörande steg. Jag, som sett kärleken och känner den, vågar inte leva livet utan kärlek.

Jag skulle icke böja mig för ödet, Herbert. Jag skulle hävda min manlighet. Jag skulle bida i styrkan av mina första fullödiga känslor och med hela rikedomen hos den första hängivenheten gå in i dunklet. Jag skulle vända ryggen åt kompromissens, försiktighetens och medelmåttans köld och tjäna högre syften. Jag skulle stifta fred med romantiken och svära den evig trohet. Du har levat? Det är bra, och det kunde varit bättre, men kom inte och tala om kärleken till avfödan. Du är icke visare än de lagar, som skapat dig.

Dane.

XXX.

Från Herbert Wace till Dane Kempton.

The Ridge, Berkeley, Californien.

18 september 19—

Så avskyvärd jag måste förefalla dig, Dane! Ty om någon skall kallas avskyvärd är det väl den, som med grova händer förgriper sig på ens dyr-

baraste egendom. Jag undrar, om du själv vet, hur djupt upprörd du blivit av mitt uttalande om kärleken. Mitt giftermål med Hester och alla mina betraktelser över förutsättningar och överensstämmelse oss emellan, måste förefalla dig lika fruktansvärt som sodomiterna, vilka drevo Gud till att i sin stora vrede förstöra städer. Nu vill jag för en stund sätta mig i ditt ställe, förstår du, och se med dina ögon, tänka dina tankar och lida, när du lider, och sedan blir jag mig själv igen och förhärdar mig och fortsätter att öppet förklara, vad jag tycker är rätt.

När allt kommer omkring, är min roll den svåraste. Det finns lättare uppgifter i världen än att gå omkring och krossa illusioner. Det, som redan är allmänt vedertaget, är svårt att kasta överända. Det är redan var mans egendom, och ve den, som vågar ifrågasätta dess vederhäftighet. Ty det skall kvarstå, ända tills det drunknar och tvättas bort i reformivrarnas och radikalernas blod.

Kärleken är ett vedertaget bruk. Män och kvinnor äro fästa vid den, liksom de äro fästa vid materiella ägodelar, liksom en kung är fäst vid sin krona eller en gammal släkt vid sitt uråldriga hem. Vi ha alla fått lära oss, att kärleken är ljuv och underbar och det största ting i världen,

och det smärtar oss att skiljas från den. På min äro, vi vilja icke avstå från den! Den människa, som bad oss lämna den åt sitt öde, skulle vi anse för en skurk och en dåre, en föraktlig och förfallen individ, som varken skulle kunna hoppas på förlåtelse i denna eller den andra världen.

Detta är ingenting nytt. Sådan är alltid det allmänt vedertagna brukets hållning, så snart det utsättes för klander. Så uppträdde judarna mot de kristna, romarna mot de kristna och de kristna mot de otrogna och kättarna. Och det är sant och naturligt. Alla företeelser vilja äga bestånd i oändlighet, men deras lott blir att dö. Kärleken kommer att upphöra liksom våra förfäders avguder, teorien om jordens medelpunkt och kungarnas gudomliga rätt.

Alltså, säger jag, är det vedertagna brukets förtrytelse och vrede, då det angripes, uppriktiga. Världen styres av den konventionella kärleken, och när någon kommer och hädar kärlekens Heliga Majestät, känner världen en helig förtrytelse. Kärleken tillhör blott dem, som älska. Dess rike står icke öppet för den gudlöse vetenskapsmannen. Låt honom hålla sig till fysiken och kemien, saker som äro bestämda, påtagliga och grova. Kärleken passar för eldiga fantasier men inte för laboratorie-

undersökningar. Kärleken är såsom den högvördige priorn och de lärde för broder Lippo beskrevom människosjälén:

”— en eld, en rök . . nej, icke det . .
Den är som barnets första andedräkt,
I denna form din mun den lämnar, när du dör,
Den är . . nå, — men vad tjänar det att tala . . den är själen!”

Jag förstår fullkomligt den allmänna och sentimentala motviljan mot en vetenskaplig utläggning av kärleken. Därför att jag utforskar kärleken och väger och mäter den, fastslås det genast, att jag är oförmögen att älska. Kärleken är någonting alltför underbart och strålande för att en sådan tråkmåns som jag skulle kunna ha någon kännedom därom. Och därför att jag inte kan göra några erfarenheter i kärlek eller bli kärleksdrucken, är det mig icke heller förunnat att lämna min förklaring på företeelsen. Endast den älskande får beskriva kärleken. Och endast dåren — antar jag — bör skriva en avhandling om galenskap.

Herbert.

XXXI.

Från Dane Kempton till Herbert Wace.

London. 7 oktober 19—

Det är sant, att din uppgift är svår, men detta är inte en följd av, att du strider mot rådande bruk och krossar illusioner utan skälet är, att du angriper något, som är gott och nödvändigt för människan. Kärleken har aldrig gjort anspråk på att höra till de vedertagna bruken, och giftermålsens växande antal dikteras av företräde, vana eller lidelse. Därför är du ingen nyhetsmakare, Herbert. Kärleksavguderiet kommer icke att störas genom någon strid mellan de trogna och reformvännerna. Ett dylikt skådespel komma vi aldrig att få uppleva.

Jag har en vän, som tagit sig för att översätta "Inferno" till engelska, med bibehållande av originalets "t e r z a r i m a". "Det är som att klättra uppför Matterhorn", säger han allvarligt. "Jag påträffar ställen, där jag varken kan komma fram eller tillbaka. Arbetet är underbart." Och det är sant. Men vad tjänar det till, om han än lyckas med sitt företag? Endast en och annan kommer att läsa hans bok. Översättningen är av större

betydelse för översättaren än för någon annan. Och likväl sprider professors *m a g n u m o p u s* en viss glans över oss alla. Därför att en viss måttstock är given, och en man frivilligt åtar sig att klättra uppför Matterhorn, kunna vi själva kämpa oss framåt med större mod och tillförsikt. Verket kommer att bli ett verk av en hjälte, och det kommer att ha en viss förädlande inverkan även på dem, som icke vilja veta av det.

Jag har en annan vän, som fick sitt liv förstört på grund av kärleken — så säger världen, som du tänker dig knäböjande i stoftet inför kärleken. En präst, som med ett par grepp var i stånd att i Amerika nedslå en mäktig och farlig rörelse, en framstående talare, en man med stor begåvning, och som vid fyrtio års ålder fick sin framtid förstörd för en flickas skull. Det var icke flickans egen skull. Hon upptäckte plötsligt, att hon betydde hela livet för honom, utan hon anat något där-om. Blotta medvetandet om, att hon levde, var nog för att rycka denne jätte ur kyrkans armar. Han talade om för mig, att hon kritiserade honom med en enkel naturs hela uppriktighet, och att han kom att förstå hennes sanningar till och med bättre än hon själv. Jag tror, att hon älskade honom i början, men hon kom emellertid aldrig att tillhö-

ra honom. Jag önskar, att det varit annorlunda, och att hon kunnat skänka honom en kvinnas hängivna hjärta.

Prästen är en hjälte liksom professorn. Båda gåvo sig helt — de tålde inga kompromisser.

Det är blott få människor, som kunna leva som dessa. Men därför att några få finnas, som kunna leva och verka helt och fullt, är spelet ovunnet. Och därför att dessa få finnas, måste vi alltid strida mot alla dem, som icke likna dem.

"Lyd hjärtats maning
Och skänk kärleken allt,
Vänner, fränder, alla dina dagar,
Rang och rykte,
Planer, anseende och din Musa —
Och förvägra den intet."

Tycker du verkligen, att detta är en sådan ömklig filosofi? Och när, Herbert, ämnar du gifta dig?

Dane Kempton.

XXXII.

Från densamme till densamme.

Stanfords universitet

20 november 19—.

Hester mötte mig vid stationen och vi vandrade genom den botaniska trädgården till hennes hem på slätten. Därpå tillbragte vi kvällen tillsammans i samlingsrummet. Jag har nyss lämnat henne. Hennes ansikte strålade av en sällsam förvirring och glädje, när jag mumlade mitt: "Äntligen!" Hennes djupa rörelse påminde mig på något sätt om Barbaras. Du talade aldrig om, att hon var så ung. Du måtte ha låtit henne märka våra många beröringspunkter, eller också har hon läst något i mina dikter, däri hon funnit ett uttryck för sig själv, ty plötsligt ser hon i mig en vän. Hennes diktare är nu hennes far, bror, vän — vilket hon vill, och allt, vad hon vill.

Ett ögonblick, strax innan vi kommo ut ur trädgården, möttes våra blickar, och det låg något så sorgset och milt och främmande i de unga ögonen, att jag kände, hur hennes öppenhjärtiga själ avslöjade sig för mig på sitt tysta språk. Men jag har kanske levat med i världen alltför länge för att kunna minnas och förstå, vad unga ögon me-

na, då de äga detta uttryck. Från London till Palo Alto är blott ett kort stycke, om du vid vägens slut möter en Hester, Herbert. Och likväl är jag ledsen. Denna sinnesstämning grep mig i samma ögonblick, som vi upptäckte, att aftonen var inne, i samma stund som vi stannade för att beundra bergen i aftonbelysning. Ljus började skymta i fyrhörningens korridorer, och här och där i en professors bostad, medan Roble och Encina sågo ut som upplysta förstäder. Det vilade en viss öfresrik gåtfullhet över stillheten, som var så mycket djupare, då man tänkte på det pulserande studentlivet, som just upphört. Det var en tystnad, genljudande av ekot från klockor och läsande och talande röster, från prat och skratt och kärlekskval. Jag föll i tankar. Den ena generationen kommer, och den andra går. Det finns intet andrum. Följ med tiden, och sök döden, kanske finner du den, innan den når dig. Liksom gatlyktans låga för många år sedan tycktes håna och utvisa mig härifrån, tycktes mig utposterna till detta väldiga ämne till en värld göra sammalunda. Aftonen kändes kylig och medförde "en hälsning som saknade vänlighet".

"Er ankomst har anmälts i alla klasser, och ert

föredrag står på anslagstavlan. Och då kan ni väl inte vara ledsen?”

De lätta orden, som uttalades så lågt, som om de icke visste, om de skulle bli väl mottagna, ljödo för mina öron som musik. Var det rösten eller någon oförklarlig känsla? Jag vände mig förundrad om. Hennes ansikte var uppåtvänt. Jag fångade i skymningen den ljuva blick hon riktade mot mig och jag besvarade den utan att veta, vilken fråga jag gav svar på.

Jag står i tacksamhetsskuld till dig för en stor glädje, som vederfarits mig. God natt.

Dane Kempton.

XXXIII.

Från densamme till densamme.

Stanfords universitet, onsdag.

I går kväll talade jag i studentföreningen. Betrakta universitetskapellet, uppfyllt ända till trängsel, med flyglar och fönstersmygar fullsatta och med ansikten, tittande in utifrån. Det är de gossar och flickor, som placerat sig på de yttre trösklarna. Ett auditorium av studenter är på samma gång det mest kritiska och det mest tillmötesgåen-

de. Jag talade om litteratur och om demokrati.

Hester gillade mina bemödanden. "Hur känns det att vara hänryckt?" skrattade hon. "Hur känns det att vara elak?" genmälte jag. "Men tänk, mr Kempton", inföll hon, "när ni behandlades i de engelska klasserna, var ni bara litteratur för oss. Ni har kommit oss mycket närmare, bara därigenom, att vi fått se er."

Ett minne dök upp i mitt medvetande och hämnades på mig. Det hånade mig för blott till hälften uttryckta tankar, för insikter, som inte räckte till, för den svällande tonen, som brast på mitten. Beröm konstnären, och han känner sig själv som en bedragare. Skumögd, återkallar skalden diktens soluppgång, insveper sig i den gamla stoltsheten och gripes åter av morgongryningens glans, som skall bebåda den kommande strålande dagen. Men till och med i detta ögonblick ryggas han tillbaka för det, som han vet, var en falsk morgongryning. Ty det kom aldrig någon lysande dag. En och annan Sångens ton blev aldrig bärande.

Hester såg upp med den tankfulla och längtande blick, som verkar så tilldragande på mig. Hennes blick sade: "Jag tycker, att det är synd om er. Jag önskar, att ni vore så lycklig som jag. Och en tanke, ett svar på hennes blick, uppsteg

inom mig, en tanke, vilken skulle ha dödat henne, om den uttalats. Jag tänkte: "Även du har väckts av en falsk morgongryning." Varför är hon så säker på sig själv och på dig? Är hon säker? De ömkliga versraderna växte och blomstrade. Den knagglige skalden inhöljdes däri som i en mantel av hermelin. På samma sätt gör den skenbara kärleken sitt inträde hos Hester, för en kort stund rikande all flickans uppmärksamhet på det skeende undret, och hela hennes natur är i uppror, hela hennes varelse står på spänn. Men sedan kommer för diktaren såväl som för älskaren, besvikelsen och förödelsen! Om dina känslor för din fästmö vore av ett annat slag, skulle jämförelsen icke hålla stånd.

Hester tänker icke på dessa saker, och hon är vacker och lycklig.

Din tillgivne

Dane.

XXXIV.

Från densamme till densamme.

Stanfords universitet, lördag.

Hennes lycka framtvang frågan. Innan jag kunnat hejda mig, hade jag uttalat orden: "Och hur

kommer framtiden att te sig för er om några år?"

Svaret kom ögonblickligen. "Herbert kommer ju alltid att finnas."

Hester är stolt. Jag såg det i kväll på den rundade hakans höjning, på resningen på halsen och på de rodnande kinderna. Hon vet att hon skänker bort sig. Och när hon därför satt och vårdslöst pladdrade om allt, vad du tänkte vara och göra, rak i ryggen, med de uttrycksfulla händerna i ständig rörelse, och med en röst, som bad och bönföll om rättighet för henne själv att känna självaktning, bad jag henne att se framtiden an. Och i framtiden såg hon dig och var nöjd.

Detta var före middagen. Senare voro vi ute och promenerade. "Jag har en vän i Orion", sade hon. Stjärnornas gåtfulla glans lekte i hennes ögon och kring hennes mun. Var var du, Herbert? Denna kväll kommer aldrig tillbaka. Och ändå, vad som var, det var för dig — och ändå mera, kanske, därför att du icke var närvarande. Så är det med dem, som älska. Hon tror, att du älskar henne.

"Jag är ledsen för att ni är så nedstämd", sade hon. "Ni hade glatt er så mycket åt dessa dagar och jag kan så väl förstå det." Och hon talade länge och ivrigt, och jag kände med växan-

de missmod hur väl hon förstod. Och du trodde aldrig, att Hester hade något att kämpa emot?

”Jag är svår att tillfredsställa”, sade hon. Och åter: ”Det finns tider, då ingen makt i världen kan hålla mig tillbaka!” Och plötsligt citerade hon Browning:

”Ack, är den redan borta
Den dyrbara minuten? Måste jag
Liksom ett tistelfjun, och utan skydd, alltjämt
Röras hit och dit av vindens lätta fläktar
Utan att få fäste på en vänlig stjärna?”

”Är ni olycklig, Hester?” frågade jag.

”Ja, men jag har lika litet skäl därtill som ni till ert missmod. Ända sedan ni kom, har ni pinat er med obefogade önskningar. Ni vill vara ung student igen bland de andra studenterna och finner, att det är omöjligt. Ni lider, därför att mera av livet tycks ligga bakom er än framför er”. Hennes röst höjdes, som om hon kämpat mot gråten. Det var helt olikt henne, invände jag. Ingenting låg bakom henne.

”Ni prövar ert verk och jag prövar kärleken. Om ni är ledsen, är det därför att sångens själ förbrukats för att vinna seger över kroppen men —” Hon avslutade ej meningen. Varför är hon ledsen? Därför att hennes kärleks själ ej är så rik och underbar, som hon hoppats?

Vid vår återkomst från vandringen sjönk hon ned på bänken under 1895 årseken. "Trodde ni, att jag menade, att jag alltid är olycklig?" frågade hon. Hennes ord tycktes alltid innebära mera, än hon avsåg därmed. Hon meddelar något av sitt eget fulla hjärta åt dem. Jag skrattade.

"Hur skulle jag kunna tänka så med alla era 'Herbert är och Herbert gör' ljudande i mina öron? Och då öppnade hon sitt hjärta och talade om kärleken. Jag glömde, vad jag visste om dina teorier och smittades av hennes hänförelse. Jag njöt på förhand lika mycket som hon. Och hon hängav sig på nytt åt sina gyllene förhoppningar.

Och där, i skuggan av fyrhörningen, vandrade hon av och an med stolta steg och talade om framtiden vid din sida. Du blir rik på välsignelse, Herbert. Men om hon blir besviken?

D. K.

XXXV.

Från densamme till densamme.

Stanfords universitet, 27 november 19—

Var uppriktig! Vad som kommer att hända, kan jag blott ana, men du måste tala om för hen-

ne, vad hon betyder för dig. Håll henne icke i ovisshet därom.

Detta är det fjärde brevet på sju dagar om Hester. Jag anstränger mig med att försöka lära dig känna och förstå henne. Jag skulle icke bekymra mig om det, om du älskade henne. Vad hon älskar dig! Och ändå tror hon, att ditt lugn betyder den djupa naturens behärskade lidelse och din tystnad varma önskningar och böner. Hennes stolthet är hennes skydd, men hon längtar efter ordet, som icke uttalas. Hon har aldrig varit riktigt övertygad om din kärlek, och jag tackar Gud för det. Hester har fruktat någonting, och hon har tvivlat, och det är detta, som kanske skall rädda henne, när natten kommer, och stormen bryter lös över hennes huvud.

Är du också tacksam för att hennes instinkt varnat henne, och att hon aldrig på allvar mottagit den gåva, som skenbart räckts henne?

Du har rättighet att begära skäl för mitt förnyade angrepp. Det har föranletts av, att jag nu lärt känna, hur djupt hon älskar. "Du blir rik på välsignelse", sade jag för två dagar sedan, men om du förkastar välsignelsen, måste Hester få veta detta, och du bör underrätta henne därom. Herbert, jag är din vän

Dane Kempton.

XXXVI.

Från Herbert Wace till Dane Kempton.

The Ridge, Berkeley, Californien.

29 november 19—

Vilken uppsjö på oroliga brev! Och vilken orolig Dane Kempton sedan! Västerens solsken har gått dig i blodet, så att du blivit för het. Det glädder mig, att du och Hester funnit varandra så hastigt och blivit så förtrogna vänner, och det glädder mig, att hon tilltalar dig lika mycket, som du tilltalar henne. Men vad som inte glädder mig, är att du tillskriver henne så mycket av dina egna tankar, och att du utgjuter ditt hjärtas onda aningar över hennes hjärta. Ty det är osunt — naturligtvis läser du dina egna tvivel och din egen fruktan i hennes uttalade och feltolkade tankar!

Tro mig, i stället för att frukta för att hennes kärlek icke skall motsvara hennes förväntningar, är det min tro, att hon tänker mycket litet på sin kärlek. Därtill har hon alltför bråttom — och därtill är hon för övrigt alltför klok. Hon har liksom jag inte tid till dylikt. Vi äro arbetare och inga drömmare, och minuterna äro för viktiga för oss för att vi skulle fylla dem med något vägande eller mätande av gråt och hjärtesuckar.

Och dessutom är Hester för kraftig och sund för att hemfalla åt dylikt. Hon vore den sista kvinna i världen, som skulle granska och värdera kärleken för att se, om hon fått full valuta. Sådant överlämna vi till de mindrevärdiga varelser, vilka förslösa tiden med att bedyra, hur outsäglig och omätlig deras kärlek är, och hur högt den står över alla andra dödligas, ja, sannerligen ser det inte ut, som om var och en med all makt ville övertyga den andre om, att han eller hon icke gjort någon dålig affär. Vi varken köpslå eller utbrodera våra känslor, Hester och jag. Naturligtvis misstar du dig och rör upp en storm i ett vattenglas.

”Var uppriktig!” säger du. Om mitt samvete icke vore rent, skulle dessa ord oro mig. Som sakerna stå, kan du säga mig, vad jag dolt? Vad är det för spel jag spelat? Och vem är det, som ropar ”bedragen”? Var uppriktig — nå, men, om vad?

Du bad mig säga henne, vad hon betyder för mig. Men då skulle jag ju tala om något, som hon redan vet. Tala om för henne, att hon är min blivande barns mor, att hon är den kvinna, som jag håller kärast på hela jorden, att av alla livets vägar är den för mig den skönaste, där jag får

vandra med henne, att med henne skall jag finna det sannaste uttrycket för mig själv och det, som är inom mig, och att jag i henne ser det finaste och högsta en man kan se hos en kvinna, som han högaktar och beundrar. Tala om detta för henne. För all del tala om detta för henne, Dane.

”Åh, jag menade inte så”, hör jag dig invända. Nå, låt då mig tala om, vad du menar, på mitt eget sätt och tala du sedan om det för henne. Hon är icke mina ögons lust och fröjd. Hon är icke den tändande gnistan, som sätter mina sinnen i brand, en lekboll för min utsvävande fantasi och mina känslöstämningars upphöjelse. Hon är icke den kvinna, som kommer mina pulsar att brinna och väcker min åtrå ända till galenskap. Och icke hellre är hon den kvinna, som lockar mig att glömma min manlighet och stolthet så att jag kryper i stoftet inför hennes fötter, grimaserande som en apa. Hon är icke den kvinna, som förvirrar mina tankar och försätter världen ur dess lopp och uppväcker djuret inom mig, ända tills jag är färdig att avstå från sanning, heder och plikt i min blinda åtrå efter att äga henne. Hon är icke den kvinna, som frestar mig att tappa bort värdighet, anseende och mitt sansade uppträdande i den blinda könsdriftens virvel. Hon är inte

den kvinna, som förmår väcka en så okuvlig passion inom mig, att jag för att tillfredsställa den skulle kunna begå ett brott eller tillfoga någon mänsklig varelse något ont. Hon är icke den vackraste kvinna, världen någonsin sett. — Det har funnits och finnes många kvinnor lika sanna, lika rena och lika fina som hon. — Hon är icke den kvinna, vilkens gunst jag måste köpa genom att med svett och möda uttrycka min beundran i sonetter eller sucka fram serenader till hennes ära, eller överösa henne med dåraktigt tal. Kort sagt, hon är ingenting för mig av allt det, som den konventionella kärlekens kvinna är för mannen.

Och ändå, v a d betyder hon inte för mig? Hon är mitt andra jag, min goda kamrat och kompanjon, hon, som skall dela min glädje och möda. Hon som kvinna kompletterar mig som man och gör oss båda till ett, och det är den högsta civiliserade förening, som kan tänkas. Hon är för mig höjdpunkten av tusentals generationers kvinnor. Det fordrades en fulländad civilisation för att frambringe henne liksom för att skapa vårt äktenskap. Hon är min blivande maka i ett äktenskap för gudar, ty vi bli gudar, vi halvbarbarer, då vi behärska djuret inom oss och icke skrämmas av dess

rytanden. Hon är min hustru och mina blivande barns mor.

Berätta detta, för all del, berätta allt, vad du vill för henne, du gamle käre orosande, du moderlige skaldefader — som om det gjorde någon skillnad.

Herbert.

XXXVII.

Från Dane Kempton till Herbert Wace.

Stanfords universitet 3 december 19—

Det är knappast tre veckor sedan du satt här mitt emot mig och talade om Hester. Du erkände många saker den kvällen, och däribland att du aldrig knäböjt i dyrkan för din utvalda, och du upprepade åter samma saker, som du skrivit. Du förlovade dig icke med Hester därför att hon är olik alla andra kvinnor i världen, utan därför att hon är lik dem. Du tog henne för vad som var typiskt för henne, och icke för det individuella. Du föredrog att tala, innan du tvangs därtill av dina pockande känslor, därför att du fruktade, att dessa skulle menligt inverkat på ett förnuftigt val. I hopp om att kunna bedra naturen, utsträckte du handen

efter Hester Stebbins för att få en skiljemur mellan ditt hjärtas begär och dig själv, om ditt hjärta skulle bli upproriskt. Och jag förstod, att detta är den nya skolan, och att det är så tingets och jagets herrar och behärskare vilja leva.

Och medan du talade, satt jag och undrade över kvinnan Hester och över vad slags kärlek som existerade mellan er, och om hon var så enkel och utan någon som helst dragningskraft utom sin kultur och sin skaldebegåvning. "Antingen älskar hon honom alltför mycket för att veta eller ens fråga efter hans känslor, eller också är hon liksom han av den nya skolan", tänkte jag. Jag satt och iakttog dig och lade märke till din ungdom och förvånades över vreden i dina ögon och vemodet kring dina läppar. Du föreföll så hopplös och hjälplös. Jag slöt mina ögon. "Vad återstår väl för honom i livet?" frågade jag mig själv. "Hur kommer han en gång att nalkas vägarna, som de grå håren frukta?" Mitt huvud sjönk ned liksom inför en oersättlig förlust. Jag återsåg barnet av mina dagars omsorger endast för att finna honom härjad liksom av sorgen, med det första solskenet försvunnet från sitt ansikte och med tungt sinne. Ett ord, en lysande blick, en omedveten rörelse av handen, ett ögonblicks tystnad,

som följt efter nämnandet av hennes namn, skulle kommit mig att tro, att jag missförstått dig, och att allt var väl. Natten blev kall, under det att du utvecklade dina planer och gjorde dina betraktelser. Vi skildes åt med en känsla av blygsel över att ha skrivit och talat så länge och så ivrigt och med ett så ömkligt resultat.

Du förstår inte, hur detta kan vara något svar på ditt sista brev. Då skall jag förklara det för dig. Det bevisar, att du lyckades förklara dig fullkomligt den natt vi språkade förtroligt.

Du säger, att Hester är den kvinna, som bäst skall komplettera dig som man. Detta låter som en älskares ord, men tyvärr råkar jag veta, att hon icke är den oemotståndliga kvinnan för dig. Jag upptäckte det alldeles av en händelse — några ord, som undsluppo dig i ett brev, en bekräftelse på detta faktum och ytterligare förtroenden, ett försvar av din hållning, vilket pågått under ett helt års brevväxling och slutligen en muntlig förklaring. Vad tjänar det till, att du nu talar vackra ord, Herbert? Du älskar icke Hester. Du önskar, att hon skall bli dina barns mor, och du ber henne dela ditt liv endast för den skull och icke, därför att du icke kan leva utan henne.

Kärleken är ingen sinnlig lusta, och det är väl.

Det äktenskap, som parterna tvingas att ingå på grund av sin kärlek till varandra, är det rätta. Och endast på detta vilar välsignelsen. Ridderligheten och älskvärdheten i ditt sista brev gäller snarare dig själv än flickan. Det är inte därför att Hester är den hon är, som "av alla vägar i livet den är behagligast, där du får vandra tillsammans med henne", utan det är därför, att denna väg är den, som du framför alla andra valt åt din hustru att vandra på. Kvinnan-modern är en av de många, och du vägrar att inlåta dig på någon specialisering.

Hester väger och mäter inte sin kärlek för att se, om hon fått full valuta, men ändå måste hon ta sin värdighet i akt, och om hon är fattig, är hon ärlig nog att icke räkna sig för rik. Hester har känt, ända sedan du frågade henne, om hon ville bli din hustru, att hon passade väl för dina planer men att du inte med själ och hjärta var med i frieriet. Hon älskade dig och var tacksam, men hon var aldrig lycklig. Kärlekens tragedi ligger icke i — vilket man i allmänhet tycks tro — en obesvarad kärlek, utan i en njuggt besvarad kärlek. Det är bättre att bli försmådd, den ene liken vändande ryggen åt den andre, än att bli tagen därför att därmed tjäna ett lägre ändamål. Förstår du

inte detta, Herbert? Du ödelägger ju hela livet för flickan. Hon kommer att längta efter den kärlek du undanhåller henne, fastän aldrig ett ord där- om kommer över hennes läppar. Hon kommer att under årens lopp avkylas av din vägran att ta emot och besvara hennes kärlek, ända tills hennes egen kärlek kommer att förefalla henne lika luf- tig, otrolig och svävande som en dröm. Och hela tiden kommer du att vara vänlig och älskvärd. Hennes intressen äro dina, och du gör allt för hen- nes välgång, men det står emellertid icke i din makt att förhjälpa henne till den sanna lyckan. Det är inte dina handlingar utan skälen därtill, som säga Hester, att hon icke funnit vägen till ditt hjär- ta. Du håller moderskapet i ära, men du älskar icke Hester. Tala om detta för henne och rädda henne från att ingå ett äktenskap, vari hon skall känna sig blott delvis nyttig, blott delvis som din hustru, blott delvis lycklig och på grund därav all- deles olycklig.

Det är inte Hesters fel, att du inte kan älska henne, och kanske är det ingen olycka för henne heller. Vi behöva inte oroa oss onödigt. Av två personer, av vilka den ena älskar, och den andra hyser motvilja mot kärleken, har den likgiltige all- tid rätt. Kan trädet rädda sig själv undan ved-

huggarens yxa? Nej, men vem kan hindra trädet från att känna smärta vid yxhuggen? Det ligger utom vår förmåga att älska eller att icke älska, och inga ansträngningar kunna skaffa oss en kärlek, som blivit oss förnekad. Men detta hindrar oss inte från att lida av den obesvarade kärleken.

Detta, som jag nu sagt, är en trosartikel, som erfarenhetens lärosats ofta motsäger, ty misstag kunna göras, och en av dem, som icke älska. Kunna ha orätt ibland. Om du bara ville vänta och gifta dig, tills du fått upp ögonen för vilken underbar flicka Hester är! Om ett år kanske Hester strålar för dig i kärlekens vackraste färger, och hennes ansikte skall då kanske utmana dig att leva kärlekens liv. Om ett år kanske du funnit, att hon verkligen är den enda kvinna, som du vill dela livet med, att hennes röst är för dig din ljuvaste sång, och att hennes ögon äro ljuset på din väg. Hittills har du icke uppskattat hennes fulla värde, och därför vore det orätt av dig att binda dig vid henne med falska avsikter. Vänta, min käre Herbert. Det skall bli bättre.

Jag har spelat en obehaglig roll i denna affär. Och du skulle kunna förebrå mig, att jag varit både en Dmitri Roudin och en Jago mot dig. Jag ber dig emellertid att tro, att det inte varit någon

lätt sak för mig. Jag har uttalat de allvarligaste ord, och jag har plågat dig på detta sätt uteslutande av tillgivenhet för dig. Jag såg i tankarna för mig ditt kommande liv, och såg en älskad kvinnas liv förflyta grått och dystert och jag såg, att hjärtat var tungt på den man, som är min son.

Alltid din
Dane Kempton.

XXXVIII.

Från Hester Stebbins till Herbert Wace.

Stanfords universitet 15 december 19—

Allt är slut. Det blir, som jag sade i går kväll, Herbert. Tro mig, det finns ingen anledning till vrede, absolut ingen. Du har inte förändrats, men min tro på din kärlek är borta, och jag kan inte hyckla en lycka, som jag inte känner.

Å, jag måste skratta, min käre, käre vän, då jag tänker på, att det kunde förefalla, som om jag med våld ryckt mig lös från dig. Älskade du mig någonsin? Den där morgonen i det strålande solskenet, då du tog min hand och bad mig bli din hustru, förefaller så avlägsen. Jag borde ha förstått det — skulden är helt och hållet min — jag

borde vetat, att du inte älskade mig, jag borde ha varit uppfylld av vrede och blygsel i stället för av lycka. Skulden är endast min.

I går kväll, då du talade, stod jag vid fönstret och undrade vad hela saken egentligen gällde. Jag kunde tillåta mig att vara lugn, eftersom jag visste, att jag inte sårade dina känslor alltför djupt. På sin höjd svek jag en mycket självtillräcklig man. Varifrån hämta kvinnorna mod att ta från männen, som älska dem, den kärlek de gåvo dem? Men en sådan skärseld slapp jag genomgå, inte sant?

Farväl, Herbert. Låt oss tänka lugnt och vänligt på varandra, eftersom vi ändå varit varandra till hjälp och stöd ett stycke på livets väg. Farväl, käre Herbert.

Alltid din vän
Hester Stebbins.

XXXIX.

Från Hester Stebbins till Dane Kempton.

Stanfords universitet 18 december 19—

Herbert har undersökt vårt förhållande och kommit till den slutsatsen, att min otillfredsställelse kommer sig av ett överdrivet begär efter

lycka. Du skulle inte fästa så stor vikt vid din egen person, säger han. Stackars käre, unge Herbert! Han är så ung och förstår ännu icke, hur mycket det är hos ens egen person som tarvar hänsyn. Jag tänkte över alltsammans uppe på kullen i dag. Det var mulet och grått ute, och det nästan stormade. Vad är denne själviskhet annat än en önskan att göra så mycket som möjligt av livet? Du och jag och alla dem, som äro av samma slag som vi, äro före vår tid, det är därför, som vi icke äro hänsynslösa. Våra drömmar lägga hämsko på oss. Jag var bara ett barn, när Herbert friade till mig, men jag var gammal nog för att förstå betydelsen av detta steg, fastän han aldrig fattade den. Inom ett ögonblick hade jag tillryggalagt hela vandringen ända till graven och tillbaka igen. Jag betraktade de lätta, snabba molnen, som seglade över himlen, och jag kände att jag nu hade fångat lyckan och uppnått målet för mina drömmars längtan. Därför såg jag på honom, och solen lyste på mitt ansikte och narrade mig att skratta — eller gråta. Jag var så gränslöst lycklig, icke minst därför att jag var övertygad om, hur mycket jag betydde för honom. Utsikten från kullarna är underbar. — Ni hör, att jag inte är olycklig! — Jag stod på ett utsprång och såg

mig omkring och tänkte på er och på Barbara — jag tycker mig känna henne så väl — och på Herbert. Han och jag ha så ofta vandrat här. Å de hungriga minnena! Och ändå, voro vi annat än en ung man och en ung kvinna, vilka inga olyckor gjort likgiltiga, och som, utan att vara trötta eller sjuka, ansågo varandra bättre eller sämre än de voro, därför att de tycktes sympatisera? Vi gjorde just så, vilket Herbert väl visste! Jag svek honom, och han hade hoppats på bättre överensstämmelse hos mig. Äktenskapet är en slump, mr Kempton, det måste ni erkänna, och en man gör mycket, då han binder sig vid en kvinna för att göra henne till sina barns mor — ja, till och med till ättmoder åt kommande släktled. Nå men än sedan? Jag skulle aldrig uteslutande kunnat bli min mans kamrat och kompanjon. Detta visste Herbert klart hela tiden, men jag kände det blott svävande och oklart, fastän jag handlade lugnt trots min osäkerhet. Det har lämnat mig andlös och en smula rädd för mig själv, om mig — och jag är gråtfärdig och i stort behov av er sympati och ert bifall.

Jag talade om för honom, att det dröjde länge, innan jag förstod, att han icke älskade mig och ansåg mig för den kvinna, Gud utvalt åt honom, att han icke längtade efter mig av hela sin själ och

skulle kunnat gå igenom eld och blod för att komma till mig. Längre fram, när jag blivit medveten om, att någonting fattades och märkte den tystnad, som följde på de ord, som kommo ur djupet av mitt hjärta, blev jag själv tyst och allvarlig. Han älskar mig icke, sade jag och väntade. Någonting föreföll oavgjort, men under tiden kunde jag älska! Jag gjorde mycket av varje vänligt ord, som han yttrade till mig, och hoppades innerligt på framtiden. Allt detta omtalade jag för Herbert härom kvällen, och han bleknade. "Ni drömmare och idealister hålla er aldrig till verkligheten. Jag kan inte följa dig i dina tankar. Vad är det, som är på tok, Hester?" Han smålog i sin nöd. Och ändå låg det i all hans mildhet en viss myndighet, som uppmanade mig att vara annorlunda än jag var, och som förbjöd mig att i hemlighet fordra, vad jag hade haft djärvheten att helt öppet kräva. Han var som man starkare än jag som kvinna, och detta drog mig till honom igen. "Min make", viskade jag med min hand i hans. Och detta även sedan jag förstått allt, mr Kempton.

Vilken trasslig härva! Ack, om blott känslor och teori kunde stämma överens! Det är ingen principfråga för mig att jag vägrar att bli Herberts hustru. Om jag älskade honom tillräckligt

högt, skulle jag till och med kunna avstå från kärleken för hans skull. Han föreslog något dylikt liksom på avstånd iakttagande min upproriska och tvungna hållning. Om jag älskat honom tillräckligt, hade jag kanske kunnat avstå från kärleken för hans skull. Det måste finnas något fel någonstades hos mig, tycks det, en viss återhållsamhet i min hängivenhet, som jag inte kan besegra, en viss själviakttagelse, som min kärlek icke förstår överskyla. I samma ögonblick, som han skulle gå sin väg, greps jag av ånger, och försökte övertyga mig om, att det aldrig existerat någon förolämpning, att det hedrar en kvinna att bli eftertraktad, om hon är älskad eller icke, att en hustru är en hustru, och att vi alla dö, om vi blivit älskade eller ej. Om Herbert Wace önskade en hustru och ansåg mig lämplig, nå, då måtte väl allt vara i sin ordning? Jag tänkte alla dessa tankar och åldrades, medan jag tänkte. Men trots allt utsträcktes min hand icke för andra gången för att kvarhålla den man, som ställt mig ansikte mot ansikte med dessa tankar.

Det finns en yngling här som älskar mig. Om Herberts ansikte en enda timma strålat på samma sätt som hans vid min åsyn, skulle jag varit lyck-

ligare, än jag någonsin varit. Och min lycka skulle icke grumlas till och med om hans kärlek icke gällde mig. Säg att ni tror mig. Ni måste förstå att vad jag ber om mera än allting annat i världen är, att kärleken måtte komma till den man, som jag skänkte min ungdoms kärlek.

Nu frågar ni kanske vad som återstår för mig, käre vän? Arbete och tårar och min dröm, som intet ont vederfarits. Tro mig, jag är icke beklagansvärd.

Hester.

JACK LONDON

*VALDA
SKRIFTER*

M A L M Ö
VÄRLDSLITTERATURENS FÖRLAG

På kryss med Blixten

av

JACK LONDON

M A L M Ö
VÄRLDSLITTERATURENS FÖRLAG

F Ö R S T A D E L E N .

Kap. I.

Bror och syster.

De kommo springande över den glänsande sanden, medan Stilla oceanen bakom dem dånande vräkte upp sina väldiga brottsjöar. Då de uppnådde landsvägen, hoppade de upp på sina cyklar och försvunno snart i full fart in i parkens gröna alléer. De voro tre stycken, tre pojkar i ljusa sweaters, och de foro fram längs cykelbanan i en så förskräcklig fart, att den var farligt nära den otillåtna hastigheten — precis som pojkar i ljusa sweaters alltid bruka fara fram. Troligt var också, att hastigheten översteg den tillåtna. En polis, som var posterad i parken, var av samma mening men var ej helt säker, utan nöjde sig därför med att ge dem en varning, då de susade förbi. De iaktog omedelbart varningen, men vid nästa vägkrök glömde de den lika omedelbart — precis som pojkar i ljusa sweaters bruka göra.

Som skjutna ur en kanon kommo de farande ur Golden Gate Park och in i San Francisco och kör-

de utför de långsluttande backarna i en fart, som kom fotgängarna att vända sig om och kasta oroliga blickar efter dem.

Den av pojkarna, som för det mesta ledde den mördande farten och först började ta uppförsbackarna, kallades Joe av kamraterna. Här gällde lagen: "Följa ledaren", och Joe var ledaren, den gladaste och djärvaste av alla pojkarna. Men när de kommo intrampande i Western Addition och in bland de stora, trevliga villorna, blev hans skratt mindre högljutt och mera sällsynt, och omedvetet började han sacka av.

— Hej, Fred! ropade han och vände åt vänster. Hej, Charley!

I det han så fortsatte sin färd ensam, blev hans ansikte allvarligt, och ett obestämt uttryck av ängs- mindre högljutt och mera sällsynt, och medvetet lan skymtade i hans ögon. Han började helt beslutsamt vissla, men så småningom blev denna vissling allt svagare, tills endast ett knappt hörbart undertryckt litet ljud återstod, vilket även det upphörde helt och hållet, då han körde uppför inkörseln till ett stort tvåvåningshus.

— Åh, Joe!

— Joe, var snäll och kom in! Han kunde denna

gång uppfatta ett det svagast möjliga, klagande tonfall i hennes röst.

— Nå? sade han och drog undan draperiet med en otålig rörelse.

Han sade detta helt strävt, men blev ögonblicket därefter nästan ångerfull, då han såg en späd liten flicka, som betraktade honom längtansfullt från andra sidan av det med böcker betäckta stora läsbordet. Hon satt uppkrupen med sina skrivgrejor i en länstol.

— Vad är det du vill, Sis? frågade han litet vänligare och gick runt bordet bort till henne.

Hon tog hans hand i sina och tryckte den mot sin kind, och då han så stod där vid sidan om henne, smög hon sig intill honom nästan inställsamt.

— Vad är det, som står på, käre Joe? frågade hon stilla. Vill du inte tala om det för mig?

Han förblev tyst.

Hon öppnade sina händer och kysste insidan av hans hand. Det var som ett rosenblad, som faller. Det var hennes sätt att upprepa sin fråga.

— Det är ingenting, sade han tvärt. Men så lät han helt okonsekvent undslippa sig ett: "Far?"

Hans oro avspeglades nu i hennes ögon.

— Men far, han är så rar och snäll, Joe, började hon. Varför vill du inte söka vara honom till lags?

Han begär inte så mycket av dig, och det är alltsammans till ditt eget bästa. Det är ju inte så, att du är dum som somliga pojkar. Om du bara hade velat läsa över litet —

— Där ha vi det igen! Läxa upp mig! utbrast han och ryckte häftigt undan sin hand. Jag tror, att du också börjar läxa upp mig. Och nästa gång blir det väl köksan och stallpojken, som gör det.

Han stack händerna i fickorna och blickade framåt mot en sorglig och trist framtid, som var fylld av ändlösa läxor och oräkneliga uppläxare.

— Var det allt, du ville mig? frågade han och vände sig om för att gå.

Hon grep efter hans hand på nytt.

— Nej, det var inte det. Du bara såg så orolig ut, att jag tänkte — jag — Rösten svek henne, men hon fortsatte raskt. Jag ville bara tala om för dig, att vi hålla på att planera en tripp över viken till Oakland nästa lördag för en fotvandring bland kullarna.

— Vem ska med?

— Myrtle Hayes —

— Vasa! Den lilla stackaren! avbröt han.

— Jag tror visst inte hon är någon stackare, svarade Bessie ivrigt. Hon är en av de bästa flickor, jag känner.

— Vilka pojkar ska med då?

— Maurice och Felix Clement, Dick Schofield, Burt Layton och —

— Det räcker. Dibarn hela bunten.

— Jag — jag ville be dig och Fred och Charley också följa med, sade hon med darrande röst. Det var därför jag ropade på dig — för att be dig följa med.

— Och vad ska ni hitta på? frågade han.

— Ströva omkring, plocka blommor — vallmorna äro utslagna nu — äta på någon trevlig plats och — och —

— Fara hem, hjälpte han henne.

Bessie nickade.

— Ett riktigt flicksällskap, det är just, vad det är, sade han tvärt. Och ett riktigt flickprogram. Inte ett dugg i min smak.

Hon knep ihop sina skälvande läppar och kämpade tappert vidare.

— Åh, det kan du naturligtvis inte begripa! bröt han ut. Du kan inte begripa det. Du är en flicka. Åhjo, jag känner till det där släktet — de äro rädda för sina egna skuggor, och det är inte något kurage i dem.

Tårarna kommo fram i Bessies bruna ögon och läpparna darrade. Detta gjorde honom oresonligt

förargad. Vad i hela världen dögo flickor egentligen till? Alltid lipande, alltid till besvär och i vägen. Det var ingen mening med dem.

— En kan inte säga ett enda dyft utan att du börjar lipa, började han och försökte lugna henne. Men jag menade ingenting med det, Sis. Det gjorde jag verkligen inte. Jag —

— O, ni flickor! utbrast han och gick förargad ut ur rummet.

Kap. II.

De drakonska reformerna.

Några minuter senare gick Joe, ännu i misshumör, in till middagen. Han åt i tysthet, fast hans far och mor och Bessie förde en livlig konversation.

Då och då gav fadern honom en nästan milt orolig blick. Joe märkte det inte, men Bessie såg det varje gång.

Mr Bronson var en medelålders man, välvuxen och tungt byggd fast inte fet. Ansiktet var skarpt skuret med fyrkantig haka och stränga drag, men ögonen voro milda, och kring munnen fanns det linjer, som snarare förrådde skratt än allvar. En

ingående granskning var ej behöfvlig, för att man skulle upptäcka likheten mellan honom och Joe. Samma breda panna och kraftiga haka karakteriserade dem båda, och om man tar i betraktande skillnaden i ålder, voro ögonen lika som bär.

— Nå, hur går det för dig, Joe? frågade mr Bronson till sist. Middagen var slut och de skulle just resa sig från bordet.

— Åh, jag vet inte, svarade Joe bekymmerslöst och tillade sedan: Vi ska ha prov i morgon. Då ger det sig.

Modern rufsade smekande till hans hår och böjde sig ned och kysste honom. Mr Bronson smålog gillande mot honom, då han gick ut, och han skyndade uppför trapporna till sitt rum, fast besluten att knoga träget och klara proven nästa dag.

Då han kommit in i rummet, stängde han dörren och slog sig ned vid ett skrivbord, där det fanns allt som skulle behövas för en pojkes studier.

”Kort efter de drakonska reformerna utbröt ett krig mellan Athén och Megara om ön Salamis, på vilken båda staterna gjorde anspråk.”

Det var ju lätt; men vad menades med ”de drakonska reformerna”? Han måste titta efter. Han var riktigt intresserad, då han bläddrade tillbaka genom boken, tills han råkade lyfta blicken över

boken och i en stol få se en baseballmask och en catcher-handske.

Joe spratt till — vad tänkte han på! Just ett Skönt sätt att läsa historia ! Han körde huvudet ned i boken och började:

”Kort efter de drakonska reformerna —”

Han läste igenom meningen tre gånger och kom så ihåg, att han inte sett efter vad som menades med de drakonska reformerna.

Nej, det här gick inte. Han lade beslutsamt den öppna boken upp och ner mot bordet och gick bort till stolen. Med ett raskt kast slängde han både mask och handske bort under sängen.

”Kort efter de drakonska reformerna utbröt ett krig mellan Athén och Megara —

Han tittade över kanten på boken och mycket riktigt: där låg masken och kikade fram under sängen. Det var outhärdligt. Det tjänade ingenting till att försöka läsa, då masken fanns i närheten. Han gick bort och fiskade fram den och bar den så tvärs över rummet till garderoben, där han kastade in den. Så stängde han väl till dörren. Nu var det expedierat, gudskelov! Nu skulle han kunna gno på allvar.

Han satte sig ned igen.

”Kort efter de drakonska reformerna utbröt ett

krig mellan Athén och Megara om ön Salamis, på vilken båda staterna gjorde anspråk.”

Det var nog gott och väl, om han bara hade fått reda på vad som menades med de drakonska reformerna.

Ett ögonblick senare, så tycktes det honom, fann han sig åter stå och drömmande stirra ut genom fönstret. Hur han kommit dit, förstod han inte. Det sista han kom ihåg var, att han letade rätt på en rubrik på en högersida i boken, där det stod att läsa: ”Drakos lagar och författningar”. Och sedan hade han tydligen gått liksom i sömnen fram till fönstret. Hur länge hade han stått där? undrade han. Fiskebåten, som han sett utanför Fort Point höll nu på att långsamt krypa fram i riktning mot Meggs varv. Detta innebar, att nära en timmes tid förflutit. Solen hade för länge sedan gått ner. En stämningsmättad grå färgton vilade över vattnet, och de första bleka stjärnorna började blinka över toppen av Mount Tamalpais.

Med en suck vände han sig om för att återvända till sin vrå, då hans öron nåddes av en långdragen, gäll och genomträngande vissling. Det var Fred. Visslingen upprepades. Sedan ljöd en annan. Det var Charley. De stodo och väntade vid hörnet — lyckliga själar!

Nåja, i kväll skulle de slippa se honom. Innan han visste ordet av, hade han öppnat dörren och var halvvägs ute i hallen. Han skulle just vända om, men kom så att tänka på att han ju kunde gå ut en liten stund och sedan komma tillbaka och fortsätta sitt arbete.

Men bara en mycket liten stund — det lovade han sig själv, i det han gick nedför trappan. Han gick fortare och fortare, så att de sista trappstegen tog han tre i sänder.

Kap. III.

"Tegelpannan", "Fuxnacken" och "Rödingen".

— Vad står på? frågade Joe, då han kom fram till Fred och Charley.

— Drakar, svarade Charley. Följ med. Vi äro trötta på att vänta på dig.

Uppskickande av drakar var ett av de största nöjena för dessa. Och att sända upp sex eller åtta drakar i ett mileslångt snöre och låta dem sväva uppe ibland molnen var ett av deras vanligaste påhitt.

Det fanns en gammal sjöman, som gjorde sig förtjänst på pojkarnas tidsfördriv. Ty han var erfa-

ren i allt vad segel och luftströmmar heter, och som han var händig och klok, förfärdigade han de bäst flygande drakar, som kunde uppdrivas.

För att komma till hans koja från Højden måste man färdas genom Avgrunden, och dit voro nu de tre pojkarna på väg. De hade ofta gått dit för att hämta drakar mitt på dagen; men detta var första gången de färdades den vägen efter mörkrets inbrott, och de kände det som om de givit sig ut på ett mycket våghalsigt äventyr, vilket det ju också var.

Avgrunden var helt enkelt de fattigas trånga och hopgyttrade kvarter, där folk av många nationaliteter trängdes i en kosmopolitisk blandning och släpade sig fram bäst de kunde i smuts och snuskighet.

Det var ännu tidigt på aftonen, då pojkarna kommo därigenom på sin väg till sjömannens koja, och intet ont vederfors dem, fast flera av Avgrundens pojkar blängde vilt på dem och då och då slungade en hånfull anmärkning efter dem.

Sjömannen gjorde drakar, som icke blott voro utomordentliga flygare utan även kunde fällas ihop och därför voro bekväma att bära. Var och en av pojkarna köpte några stycken, och med dessa

•

hopvecklade i stora bylten under armen gävo de sig av på hemvägen.

— Men håll nu ett skarpt öga på pojkarna, varnade drakmannen dem. De bruka tycka om att kryssa omkring, sen det blivit mörkt.

— Vi är inte rädda, försäkrade Charley, och vi förstå nog att klara oss.

— Fy! Jag vore glad, om vi väl hade klarat oss genom det här, sade Fred.

Han viskade fram det, och Joe och Charley nickade bistert tillbaka som tecken på, att de voro av samma mening som han. De voro inte hågade för samtal, och de gingo så hastigt som trängseln tillät dem.

Och faror och fientlighet hotade i Avgrunden. Invånarna tycktes harnas över att dessa främlingar från Högden befunno sig här. Smutsiga små ungar kastade skällsord efter dem, när de gingo förbi, retade dem och låtsade sig vara mycket tappra men voro i själva verket färdiga att ge sig i väg vid första tecken till angrepp.

— Bry er inte om dem, varnade Joe. Tag ingen notis om dem, utan gå bara på. Så äro vi snart ur denna håla.

— Nej, vi äro mitt uppe i den, sade Fred med låg röst. Se där!

Vid hörnet, som de närmade sig, stodo fyra, fem pojkar av ungefär deras egen ålder. Ljuset från en gatlykta föll rakt på dem och lyste särskilt på en med eldrött hår. Det kunde inte vara någon annan än "Tegelpannan" Simpson, den fruktade ledaren för en fruktad liga.

Då gruppen vid hörnet blev synlig, skingrades ögonblickligen hopen.

Den rödhårige pojken skilde sig från gruppen och ställde sig framför dem, därmed avstängande deras väg. De försökte gå förbi honom, men han sträckte ut armen.

— Vad gör ni här? sade han hotande. Varför håller ni er inte, där ni hör hemma?

— Vi ska just gå hem nu, sade Fred fredligt.

"Tegelpannan" såg på Joe.

— Vad är det du har under armen? frågade han.

Joe lade band på sig och låtsades inte om honom.

— Gå på bara, sade han till Fred och Charley och sökte samtidigt skynda förbi ligans anförare.

Men med ett blixtsnabbt slag slog "Tegelpannan" Simpson till honom mitt i ansiktet och ryckte med lika stor snabbhet till sig packen med drakar, som han hade under armen.

Joe utstötte ett oartikulerat tjut av raseri och

lät all försiktighet fara all världens väg och rusade på sin angripare.

”Tegelpannan” Simpson kastade sig in på en öde tomt för att smita in i ett ”slinkhål”, som kunde föra honom vidare genom plank och skjul och lider och genom mörka hål och runt alla krokar, där den främmande förföljaren måste taga sig fram mera försiktigt och där det fanns stora utsikter, att han snart skulle tappa bort spåret.

Men Joe hann upp ”Tegelpannan”, innan denne nått sitt mål, och tillsamman rullade de runt och runt i smutsen med fasta tag om varandra. Då Fred och Charley och ligan hunnit fram, hade de kommit på fötter och stodo där och blängde på varandra.

— Va’ e’ de’ du vill? sade den rödhårige anföraren i övermodig ton. Va’ e’ de’ du vill? De’ e’ nå’t som jag gärna skulle vilja veta.

— Jag vill ha mina drakar, svarade Joe.

”Tegelpannan” Simpsons ögon gnistrade, då han fick höra detta. Drakar voro någonting som han själv hade användning för.

— Då får du också slåss för dem, sade han.

— Varför skulle jag slåss för dem? frågade Joe harmset. De e’ ju mina. Detta visade, hur okunnig han var om de föreställningar om egendoms-

skap och äganderätt, som rådde bland Avgrundens invånare.

— Varför skulle jag slåss för dem? upprepade Joe.

— För att jag har sagt det, svarade Simpson. Och vad jag har sagt, står fast. Begrips?

Men Joe begrep inte. Han ville inte förstå, att "Tegelpannan" Simpsons ord var lag i San Francisco eller ens i någon del av San Francisco. Hans rätts- och hedersbegrepp voro kränkta, och all hans stridslust vaknade.

— Ge mig bara drakarna med desamma här på fläcken, hotade han och sträckte ut handen efter dem.

Men Simpson ryckte undan dem.

— Vet du egentligen vem jag ä'? frågade han. Jag är "Tegelpannan" Simpson och jag tillåter ingen att tala till mej i den där tonen.

— Det är bäst, du låter honom vara, viskade Charley i örat på Joe. Vad betyder några stycken drakar? Låt honom vara, och låt oss komma härifrån.

— De ä' mina drakar, sade Joe långsamt och envist. De ä' mina drakar, och jag ska ha dem.

— Du kan inte slåss med hela högen, invände

Fred, och om du klår honom, får du hela skocken över dig.

— Vill du ge mig drakarna? frågade Joe och tog beslutsamt ett steg framåt.

— Vill du slåss för dem? frågade Simpson tillbaka.

— Ja, svarade Joe.

— Bara ge honom, bara ge honom! började li-gan att tjuta på nytt.

— Och jag ska nog se till, att det blir ärligt spel, sade en djup mansröst.

Allas ögon riktades ögonblickligen på mannen, som osedd närmat sig och nu gjort detta tillkännagivande. I det elektriska ljuset, som klart lyste på dem från hörnet, urskilde de, att det var en stor, muskulös karl, klädd i arbetskläder. På fötterna hade han grova skor, en svart läderrem höll samman hans overalls kring midjan, och på huvudet satt en svart och smord mössa. Ansiktet var nervärtat av kol, och under en grov, blå skjorta, som var öppen vid halsen, skymtade en bred hals och ett kraftigt bröst.

— Vem ä' du? snäste Simpson, förargad över att bli störd.

— Det rör dej inte, svarade nykomlingen skarpt. Men om det intresserar dej, så ä' jag eldare på en

Kina-ångare, och som jag sade, jag ämnar se efter att allt går rätt till. Så på varandra då, och låt det inte ta hela natten!

De tre pojkarna voro lika belåtna med eldarens uppträdande, som Simpson och hans följeslagare voro missbelåtna. De rådgjorde med varandra under några minuter, medan Simpson överantvordade packen med drakarna åt en av ligan och tog så ett par steg framåt.

— Kom nu då, sade han och drog samtidigt av sig rocken.

Joe överräckte sin till Fred och sprang fram mot "Tegelpannan". De knöto nävarna och ställde sig mitt emot varandra. Nästan ögonblickligen fick Simpson in ett fruktansvärt slag och dök skickligt undan ur räckhåll för det slag, Joe gav tillbaka. Joe fick genast stor respekt för sin motståndares skicklighet, men detta gjorde blott, att hela hans naturs envishet väcktes och gjorde honom fast besluten att vinna.

Efter ungefär en kvart voro båda mycket trötta, fast Joe var minst medtagen. Tobak, dålig mat och osunt levnadssätt hade inverkat på den andre, som flämtade och flåsade efter andan, fast han i början, tack vare sin överlägsna teknik hade gått illa åt Joe, var han nu helt utmattad och hans slag

utan snärt. Han blev förtvivlad och använde sig nu av något, som väl icke kunde kallas oärligt men dock ett simpelt anfallssätt. Han gjorde allehanda konster, hoppade fram och slog till blixtsnabbt men dök sedan ned och slängde sig på marken vid Joes fötter. Joe kunde inte slå till honom, medan han låg så, utan fick därför ta ett par steg tillbaka, så att den andre kunde komma på fötter igen, då samma sak upprepades.

Men Joe blev trött på detta och höll sig beredd. Han beräknade sitt slag efter Simpsons anfall och utdelade det, just då Simpson dök ned och kastade sig på marken. Simpson föll, men han föll över på ena sidan, till följd av att Joes knytnäve placerats mitt i huvudet på honom. Han rullade runt och kom halvvägs på fötter igen och förblev i denna ställning, flämtande och jämrande sig. Hans kamrater uppmanade honom att stiga upp, men han var alltför medtagen och bedövad.

— Jag ger mej, sade han. Jag har fått klå.

Ligan hade blivit tyst och modfälld efter ledarens nederlag.

Joe tog ett par steg framåt.

— Nu skulle jag be att få drakarna, sade han till pojken som höll dem.

— Jo, det tror du, sade en annan av bandets

medlemmar och ställde sig emellan Joe och hans egendom. Hans hår var också eldrött. Du får först klå mej, innan du får dom.

— Varför skulle jag det, sade Joe motvilligt. Jag har slagits och jag har vunnit, och så är det bra med den saken.

— Javisst ä' de' de', sade den andre. Jag ä' "Fuxnacken" Simpson. "Tegelpannan" ä' min bror. Begrips?

Och på detta sätt fick Joe lära sig avgrundsfolkets principer, som han förut hade varit okunnig om.

— Gott, sade han och hans stridslusta blev större än någonsin på grund av orättvisan i förfaringsättet. Kom an!

"Fuxnacken" Simpson, som var ett år yngre än sin bror, visade sig vara en mycket oärlig slagskämpe, och den hyggliche eldaren var tvungen att ingripa flera gånger, innan den andre av den simpsonska familjen låg på marken och erkände sig vara besegrad.

Den här gången sträckte sig Joe efter sina drakar utan att hysa det ringaste tvivel om att han skulle få dem. Men då trädde ännu en annan pojke fram och ställde sig mellan honom och hans egendom. Det eldröda håret, som skvallrade om

ursprunget, frodades likaledes på denne pojkes huvud, och Joe visste genast, att här hade han en till medlem av den simpsonska familjen. Han var en yngre upplaga av sina bröder, icke fullt så kraftigt byggd och med ett ansikte, som var betäckt med en massa fräcknar, vilka tydligt framträdde i det elektriska ljuset.

— Du får inte dina drakar, förrän du har klått mej med, sade han utmanande med en svag, pipig röst. Jag ä' "Rödingen" Simpson, och du har inte klått hela familjen, förrän du har klått mej me'.

Ligan upphävde höga bravorop, och "Rödingen" drog av sig en trasig jacka för att göra sig klar till slagsmålet.

— Ä' du färdig? sade han till Joe.

Joes knogar voro avslagna, näsan blödde, läpparna voro såriga och svullna, medan skjortan var söndersliten från halsen ända ned till midjan. Vidare var han alldeles uttröttad och andades tungt.

— Hur många finns där egentligen av er Simpso-
söner? frågade han. Jag ska gå hem, och om er familj är mycket större ännu, så kan detta ju komma att ta hela natten.

— Ja' ä' den siste och bäste, svarade "Rödingen". Klår du mej, så får du drakarna, det är säkert.

— Kör till då, suckade Joe. Kom an bara.

Om än den yngste av familjen saknade de äldre brödernas styrka och skicklighet, så ägde han i stället ett slags vildkattssätt att slåss, vilket våldade Joe mycket bry. Då och då trodde han, att han skulle bli tvungen att ge sig för den lilla virvelvinden. Men var gång samlade han sig åter och fortsatte envist striden.

Han höll också ut och lyckades rida ut motståndarens snabba och ideliga ruscher, tills denne unge och mindre erfarne individ till slut hade tröttat ut sig själv genom sin våldsamma framfart och fick erkänna, där han låg på marken, att för första gången i dess historia, hade "den Simpsonska familjen fått klå".

Kap. IV.

Kampen för tillvaron.

Men att vistas i avgrunden var, lindrigast uttryckt, en vanskligh sak, vilket de tre höjdborna snart skulle få erfara. Innan Joe ens hann sätta sig i besittning av sina drakar, fick hans förvånade öga se, hurusom alla hans fiender, eldaren inbegripen, togo till fötter i vild flykt. Lik-

som förut de små flickorna och barnungarna skingrats för den simpsonska ligan, så skingrades nu den simpsonska ligan för en ny och motsvarande grad skräckinjagande hop rovlystna varelser.

Joe hörde förskräckta utrop.

Mörka figurer rusade in på den öde tomten, och somliga omringade pojkarna, medan andra satte efter de flyende. Att de eftersta blevo upphunna, hördes tydligt av de nödrop, de gävo upp, och då en stund senare förföljarna återvände, förde de med sig den förtvivlade och ilske "Tegelpannan", som alltjämt säkert höll fast i packen med drakarna.

Joe såg nyfiket på detta nya röverband. Det var unga män i åldern från sjutton, aderton till tjugotre, tjugofyra år, som av allt att döma tillhörde de ljusskygga individernas klass. Ett par grepo honom hårt i armarna, och Fred och Charley gjordes likaledes till fångar.

— Hör nu, ni, sade en, som talade med en anförares myndighet, vi vill ha reda på det här. Va' har stått på här? Va' ä' de' du har hittat på "Rödnacke"? Va' ä' de' du har gjort?

— Ja' har inte gjort nå'nting, tjöt Simpson.

— Nä, de' syns de'. Anföraren vände "Tegel-

pannans" ansikte upp mot lyktskenet. Vem ä' de', som målat dej så där? frågade han.

"Tegelpannan" pekade på Joe, som nu drogs fram i förgrunden.

— Va'för skulle du klämma till 'en på de' viset?

— Drakarna — det var mina drakar, sade Joe modigt. Den där jycken sökte ta dem ifrån mej. Han har dem där under armen nu.

— Jaså, har han de', har han de'? Hör du "Tegelpanna", vi vill inte veta av nå't tjuveri alls i den här landsändan. Förstår du? Du har ingenting, som du kommit över på ärligt sätt. Ro hit me' drakarna! Sista varningen.

Hotande klämde anföraren hårdare åt sitt grepp och Simpson, som i sitt raseri ej kunde hålla tårarna tillbaka, var tvungen att överlämna sitt byte.

— Va' ä' de' du har under armen, frågade anföraren tvärt Fred och ryckte samtidigt till sig packen. Ser man på, fler drakar. De' ä' ju ackurat en hel drakfabrik, som ä' vilse ute o' går, anmärkte han till slut, då han även tillägnade sig Charleys packe. Nu skulle ja' emellertid rysligt gärna vilja veta, va' vi ska ta oss till me' er tre jyckar, fortsatte han med en domares ton.

— Vad då för? frågade Joe hetsigt. För att man stulit våra drakar från oss?

— Nej då, visst inte, svarade anföraren artigt.

I detta ögonblick, då pojkarna från Höjden voro medelpunkten för allas uppmärksamhet, ormade sig "Tegelpannan" plötsligt ur sin jacka och snodde sig undan sina vaktare och satte åstad bort över tomten i riktning mot det slinkhål, som han ursprungligen haft för avsikt att söka uppnå, då han upphanns av Joe. Ett par, tre stycken av ligan satte över planket efter honom under förfärligt oväsen.

— Bylingar! flåsade han.

Joe såg sig om och fick se två hjälmklädda poliser närma sig med skarpt lysande lyktor på bröstet.

— Låt oss kila härifrån, viskade han till Fred och Charley.

Ligan hade redan tagit till flykten och avskar reträtten för pojkarna åt ena hållet, men från det andra hållet sågo de poliserna komma allt närmare. Därför satte de åstad i riktning mot "Tegelpannan" Simpsons slinkhål med poliserna hack i häl efter, modigt ropande åt dem att stanna.

— Jag undrar, om detta är Simpsons gård? frågade Joe sakta.

— Det är det säkert, sade Fred bestämt. Annars

är det en gård, som tillhör någon annan av hans band.

Charley tog dem båda varnande i armen.

— Tyst! Vad är det? viskade han.

De hukade sig ned mot marken. Icke långt därifrån hördes någon komma. Sedan hörde de plaskande av vatten, liksom då det rinner från en kran ned i en spann. Därefter ljödo steg, som raskt närmade sig. De hukade sig längre ner utan att ens våga draga andan.

En mörk figur passerade förbi så nära, att de kunde nå honom med armen, och steg upp på en låda för att komma upp på planket. Det var "Tegelpannan" i egen hög person, som skulle ställa i ordning fällan på nytt. De hörde, hur han ordnade med ribban och stenen, reste upp tunnan och hällde i den ett par spannar vatten. Då han steg ned från lådan för att gå efter mer vatten, kastade sig Joe över honom, fällde omkull honom och höll honom fast vid marken.

— Försök bara inte bråka, sade han. Nu ska du höra på mig!

— Jaså, ä' de' du? svarade Simpson med sådan uppenbar lättnad i rösten, att också de andra kommo att känna sig bättre till mods. Va' gör du här?

— Vi vill bara komma härifrån, sade Joe, och

den närmaste vägen är den bästa. Vi är tre och du bara en —

— De' ä' bra, de' ä' bra, avbröt bandanföraren. Ja' ska på ögonblicket kunna visa er vägen härifrån. Ja' har inte nå't otalt me' er. Kom bara me' mej, o' gå inte åt sidan, o' så ä' ni ute på minuten.

Några minuter senare hoppade de från ett högt plank ned i en mörk gränd.

— Raka vägen till gatan, sade Simpson. Vrid till höger igen efter tre kvarter till, o' så ä' ni på Union. Hej, fallerallalej!

De togo avsked, och då de började gå gränden utför, fingo de följande råd:

— Nästa gång ni ä' ute me' drakar, ä' de bäst, ni lämnar dem hemma.

Kap. V.

Hemma igen.

De följde "Tegelpannan" Simpsons anvisningar och kommo så in på Union Street och uppnådde Höjden utan vidare missöden. Från kanten av denna blickade de ner i Avgrunden, från vilken detta ständiga, obeskrivliga sorl, som plägar kom-

ma från platser, där många människor trängas, steg upp.

— Jag ska då aldrig gå dit ner mer, inte i hela mitt liv, sade Fred. Jag undrar, vad som blev av eldaren.

— Vi kan vara tacksamma för att ha kommit helskinnade undan, sade Joe, filosofiskt uppmuntlande.

— Det blev i alla fall ett dyrt nöje för oss och särskilt för dig, sade Charley skrattande.

— Ja, svarade Joe, och jag har mycket mer att vänta, när jag kommer hem. Hej på er, gubbar!

Som man kunde vänta sig, var sidoporten stängd, och han gick runt huset till matsalen och klättrade som en inbrottstjuv in genom fönstret. Just som han gick tvärs över stora hallen och sakta smög sig bort till trappan, kom fadern ut ur biblioteket. Överraskningen blev ömsesidig, och båda tvärstannade bestörta.

Joe kände en hysterisk lust att skratta, ty han trodde, att han precis visste, hur han såg ut. Men i själva verket såg han ännu värre ut, än han någonsin kunde föreställa sig. Vad mr Bronson såg, var en pojke med mössa och rock alldeles betäckta med smuts och med hela ansiktet nersmört efter slagsmålet och, framför allt, med en förfärligt upp-

svullen näsa, ett blått öga, såriga, svullna läppar, en sönderskrapad kind, knogar, som ännu blödde, och en skjorta, som var uppsliten från halsen ända till midjan.

— Vad betyder det här? lyckades mr Bronson till slut få fram.

Joe stod stum. Hur skulle han i en kort mening kunna skildra nattens alla händelser? — Ty allt måste tagas med för att kunna förklara detta hans eländiga tillstånd.

— Har du förlorat talförmågan? frågade mr Bronson otåligt.

— Jag har — jag har —

— Ja, ja, sade fadern uppmuntrande.

— Jag har — ja, jag har varit nere i Avgrunden, lyckades Joe till slut framstamma.

— Ja, jag får erkänna, att du ser ut, som om du hade det — det gör du verkligen. Mr Bronson talade strängt, men om han någonsin haft svårt att dölja ett leende, så var det nu. Jag antar, fortsatte han, att du inte menar syndarnas pinorum, utan snarare någon viss plats i San Francisco. Är det inte så?

Joe gjorde en gest nedåt mot Union Street och sade: — Det är där nere.

— Och vem har funnit på det namnet?

— Det har jag, svarade Joe, liksom om han skulle bekänna ett riktigt brott.

— Det är säkert ett mycket passande namn och vittnar om fantasi. Det skulle säkert vara svårt att finna något bättre. Det måtte gå bra för dig i skolan med modersmålet.

Detta tjänade ej till att göra Joe gladare, ty modersmål var det enda ämne, för vilket han inte behövde skämmas.

Och medan han stod där som en tyst bild av elände och skam, såg mr Bronson på honom med sin egen barndoms ögon, så förstående, att Joe aldrig hade trott det vara möjligt.

— I varje fall, vad du nu behöver, är inte en föreläsning utan ett bad och plåster och salvor och våtvarma omslag, sade mr Bronson, och se'n i säng med dig. Du behöver all sömn, du kan få, och i morgon kommer du säkert att känna dig både styv och öm, det kan jag försäkra dig.

Klockan slog ett, då Joe svepte täcket omkring sig, och det nästa, han förnam, var, att han irriterades av ett sakta, envist knackande, som tycktes räcka genom flera århundraden, tills han till slut, ur stånd att uthärda det längre, öppnade ögonen och satte sig upp.

Knackningen fortfor ännu, och han ropade. Ja, jag hör. Vad är klockan?

— Åtta, hördes Bessies röst genom dörren. Klockan är åtta, och du måste skynda dig, om du inte vill komma för sent till skolan.

— O Gud! Han hoppade skyndsamt ur sängen och jämrade sig högt. Det gjorde hemskt ont i alla hans styva muskler, och han sjönk långsamt och varligt ner i en stol. Varför har du inte kallat på mig förr? grymtade han.

— Far sade, att vi skulle låta dig sova.

Joe grymtade på nytt, men på ett annat sätt. Så fick han syn på historien, och han grymtade på nytt, och på ännu ett annat sätt.

— Det är bra, ropade han. Gå du bara. Jag är nere om ett ögonblick.

Han kom också ned på mycket kort tid, som han sagt. Men om Bessie hade väntat på honom nedanför trappan, skulle hon ha blivit mycket förvånad över den ovanliga försiktighet, han iakttog, och över de förvridna uttryck av smärta, som då och då vanställde hans ansikte. När hon nu träffade honom i matsalen, utstötte hon i varje fall ett förskräckt utrop och skyndade fram till honom.

— Vad står på, Joe? frågade hon ängsligt. Vad har hänt?

— Ingenting, grymtade han och strödde socker på gröten.

— Men visst — började hon.

— Var snäll och stör mig inte, avbröt han. Det är sent, och jag vill äta frukost.

Och i samma ögonblick gav mrs Bronson Bes-sie en blick, och denna unga dam, som alltjämt var mycket förbryllad, drog sig skyndsamt tillbaka.

Joe var tacksam mot sin moder för detta och tacksam för att hon lät bli att anmärka på hans ut-seende. Far hade talat om allt för henne, det var något, som var säkert. Han kunde lita på att hon inte skulle plåga honom — det var inte hennes sätt.

Under dylika reflektioner åt han skyndsamt sin ensamma frukost, hela tiden på något obestämt, obehagligt sätt medveten om att modern ängsligt pysslade med saker och ting omkring honom. Öm som hon alltid var, märkte han, att hon kysste honom med ovanlig ömhet, då han gav sig iväg, med böckerna svängande av och an i en rem. Och han märkte, att då han vred om hörnet, stod hon allt-jämt och såg efter honom genom fönstret.

Då han kom in på skolgården, blev han snart nog medveten om att han var föremål för allas uppmärksamhet. Pojkarna skockade sig häpna omkring honom, och till och med hans klasskam-

rater och de, med vilka han var särskilt god vän, sågo på honom med tydlig aktning, som han aldrig sett förut.

Kap. VI.

Examensdagen.

Det var tydligt, att Fred och Charley hade utspritt nyheterna om deras utflykt ned i Avgrunden och om deras slagsmål med det simpsonska bandet och med Fiskarna. Med en känsla av lättnad hörde han klockan slå nio och gick in i skolan, föremål för alla pojkarnas beundrande blickar. Även flickorna sågo på honom helt skyggt och förskrämt — liksom de skulle ha tittat på Daniel, då han kom upp ur lejongropen, tänkte Joe, eller på David efter hans strid med Goliat. Det kom honom att känna sig obehagligt och pinsamt självmedveten, detta att dyrkas som en hjälte, och han önskade av hela sitt hjärta, att de för omväxlings skull ville rikta sina blickar åt annat håll.

Snart riktade de också sina blickar åt annat håll. Stora ark skrivpapper utdelades på varje bänk, och mrs Wilson, lärarinnan, en ung kvinna, som såg sträng ut och gick genom världen som

genom en iskällare och alltid, hur varmt det än var i klassrummet, sågs bära en schal eller en krage över axlarna, steg upp och skrev på svarta tavlan, där alla kunde se det, den romerska siffran "I". Varje öga, och det fanns femtio par sådana, vilade förväntansfullt på hennes hand, och under den paus, som följde, var det tyst i rummet som i en grav.

Under den romerska siffran "I" skrev hon: "a) Vilka voro Drakos lagar? b) Varför sade en atensk talare att de voro skrivna ej i bläck utan i blod?"

Fyrtionio huvuden böjde sig ned, och fyrtionio pennor raspade muntert över lika många skrivark. Joes huvud var det enda, som hölls upprätt, och han betraktade svarta tavlan med en så glanslös och stel blick, att mrs Wilson, som såg sig om över axeln efter att hava skrivit "II", hejdade sig och såg på honom. Sedan skrev hon:

"a) Hur kunde kriget mellan Athén och Megara om ön Salamis medföra Solons reformer? b) I vilka avseenden skilde de sig från Drakos lagar?"

Hon vände sig om och såg åter på Joe. Han stirrade lika glanslöst som förut.

—Vad står på, Joe? frågade hon. Har du icke något papper?

— Jo tack, det har jag, svarade han och började helt missmodig spetsa sin blyertspenna.

Han gjorde en fin spets på den. Därpå gjorde han en mycket fin spets. Och därpå började han med oändligt tålamod göra den ännu mycket finare. Flera av kamraterna lyfte frågande på huvudet vid bullret. Men han märkte det inte. Han var alltför upptagen med att spetsa sin blyerts och tänka tankar, som voro fjärran från både blyertsspetsning och grekisk historia.

— Naturligtvis förstå ni allihopa, att proven skola skrivas med bläck.

Mrs Wilson vände sig till klassen i dess helhet, men hennes ögon vilade på Joe.

Just som spetsen var så fin, som den möjligtvis kunde bli, bröts den, och Joe började på en ny.

— Joe, jag är rädd, att du stör klassen, sade mrs Wilson till slut alldeles förtvivlad.

Han lade ned pennan, fällde ihop kniven med en smäll och återgick till sitt glanslösa stirrande på svarta tavlan. Vad visste väl han om Drako eller Solon eller de andra grekerna? Han skulle gå stuk, det var hela saken. Han behövde inte alls se på de andra frågorna, och även om han kunde svara på två eller tre av dem, tjänade det ingenting till att skriva ner dem. Det skulle inte

hindra honom från att gå stuk. Dessutom gjorde det allt för hemskt ont i armen, för att han skulle kunna skriva. Det gjorde ont i ögonen av att se på svarta tavlan, och det gjorde ont i ögonen till och med, då de voro slutna, och det gjorde rent av ont, då han skulle tänka.

Och så raspade de fyrtionio pennorna på i kapp med mrs Wilson, som höll på att betäcka svarta tavlan med fråga efter fråga. Och han satt och hörde på raspandet och såg, hur frågorna blevo fler och fler under hennes krita, och han var verkligen mycket olycklig. Det gick runt i hans huvud. Det värkte inne i det och var ömt utvändigt, och han tyckte sig icke ha den minsta kontroll över detsamma.

Han ansattes av minnen från Avgrunden liksom av scener från någon vidunderlig mardröm, och hur mycket han än försökte, kunde han inte göra sig kvitt dem. Han kunde stadigt rikta alla sina tankar och blickar på mrs Wilsons ansikte, där hon satt på katedern, men till och med då han såg på henne, framträdde för honom "Tegelpannan" Simpsons oförskämda och stridslystna ansikte. Det tjänade ingenting till. Han kände sig sjuk och öm och trött och värdelös. Det var ingenting att göra åt det. Han skulle gå stuk. Och då papperen

samlades upp, sedan han fått vänta en oändlig tid, lämnade han sitt fullständigt blankt med undantag av namnet, överskriften och datum, som stod skrivet uppe vid kanten.

Efter ett kort uppehåll utdelades nytt papper, och provet i aritmetik tog sin början. Han gjorde sig inte ens besvär med att se på frågorna. I vanliga fall kunde han nog ha klarat ett sådant prov, men i sitt nuvarande sinnes- och kroppstillstånd visste han, att det var omöjligt. Han nöjde sig med att begrava huvudet i händerna och vänta på att klockan skulle bli tolv. En gång, då han lyfte blicken mot klockan, fick han se Bessie sitta och ängsligt ge akt på honom tvärs över rummet från flickornas sida. Detta kom honom emellertid att känna sig ännu mer obehaglig till mods. Varför skulle hon plåga honom? Hon behövde inte alls vara orolig. Hon var säker på att gå igenom. Och varför kunde hon inte då lämna honom i fred? Därför gav han henne en synnerligen ilsken blick och begrov åter huvudet i händerna. Och han lyfte det ej, förrän klockan slog tolv, då han lämnade fram ännu ett blankt papper och gick ut med pojkarna.

Fred och Charley och han brukade äta sin frukost i ett hörn av skolgården, som de hade lagt

beslag på för egen räkning, men i dag hade genom någon egendomlig tillfällighet ett tjugtals andra pojkar utsett just denna plats för sin frukost. Joe såg uttråkad på dem.

Han var ilsken på Fred och Charley. De sladdrade som skator om nattens äventyr, varunder de emellertid icke underläto att giva honom lejonparten av äran, och de togo på sig en mycket viktig min mot sina häpna och beundrande kamrater. Men varje försök att förmå Joe att deltaga i samtalet var dömt att misslyckas. Han grymtade och gav korta svar och sade "ja" och "nej" till frågor, som voro avsedda att få honom att tala.

Han bara längtade efter att få gå någonstans för sig själv, att få kasta sig ned någonstans i det gröna och glömma alla sina smärtor, plågor och bekymmer. Han steg upp för att gå och söka reda på en sådan plats och fann, att ett halvt dussin av hans trogna beundrare hängde honom i hälarna. Han ville vända sig om och ryta åt dem att lämna honom i fred, men hans stolthet uppreste sig där emot. En plötslig känsla av leda och förtvivlan kom över honom, och som en blixtnar för en tanke genom hans huvud. När han nu var säker på att gå stuk, varför då uthärda även eftermiddagens tortyr, vilken inte kunde bli annat än ännu värre

än morgonens? Och driven av rörelsens impuls fattade han sitt beslut.

Han gick rakt fram till grinden och ut genom den. Här stannade hans beundrare helt häpna, men han fortsatte till hörnet och försvann ur sikte. En stund drev han planlöst omkring, tills han så plötsligt stötte på en spårväg. Och så hände det sig, att en vagn råkade stanna för att släppa av några passagerare, och då hoppade han på och förskansade sig på en hörnbänk därute. Så märkte han ingenting, förrän vagnen svängde runt på svängskivan och han fick brått att kasta sig av. Det väldiga färjhuset låg framför honom. Utan att han hört eller sett någonting, hade han blivit förd mitt genom hjärtat av San Franciskos affärskvarter.

Han tittade på klockan uppe i tornet på färjhuset. Den var tio minuter över ett — han hann nätt och jämt komma med båten, som gick en kvart över ett. Detta kom honom att fatta sitt beslut, och utan att det ringaste tänka på varthän han skulle fara betalade han tio cents för en biljett, gick genom grinden och färdades snart hastigt över viken till den vackra lilla staden Oakland.

På samma sätt, utan någon som helst plan eller tanke på vad han gjorde, fann han sig en timme

senare sitta på broräcket vid kajen i Oaklands hamn och luta sitt värkande huvud mot en vänlig bjälke. Därifrån han satt, kunde han se ned på däcken av några småbåtar. En hel skock nyfikna hade samlats för att titta på dem, och Joe fann, att han började bli intresserad.

Det var fyra båtar, och därifrån han satt, kunde han urskilja deras namn. Den, som låg rakt under honom, bar namnet *G a s t e n*, som var målat med stora, gröna bokstäver i aktern. De tre andra, som lågo längre bort, hette respektive *L a C a p r i c e*, *O s t r o n d r o t t n i n g e n* och *F l y g a n d e H o l l ä n d a r e n*.

Alla båtarna hade kajutor midskepps med små skorstenar, som stucko ut genom taken, och från skorstenen på *G a s t e n* steg en rökpelare upp. Kajutdörrarna stodo öppna, och takluckan var skjuten åt sidan, så att Joe kunde se in och iakttaga den person, som var därinne. Det var en yngling på nitton, tjugo år, som just var i färd med att laga mat. Han var klädd i långa sjöstövlar, blå overalls och mörk ylleskjorta. Han hade kavlat upp ärmarna ovanför armbågarna och blottade därigenom ett par kraftiga, solbrända armar, och då han såg upp, visade sig hans ansikte vara lika solbränt och väderbitet.

Joe kände lukten av kaffe, och från en liten järngryta kom den omisskännliga doften av nykokta bönor. Kocken satte en stekpanna på spisen, smorde den med ett stycke talg, då den hade blivit upphettad nog, och lade sedan på ett tjockt stycke biffstek. Medan han sysslade med detta, samtalade han hela tiden med en kamrat på däckets, vilken var ivrigt sysselsatt med att fylla en tunna och sedan skölja det salta vattnet över högar med ostron, som lågo på däckets. Då detta var gjort, höljde han över ostronen med våta säckar och gick in i kajutan, där det var dukat för honom på ett litet bord och där kocken satte fram middagen och sedan själv också slog sig ned för att äta.

All äventyrsromantik i Joes natur vaknade vid denna syn. Detta var att leva. De levde och förtjänade sitt uppehälle ute i det fria under sol och himmel.

Joe suckade. Han kände på sig, att han var skapad för detta slags liv och icke för livet i en skolsal. Som skolpojke var han skäligen misslyckad. Han hade gått stuk i proven. Han visste, att just i det ögonblicket var Bessie på väg hemåt helt triumferande med sin sista examen undanstökad och med finfina betyg. O, han kunde inte stå ut med det längre! Hans far gjorde dumt, då han lät

honom gå i skolan. Det kunde vara bra nog för pojkar, som hade lust att läsa, men det var ju tydligt, att han icke ägde dylik begåvning. Det fanns fler banor i livet än läsvägen. Det fanns folk, som givit sig ut till sjöss i den anspråkslösaste ställning men som blivit mäktiga berömda och ägare till stora handelsflottor och som utfört verkliga stordåd och ristat in sina namn i historien. Och varför skulle inte han, Joe Bronson, kunna göra detsamma?

Han slöt ögonen och kände ett oändligt medlidande med sig själv. Och då han åter öppnade ögonen, fann han, att han hade sovit och att solen höll på att gå ned.

Först efter mörkrets inbrott kom han hem, och han gick rakt upp på sitt rum och gick till sängs utan att ha träffat någon. Han sjönk ned mellan de kalla lakanen med en suck av tillfredsställelse vid tanken på att komma vad som komma ville, skulle han ej längre behöva plåga sig med historien. Därpå trängde sig en annan och mera ovälkommen tanke fram, och han visste, att en gång skulle en ny termin komma och att sex månader därefter väntade honom en ny examen i samma eländiga historia.

Kap. VII.

Far och son.

Följande morgon efter frukosten blev Joe av fadern inkallad i biblioteket, och han gick dit in nästan med en känsla av glädje över att han nu skulle slippa att längre gå och vänta i spänning. Mr Bronson stod vid fönstret. Ett förfärligt sparvkvitter där utanför tycktes ha fångslat hans uppmärksamhet. Joe tittade ut även han och fick då se en sparvunge tafatt hoppa omkring där ute på gräsplanen.

— Så bruka unga fåglar göra, sade mr Bronson och vände sig till Joe med ett allvarligt leende. Och jag misstar mig nog inte, om jag säger, att du nästan befinner dig i samma svåra belägenhet, min pojke, fortsatte han. Jag är rädd, att sakerna nu stå inför en vändpunkt. Jag har väntat, att den skulle komma nu ett års tid — dina jämmerliga studier, ditt slarv och din ouppmärksamhet, din ständiga lust att vara ute och leta efter äventyr av ena eller andra slaget.

Han gjorde ett uppehåll, liksom för att invänta ett svar, men Joe teg.

— Jag har givit dig mycken frihet. Jag tycker om frihet. De bästa andarna växa ur sådan

jordmån. Därför har jag inte kringgärdat dig med ändlösa regler och en odräglig massa förbud. Jag har inte fordrat så mycket av dig, och du har nästan fått komma och gå efter behag. På sätt och vis har jag låtit dig ledas av din egen hederskänsla, i mångt och mycket låtit dig bestämma över dig själv och förlitat mig på att din rättskänsla skulle bevara dig från att råka på villovägar och åtminstone driva dig fram i studierna. Men du har svikit de förhoppningar, jag ställt på dig. Vad vill du, att jag skall göra? I vissa fall inskränka din frihet med bestämda tider och dylikt? Ständigt hålla ett vaksamt öga på dig? Med våld tvinga dig att gå igenom bok efter bok?

— Här har jag ett brev, sade mr Bronson efter en ny paus, varunder han tog upp ett kuvert från bordet och drog fram ett skrivet pappersark.

Joe igenkände miss Wilsons stela och oböjliga handstil, och hans mod sjönk ytterligare.

Fadern började läsa:

"Ouppmärksamhet och slarv hava kännetecknat hans arbete under terminen, så att, då examen kom, var han fullständigt oförberedd. Varken i historia eller aritmetik försökte han svara på en enda fråga och lämnade fram sina papper

fullständigt blanka. Dessa prov ägde rum under morgontimmarna. På eftermiddagen gjorde han sig inte ens besvär med att infinna sig till de återstående proven.”

Mr Bronson upphörde att läsa och såg upp.

— Var var du på eftermiddagen? frågade han.

— Jag for över med färjan till Oakland, svarade Joe utan att ens söka anföra värken i huvud och kropp som förmildrande omständighet.

— Alltså vad som brukar kallas ”skolka från skolan”, eller hur?

— Jo, svarade Joe.

— Kvällen före examen tyckte du, det var lämpligt att i stället för att sitta och läsa gå ut och driva och inlåta dig i slagsmål med tvetydiga individer. Jag sade ingenting den gången. Och jag tror helt säkert, att jag skulle ha förlåtit dig det, om du blott hade skött dig i skolan.

Joe hade ingenting att säga till detta. Han visste, att även han hade sin syn på saken, men han kände på sig, att den skulle fadern inte förstå och att det därför ingenting tjänade till att söka förklara den för honom.

— Det stora felet med dig, Joe, är ditt slarv och din brist på koncentrationsförmåga. Vad du

behöver är, vad jag icke har givit dig — nämligen sträng disciplin. Jag har ibland verkligen skarpt funderat på, huruvida det inte vore nyttigt att skicka dig till någon militärskola, där man förelade dig bestämda uppgifter och för varje dygn noga utstakade för dig allt vad du skulle göra.

— O, far, du förstår inte, du förstår inte! utbrast Joe till slut. Jag försöker läsa — jag försöker verkligen läsa på allvar. Men hur det nu är, så går det inte — jag kan inte läsa. Kanske är jag en odugling. Kanske jag inte är skapt till att läsa. Jag vill ut i världen. Jag vill ut och se mig om i livet, ut och leva. Jag vill inte till någon militärskola. Jag vill hellre till sjöss — var som helst där jag kan göra något och bli något.

Mr Bronson såg vänligt på honom.

— Det är blott genom flitiga studier, som du kan hoppas på att kunna göra något och bli något ute i världen, sade han.

Joe gjorde en förtvivlad gest med handen.

— Jag förstår dina känslor därvidlag, fortsatte mr Bronson, men du är bara pojke och är mycket lik den där sparvungen, vi sågo. Om du här hemma inte ens har så stor makt över dig själv.

att du kan förmå dig att sköta studierna ordentligt, så kommer du nog att finna, att, när du är hemifrån, ute i världen, som du tror ropar på dig, att du ej heller där har tillräcklig makt över dig själv för att sköta de åligganden, som möta dig där.

— Men, Joe, jag är villig att, då du slutat skolan och innan du övergår till universitetet, låta dig fara ut och se dig omkring i världen för en tid.

— Låt mig fara nu! bad Joe impulsivt.

— Nej, det är för tidigt. Du har inte starka vingar nog. Du är för omogen och dina ideal och mål stå ännu inte klart uppställda för dig.

— Men jag kommer aldrig att kunna läsa, sade Joe trotsigt. Jag vet, att jag aldrig skall kunna läsa.

Mr Bronson såg på klockan och reste sig för att gå.

— Jag har ännu inte fattat mitt beslut, sade han. Jag vet inte, vilket jag skall göra — om jag skall låta dig försöka ännu en gång vid skolan eller jag skall skicka dig åstad till någon militärskola.

— Men kom ihåg, Joe, sade han, jag är inte ond på dig. Jag är snarare ledsen och besviken.

Tänk på detta och tala så om för mig i kväll, vad du ämnar göra.

Fadern gick ut, och Joe hörde porten slå igen efter honom. Han lutade sig tillbaka i den stora länsstolen och slöt ögonen. En militärskola! Han var lika rädd för dylika anstalter, som djuren för fällor. Nej, ett var då säkert: aldrig skulle han då fara till ett sådant ställe. Och vad skolan beträffade, så —. Han suckade djupt vid blotta tanken därpå. Han hade fått hela dagen på sig till att göra klart för sig, vad han ville göra. Nåja, han visste nog vad han ville göra och han behövde inte vänta ända till kvällen med att utfundera det.

Han reste sig med ett beslutsamt uttryck i ansiktet, satte mössan på huvudet och gick ut genom porten. Han skulle visa fadern, att han kunde göra, vad som föll på hans lott här i världen, tänkte han, i det han gick vägen fram, — han skulle san nerligen visa honom.

Då han kom fram till skolan, hade han hela sin plan klar för sig. Nu återstod blott att utföra den. Det var middagstid, så att han kunde obemärkt gå in i klassrummet och packa ihop sina böcker. Då han kom ut på gården, mötte han Fred och Charley.

— Vad står på? frågade Charley.

— Ingenting, grymtade Joe.

— Vad är det du gör?

— Tar hem mina böcker, som du ser. Vad trodde du jag gjorde?

— Se så du, sade Fred, var nu inte så fasligt hemlighetsfull. Jag förstår inte, varför du inte kan tala om för oss, vad som hänt.

— Det får du veta snart nog, sade Joe betydelsefullt — vida mera betydelsefyllt, än han avsett.

Och rädd att råka säga mera vände han ryggen åt sina förvånade stallbröder och skyndade bort. Han gick raka vägen hem och upp på sitt rum, där han genast tog itu med att ställa allt i ordning. Sina kläder hängde han omsorgsfullt undan och utbytte den kostym, han bar, mot en annan, äldre. Ur byrån plockade han fram ett par omgångar underkläder, ett par bomullsskjortor och sex par strumpor. Till dessa lade han lika många näsdukar, en kam och en tandborste.

Då han så lagt in alltsammans i ett tjockt omslagspapper, gav han paketet en belåten blick. Därpå gick han bort till skrivbordet och tog ur ett litet inre fack fram sina besparingar för flera månader, vilka uppgingo till åtskilliga dollars. Denna summa hade han sparat ihop till den fjärde juli, men stoppade den nu i fickan nästan utan

saknad. Sedan drog han till sig sitt skrivunderlägg och satte sig ned och skrev:

Sök inte efter mig. Jag är en odugling och har nu gett mig åstad till sjöss. Oroa er inte för min skull. Det är ingenting, som fattas mig, och jag kan sköta mig på egen hand. Jag skall komma tillbaka en vacker dag, och då komma ni att känna er stolta över mig. Adjö med er, pappa, mamma och Bessie.

Joe.

Detta lät han ligga på skrivbordet, så att det lätt skulle vara synligt. Han stack paketet under armen, och med en sista avskedsblick kring i rummet smög han sig ut.

A N D R A D E L E N .

Kap. VIII.

Frisco Kid och den nye pojken.

Frisco Kid var missnöjd — missnöjd och olustig. Detta skulle ha förefallit omöjligt för de pojkar, som höllo på att fiska däruppe på kajen och voro mycket avundsjuka på honom. Visserligen voro de renare och bättre klädda och välsignade med far och mor, men han fick leva det fria livet där ute på havet, de växlande äventyrens rike, och sällskapa med män. De däremot voro underkastade sträng disciplin och hemlivets tråkiga enformighet. De kunde inte drömma om, att Frisco Kid någonsin såg upp till dem från B l i x t e n s akter och i sin tur avundades dem just de ting, som ibland voro mest förhatliga för dem och som fyllde deras lidandes bågare till brädden.

Han rynkade pannan, steg upp från den plats på taket av B l i x t e n s kajuta, där han suttit och solat sig, och sparkade av sig sina tunga gummi-stövlar. Sedan sträckte han ut sig på det smala sidodäcket och lät fötterna hänga och dingla i det kalla, salta vattnet.

— Det är då sannerligen frihet, tänkte pojkar-

na, som gåvo akt på honom. Dessutom utövade dessa höga sjöstövlar, som räckte till knäna och voro fastspända vid läderremmen om midjan, en egendomlig och underbar dragning på dem. De visste icke, att Frisco Kid icke ägde något sådant som skor — att stövlarna voro ett av Pete Le Maires gamla par och tre nummer för stora för honom. Ej heller kunde de ana, hur besvärliga de voro att bära en sådan het sommardag.

Anledningen till Frisco Kids missnöje var just dessa pojkar, som sutto där på kajen och beundrade honom. Men hans olustighet kom sig av något helt annat. B l i x t e n s besättning var en man för liten, och han måste därför uträtta mera arbete, än som egentligen kom på hans lott. Han frågade inte så mycket efter, att han skulle laga mat eller skölja över däckets och sköta pumpningen; men då han sattes att skrapa av målning och diska, gjorde han uppror. Han kände, att han förtjänat bättre och borde slippa befatta sig med sådant kökspojks-göra. Det var det enda, grön-gölingarna dugde till, medan han däremot kunde hissa och reva seglen, lyfta ankar, styra och lägga till.

— Pass på därnere! Pete Le Maire eller "Franske Pete", som var kapten på B l i x t e n

och Frisco Kids chef och husbonde, kastade ett paket ned i aktern och äntrade ombord med tillhjälp av styrbords rigg.

— Nå, raska på, röt han till pojken, som rådde om paketet och nu stod där och tvekade på kajen. Det var gott femtio fot till däckets, och han nådde inte den ställina, på vilken han måste taga sig ned.

— Nå, ett, två, tre! räknade fransmannen godmodigt, som kaptenernas sed är, då de ha för fåtalig besättning.

Pojken kastade sig ut i rymden och grep tag i riggen. I nästa ögonblick törnade han emot däckets med händerna svidande brännheta av friktionen. — Kid, detta är den nya sjömannen. Jag skall presentera er. Franske Pete smilade och bockade sig och steg åt sidan. Mister Sho Bronson, tillade han efteråt.

De båda pojkarna sågo ett ögonblick tysta på varandra. De voro tydligen lika gamla, fast den nykomne såg livligare och kraftigare ut. Frisco Kid räckte fram handen, och de hälsade på varandra.

— Jaså, du tänker ge dig till sjös? sade han.

Joe Bronson nickade och såg sig nyfiket omkring innan han svarade:

— Ja, jag tror, att sjölivet skall roa mig en tid, och sedan, då jag blivit van, ämnar jag segla på allvar.

— Nå, känner du till, hur det är på sjön?

— Ja — nej — det vill säga inte mer än vad jag har läst om det.

Frisco Kid visslade till, gjorde överlägset helt om och gick in i kajutan.

— Gå till sjöss, skrattade han för sig själv, i det han gjorde upp eld och började laga till kvällsmaten: På allvar till på köpet och tro, att han skall tycka om det.

Under tiden höll Franske Pete på att visa nykomlingen runt på båten, liksom om denne vore hans gäst. Han visade en sådan artighet och älskvärdhet, att Frisco Kid, som stack ut huvudet genom luckan för att säga ifrån, att maten var färdig, var nära att kvävas, så svårt hade han att undertrycka sitt skratt.

Joe Bronson tyckte om maten. Anrättningen var enkel men god och den salta sjöluften och alla grejorna där runt omkring förhöjde ytterligare aptiten. Kajutan var ren och hemtrevlig, och fast den inte var stor, blev han dock förvånad över inredningen. Varenda del av utrymmet var tillvaratagen. Bordet gick medels gångjärn att fälla upp

mot centerbordslådan, så att då det inte användes, upptog det i själva verket inte alls någon plats. På vardera sidan och delvis under däck funnos tvenne britsar. Filtarna voro sammanrullade, och pojkarna sutto på den renskurade britsskivan, medan de åto. En lykta som svängde av och an och var av blankpolerad mässing, gav dem ljus. Om dagen däremot erhöles detta genom fyra gluggar, små runda fönsterrutor av tjockt glas, som voro inpassade i kajutans väggar. På ena sidan om dörren stod spisen och vedlåren, på andra sidan skänken. Främre ändan av kajutan var prydd med ett par studsare och en hagelbössa, medan ett patronbälte med ett par revolverar skymtade bakom de hoprullade filtarna på Franske Petes brits.

Alltsamman var som en dröm för Joe. Oräkneliga gånger hade han föreställt sig bilder, som liknade denna. Men här befann han sig mitt uppe i det, och redan tycktes det honom, som om han hade känt sina båda kamrater i åravis. Franske Pete smilade vänligt mot honom tvärs över bordet. I själva verket var det ett bovaktigt ansikte, men för Joe tycktes det endast väderbitet. Frisco Kid satt och beskrev för honom, allt under det han tuggade och åt, den sista sydosten, B l i x t e n ha-

de varit ute för, och Joe kände en allt större respekt för denne pojke, som levt så länge på sjön och visste så mycket om livet där.

Emellertid drack kaptenen ett glas vin och sedan ännu ett, och så ett till, och därefter överfors hans svartmuskiga ansikte av en blossande rodnad, och med ett ondskefullt uttryck sträckte han ut sig på filtarna, där han snart snarkade ljudligt.

— Det är bäst att gå upp och knyta sig och få ett par timmars sömn, sade Frisco Kid vänligt och pekade ut för Joe, var han skulle ligga. Sedan få vi nog vara uppe resten av natten.

Joe lydde, men han kunde inte somna lika fort som de andra. Han låg med vidöppna ögon och iakttog visarna på väckarklockan, som hängde i kajutan, och tänkte på hur raskt händelserna hade följt på varandra under de senaste tolv timmarna. På morgonen, ja, det var verkligen samma morgon, hade han varit skolpojke, och nu var han sjöman, som tagit hyra på Blixten, som nu skulle fara, han visste icke vart. Hans femton år blevo till tjugo, då han tänkte därpå, och han kände sig i varje tum som en man — och som en sjöman till på köpet. Han önskade, att Charley och Fred kunde se honom nu. Nåja, de skulle få höra av honom snart nog. Han kunde se, hur de skulle

tala härom, medan de andra pojkarna trängde sig runt omkring. — Vem? Joe Bronson, han har gått till sjös, vet ni väl. Han brukade alltid vara ihop med oss.

Joe utmålade för sig denna scen, fylld av stolt-het. Sedan veknade han vid tanken på hur orolig modern måste vara, men han hårdnade till på nytt vid tanken på fadern. Det var icke så, att fadern icke var god och snäll; utan saken var den, att han icke förstod sig på pojkar, tänkte Joe. Det var hela felet. Senast i morse hade han ju sagt, att världen inte var någon lekplats och att de pojkar, som trodde det, lätt skulle kunna göra svåra misstag och så skulle bli nöjda med att få komma hem igen. Nog visste h a n alltför väl, att det fanns fullt upp med hårt arbete och bittra erfarenheter här i världen, men han menade också, att pojkar hade vissa rättigheter. Han skulle visa fadern, att han kunde sköta sig själv; i varje fall skulle han skriva hem, då han gjort sig hemmastadd i sitt nya liv.

Kap. IX.

Ombord på Blixten.

En liten julle strök sakta utmed sidan på B l i x-
t e n och avbröt Joe i hans drömmier. Han und-
rade, varför han icke hört, hur årorna gnisslade i
årtullarna. Sedan hoppade två män över akter-
relingen och kommo in i kajutan.

— Ser man på fan, ligger dom inte o' lurar,
sade den förste av nykomlingarna, medan han med
ena handen raskt rullade fram Frisco Kid och fil-
tarna och med den andra sträckte sig efter vin-
buteljen.

Franske Pete stack upp huvudet på andra sidan
om centerbordet och såg på dem med sömndruck-
na ögon och hälsade dem välkomna.

— Va ä' de' för en jycke? frågade Chockney,
som han kallades, och smackade med läpparna
efter vinet och rullade fram Joe på golvet. Ä' de'
en passagerare? —

— Nej, nej, skyndade Franske Pete att svara,
det är den nya sjömannen. Micket bra pojke.

— Han må vara bra pojke eller inte, så får
han i varje fall va' så go' o' hålla käft, sade hot-
fullt den andre av nykomlingarna, som ännu inte
hade yttrat sig, och blängde bistert på Joe.

— Ja' undrar, frågade den andre, hur pass mycke' han ska ha för sin del? Ja' hoppas att ja' o' Bill får en bra hacka.

— B l i x t e n tager en lott — eller som ni säga en tredjedel, se'n delar vi resten i fem lotter. Fem män, fem lotter. Så bliver det mickat bra.

På upprörd rotvälska envisades Franske Pete att yrka på att B l i x t e n hade rätt till tre andelar för sin besättning, och vädjade till Frisco Kid, att han skulle hålla med honom. Men denne lät dem sinsemellan göra upp denna sak och började i stället koka kaffe.

Allt detta var som hebreiska för Joe, fast han visste, att han på ett eller annat sätt var anledning till grälet. Till slut fick Franske Pete, som han ville, och nykomlingarna gåvo med sig efter mycket gruff. Sedan de druckit sitt kaffe, gingo alla upp på däck.

— Stanna i aktern och håll dig ur vägen för dem, viskade Frisco Kid till Joe. Jag skall lära dig allt det där om rep och sån't, då vi inte ha så brått.

Joes hjärta fylldes med plötslig tacksamhet mot honom, och han fick en besynnerlig känsla av att av alla dem, som funnos ombord, kunde han blott vända sig till Fisco Kid för att få hjälp, i händelse

det skulle behövas. Redan började han känna en viss motvilja mot Franske Pete. Varför, kunde han inte säga. Han helt enkelt kände det inom sig.

För ut hördes knakande av block, och det väldiga storseglet svävade som en väldig skugga över honom i nattens mörker. Bill kastade loss i fören, Chockney följde hans exempel akterut, Frisco Kid hissade klyvaren, samtidigt som Franske Pete lade om rodret, och B l i x t e n fick vind i seglen, och det bar ut mitt i strömmen. Joe hörde talas om att icke sätta upp sidolanternorna och hålla skarp utkik, av vilket allt han blott kunde förstå, att någon navigationslag överträdde.

Ljusen vid Oaklands hamn började glida allt längre bort. Snart började de långa sträckorna av kajer och skugglika fartyg att brytas av dimmiga marsklandskonturer, och Joe förstod, att de nu styrde ut mot San Franciskobukten. Vinden kom med ljumma byar från norr, och B l i x t e n klöv ljudlöst det landomgivna vattnet.

— Vart ska vi hän? frågade Joe Chockney med ett försök att visa sig vänlig och samtidigt tillfredsställa sin nyfikenhet.

— Vi, min kamrat där, Bill och jag, ska hämta en last från hans fabrik, svarade denne hedervärde individ ogenerat.

Joe tänkte, att han såg verkligen bra besynnerlig ut till att äga en fabrik; men som han trodde, att ännu märkvärdigare saker skulle möta honom i denna nya värld, han höll på att inträda i, sade han ingenting, och han hade ingen lust att blotta sin okunnighet.

En liten stund senare skickades han in i kajutan för att släcka lampan. B l i x t e n staggvände och började stäva in mot norra stranden. Alla höllo sig tysta utom Bill och kaptenen, som växlade några framvisade frågor och svar.

Till slut gick skutan upp i vinden, och klyvare och storsegel revades försiktigt.

— Kort klys, viskade Franske Pete till Frisco Kid, som gick förut och lät ankaret gå och vinda upp kortast möjliga lina.

B l i x t e n s julle firades ned långsides jämte den lilla båt, i vilken de båda nykomlingarna kommit.

— Se till, att den där valpen inte ställer till något bråk, kommenderade Bill med låg röst, i det han gick ned till kamraten i den egna båten.

— Kan du ro? frågade Frisco Kid, då de kommit ned i den andra båten.

Joe nickade.

— Tag då de här årorna och gör inte det minsta buller!

Frisco Kid tog det andra paret, medan Franske Pete skötte rodet. Joe märkte, att årorna voro omlindade och till och med årtullarna voro beklädda med läder. Det var omöjligt att åstadkomma något buller, såvida man ej tog fel, och Joe hade lärt sig ro på Merritsjön tillräckligt skickligt för att kunna undvika detta. De följde i kölvattnet på den första båten, och då han såg åt sidan, märkte han, att de rodde längs en hamnpir, som sköt ut från land. Ett par fartyg med klart lysande lanternor voro förtöjda vid densamma, men de höllo sig tillräckligt långt ute för att ej nås av ljuset. Han upphörde att ro vid Frisco Kids framvisade tillsägelse. Sedan stötte båtarna på grund vid en liten sandbank, tysta som spöken, och de stego i land.

Joe följde männen, sam varsamt klättrade upp för en tjugo fot hög vall. Då han kom upp på toppen, fann han sig på ett smalt järnvägsspår, som gick fram mellan väldiga högar av rostigt järnskrot. Bortom dessa högar, som voro åtskilda av spår i alla riktningar, kunde han skymta på långt avstånd, han kunde inte säga huru långt borta, de svaga konturerna av någon väldig fabrikslik byggnad. Männen började bära järnskrotet ner till sandbanken, och Franske Pete grep honom i

armen och varnade honom på nytt att ej göra något buller och befallde honom hjälpa till. Då de kommo ned till stranden, langade de över sina bördor till Frisco Kid, som lastade dem först i den ena jullen och sedan i den andra. Då båtarna kommo att ligga allt djupare på grund av lasten, stötte han dem längre och längre ut, för att de ej skulle fastna i botten.

Joe arbetade flitigt på, fast han inte kunde hjälpa, att han i sitt stilla sinne undrade över hela denna egendomliga affär. Varför skulle de omgiva den med sådan hemlighetsfullhet? Och varför var det så angeläget, att man skulle hålla sig tyst? Han hade just börjat göra sig själv dessa frågor, och han började fatta en fruktansvärd misstanke, då han hörde ett läte som från en uggla där nere från stranden. I det han undrade över varför en uggla befann sig på en sådan ovanlig plats, böjde han sig just ner för att samla upp en ny hög med järnskrot, då plötsligt en man sprang fram ur mörkret och lät det skarpa ljuset från en blindlykta falla rakt i ansiktet på honom. Bländad av skenet ryggade han baklänges. Sedan hörde han ett skott från en revolver, som mannen höll i handen, och det ljud liksom dånet av en kanon. Allt, vad Joe fattade, var, att man skjutit på honom,

samtidigt som hans ben visade en obetvinglig lust att ge vika under honom. Även om han så önskat, kunde han inte rätt gärna ha stannat och förklarat sig för den uppretade mannen med den rykande revolvern. Därför lade han benen på ryggen och rusade ner till stranden, men kolliderade då med en annan man med en blindlykta, som dök fram bakom en av järnhögarna. Denne andre man skyndade efter honom och pepprade på honom med revolvern, då han rusade nedför vallen.

Han störtade ut i vattnet mot båten. Franske Pete vid förårorerna och Frisco Kid vid akterårorerna höllo jullens för riktad ut mot sjön och inväntade lugnt hans ankomst. De höllo årorerna klara till start, men fullständigt orörliga, detta därför att båda männen på stranden hade börjat ge eld på dem. Den andra jullen låg närmare land och delvis fast på grund. Bill höll på att söka skjuta ut den och ropade på Cockney att komma och hjälpa till. Men denne herre hade fullständigt tappat huvudet och kom plumsande genom vattnet i hälarna på Joe. Och Joe hade nätt och jämt klättrat upp i aktern, då han sökte komma efter. Den extra tyngd i aktern av den redan tungt lastade båten höll på att sänka den under vattnet.

I varje fall började vattnet i oroväckande grad strömma in. Under tiden hade männen på stranden hunnit ladda om sina revolverar och började nu öppna eld igen, denna gång med bättre sikte. Alarmet hade hörts vida omkring. Man kunde höra röster och skrik från skeppen vid hamnpiren och se, hur män sprungo av och an längs denna. På avstånd hördes en polispipas häftiga visslingar.

— Ur med dig! skrek Frisco Kid. Du kommer att dränka oss, förstår du väl. Gå och hjälp din kamrat!

Men Cockneys tänder skallrade av rädsla, och han var alltför uppskrämd för att vare sig röra sig eller tala.

— Kasta ur den där galningen! ropade Franske Pete borta från fören. I samma ögonblick splittrade en kula åran i hans hand, och han började helt lugnt sticka ut en ny, som han hade i reserv.

— Kom hit och hjälp till, Joe! befallde Frisco Kid.

Joe förstod, och de hjälptes åt att gripa den skräckslagna varelsen och kasta honom överbord. Ett par tre kulor slogo ned omkring honom i vattnet, då han kom upp till ytan, i rättan tid uppfiskad av Bill, som till slut lyckats få båten loss.

— Ro! ropade Franske Pete, och några årtag

förde dem snart ut i mörkret och utom räckhåll för kulorna.

Så mycket vatten hade strömmat in, att den lätta jullen tycktes kunna sjunka i vilket ögonblick som helst. Medan de två andra rodde, började Joe på fransmannens befallning kasta järnskrotet överbord. Detta var deras räddning för ögonblicket. Men just som de svängde upp vid sidan av *B l i x t e n*, krängde jullen häftigt över, fick ena sidan under vatten och kapsejsade och återstoden av järnskrotet sjönk till botten. Joe och Frisco Kid kommo upp sida vid sida, och tillsammans klättrade de ombord, släpande på jullens fånglina. Franske Pete hade kommit ombord före dem och hjälpte dem upp.

Då de hade fått den kantrade båten fri från vatten, döko Bill och hans kamrat upp på skådeplatsen. Alle man arbetade snabbt, och nästan innan Joe visste ordet av, hade man hissat storsegel och klyvare och lättat ankare, och *B l i x t e n* ilade snabbt nedför strömfåran. Utanför ett kalt marskland togo Bill och Cockney avsked och begåvo sig av i sin julle. Franske Pete satt i kajutan och beklagade sig på skilda tungomål över deras otur och sökte tröst i vinbuteljen.

Kap. X.

Samman med sjörövarna.

Vinden frisknade till, då de kommit ut från land, och snart krängde *B l i x t e n* fram med läsidan under vatten, medan vågorna slog halvvägs upp mot akterrelingen. Sidolanternorna hade hängts ut. Frisco Kid skötte rodret, och vid hans sida satt Joe och grubblade över nattens händelser. Han kunde inte längre göra sig blind för fakta. En hel mängd misstankar trängde sig på honom. Om han hade gjort något, som var ohederligt, hade det i varje fall skett utan hans vetskap — så resonnerade han för sig själv; och hans blygsel över vad som skett, var ej så stor som hans fruktan för vad som skulle komma. Hans kamrater voro tjuvar och rövare — sjörövare, som huserade där i bukten och om vilkas dåd han hört obestämnda rykten. Och här satt han nu mitt ibland dem och visste redan så mycket om dem, att det skulle kunna skicka allesamman till statsfängelset. Just detta faktum, det visste han, skulle göra dem tvungna att hålla ett skarpt öga på honom och därmed göra hans utsikter att rymma ännu mindre. Men rymma skulle han vid första lägliga tillfälle.

Vid denna punkt i hans tankegång, avbröts han av en häftig stormby, som krängde över *B l i x t e n* på ena sidan, så att sjön slog in. Frisco Kid lovade skyndsamt och släckte på samma gång storseglet. Därpå började han att reva på egen hand — ty Franske Pete var fortfarande under däck och Joe stod och såg på utan att kunna hjälpa till.

Stormbyn, som så nära kommit *B l i x t e n* att kapsejsa, drog snart över, men den bar bud om, att stormen var i antågande, och snart kom vindstöt efter vindstöt, vinande och tjutande, uppe från norr. Vinden smällde och ryckte i storseglet, så att man kunde tro, att det skulle slitas i stycken. Skutan rullade häftigt i den höga sjön. Allt var liksom i oreda. Men till och med Joes ovana öga sade honom, att det var reda i oredan. Han kunde se, att Frisco Kid precis visste, vad som var att göra och hur det skulle göras. Under det han gav akt på honom, lärde han sig något, som många aldrig lärt sig, varför de också fått sätta livet till — nämligen värdet av att veta precis, vad man själv förmår. Frisco Kid visste, hur mycket han kunde göra, och därför ägde han ett visst självförtroende. Han var lugn och sansad och arbetade raskt men likväl ej slarvigt. Han gjorde aldrig något fuskverk. Varenda revsejsing var till-

räckligt hårt åtdragen för att den skulle hålla. Andra missöden kunde inträffa, men varken nästa eller de fyrtio närmaste byarna skulle kunna rycka loss en enda av dessa knutar.

Han kallade Joe för ut för att hjälpa till med att sträcka storseglet genom att äntra upp till gaffeln och fallen. Att ligga ute på det långa bogsprötet och sätta till ett enda rev i klyvaren var en lätt sak i jämförelse med det, som redan var gjort. Och efter några minuter voro de åter på sin plats i aktern. Under den andre pojkens överinseende halade Joe in klyvarskotet och gick sedan in i kajutan och sänkte ned centerbordet en fot ungefär. Kampens spänning hade jagat bort alla obehagliga tankar ur hans sinne. Han följde Frisco Kids exempel och bibehöll sitt lugn. Han hade utträttat, vad han fått order om, utan att slarva i väg men samtidigt utan att visa sig långsam. Tillsammans hade de kämpat, så mycket de i sin ringhet förmådde, mot en upprörd natur, och tillsammans hade de lyckats hålla stånd mot dess raseri.

Han gick tillbaka till kamraten, som stod vid rodret och styrde, och kände sig riktigt stolt över både honom och sig själv, och då han läste det uttalade berömmet i Frisco Kids ögon, rodnade han som en flicka, då hon får sin första kompli-

mang. Men i nästa ögonblick slog honom den tanken, att denne pojke ju var en tjuv — en simpel tjuv, och instinktivt ryggade han tillbaka för honom. Under hela sitt liv hade han bevarats från all beröring med de mörkare sidorna av världen. I alla de böcker, han läst — och det var alltid de bästa böcker — hade alltid heder och ärlighet prisats, och han hade lärt sig se med avsky på de brottsliga samhällsklasserna. Därför drog han sig undan ett stycke från Frisco Kid och förblev tyst. Men Frisco Kid måste ägna all sin energi att styra skutan och hade inte tid att ge akt på detta plötsliga omslag i kamratens känslor.

Men en sak var det härvidlag, som kom Joe att förvåna sig över sig själv. Det var blott tanken på att Frisco Kid var en tjuv och ej Frisco Kid personligen, som kom honom att rygga tillbaka. I stället för att erfara en hederlig önskan att sky honom kände han sig tvärtom dragen till honom. Han kunde inte hjälpa, att han tyckte om honom, fast han ej visste varför. Hade han varit litet äldre, skulle han ha förstått, att det var pojkens goda egenskaper — hans lugn och självförtroende, hans manlighet och mod och en viss sympatisk vänlighet i hans natur — som tilltala-

de honom. Som det nu var, trodde han, att det var hans egen dåliga natur, som hindrade honom från att avsky Frisco Kid. Men samtidigt som han kände blygsel över sin egen svaghet, kunde han likväl inte kväva den varma känsla av aktning, som han började hysa för just denne sjöröware.

— Hala in ett par, tre fot av fånglinan, befallde Frisco Kid, som hade öga för allt.

Julen släpade bakefter medels en lina, som var alltför lång och uppförde sig mycket illa. Rätt som det var, kunde den sacka efter, tills linan strammades, då den sköt fram med sådan fart, att linan åter slaknade och fören var nära att begravas under de väldiga, skummande vågkammar, som hungrigt röto på båda sidor. Joe klättrade över akterrelingen ned på det hala bakdäcket och ut till betingsknekten, vid vilken julen var bunden.

— Var försiktig, varnade Frisco Kid, då i detsamma en häftig vindstöt kom. **B l i x t e n** att farligt kränga över på sidan. Behåll ett varv om betingen och hala in, då linan slaknar.

Det var ett kinkigt göra för en gröngöling. Joe lossade alla slagen utom det sista, vilket han höll fast med ena handen, medan han med den andra försökte hala in fånglinan. Men i detsamma sträck-

tes denna med ett förfärligt ryck, då jullen gjorde en häftig gir genom kammen av en väldig våg. Linan gled ur händerna på honom och började ge sig i väg ut över aktern. Han grep krampaktigt fast i den och släpades bakefter över det hala däck.

— Låt den gå! Låt den gå! skrek Frisco Kid.

Joe lät den fara, just som han var nära att gå överbord, och jullen sackade hastigt efter. Han kastade en skamsen blick upp mot kamraten och väntade sig en skarp tillrättavisning för sin fumlighet. Men Frisco Kid log godmodigt.

— Det är inte farligt, sade han. Inga ben brutna och ingen överbord. Det är alltid bättre att förlora en båt än en man, det kan man lugnt påstå. För resten, skulle jag inte ha skickat dig ut där. Och det är ju ingen skada skedd. Vi kan fiska upp den igen. Gå nu bara in och sänk centerbordet litet till — ett par fot — och kom sen ut igen och gör som jag säger. Men slarva inte på bara. Tag det lugnt och sansat.

Joe sänkte centerbordet och kom tillbaka och placerades vid klyvarskotet.

— Dikt i lä! ropade Frisco Kid och kastade sig med hela sin tyngd mot rorkulten. Låt gå! Så där ja! Kom nu hit och hjälp till med storskotet!

Tillsammans skotade de det revade storseglet. Joe började bli varm av arbetet. B l i x t e n stegrade sig som en kapplöpningshäst och svängde upp i vinden med segel, som smällde, och skot, som smattrade som hagel.

— Skota an klyvarskotet!

Joe lydde, och då förseglet spändes av vinden, tvangs skutan över på andra bogen. Denna manöver hade kastat Franske Petes brits från lä över i lovart och rullade honom ut på kajutgolvet, där han blev liggande, drucken och slö.

Frisco Kid, som stod med ryggen mot rodret och lät skutan falla över och återtaga sin gamla kurs, såg på honom med ett uttryck av vämjelse och mumlade: — Den hunden! Vi skulle mycket väl kunna gå till botten utan att det skulle bekommit honom ett dyft!

Två gånger stagvände de och försökte driva båten samma väg tillbaka. Och så upptäckte Joe jullen, som kom där i lovart hoppande över vågkamarna i det stjärnbelysta mörkret.

— Inte så bråttom, varnade Frisco Kid, i det han höll B l i x t e n upp mot vinden i riktning mot jullen, medan farten blev allt saktare och saktare. Nu!

Joe lutade sig ut, grep tag i fånglinan och gjor-

de fast vid betingen. Därpå stagvände de på nytt och fortsatte sin avbrutna färd. Joe kände sig alltjämt skamsen över allt det besvär, han ställt till. Men Frisco Kid lugnade honom snart.

— Åh, det var väl inte så farligt, sade han. Det gör alla i början. Men så kan det hända, att somliga ren glömt, hur svårt det var, då de skulle lära, och så bli rasande, då en gröngöling råkar göra ett misstag. Men så gör aldrig jag. Jag kommer till exempel ihåg —

Och sedan berättade han för Joe om många missöden, som han råkat ut för, då han som liten pojke först gav sig till sjöss, och om bestraffningar, som han fått tåla härför. Han hade kastat den fria ändan av en sejsing kring rorkulten, och under det de samtalade, sutto de sida vid sida och tätt intill varandra i lä i aktern.

— Vad är det där för en plats? frågade Joe, då de flögo förbi en fyr, som blinkade från en klip-pig udde.

— Goat Island. De ha fört upp en navigations-skola där på andra sidan och ett torpedförråd. Det är en finfin fiskeplats — bergtorsk. Vi ska gå i lä om den och över på andra sidan och kasta ankar i skydd av Angel Island. Där finns en karantänstation. Sen när Franske Pete blir nykter,

få vi veta, vart han ämnar sig. Du kan gå och knyta dig nu och försöka sova en stund. Jag kan klara det själv.

Joe skakade på huvudet. Han hade fått uppleva alltför mycket spännande, för att han skulle känna sig det minsta sömnig. Han kunde då sannerligen inte tänka på att sova, då *B l i x t e n* flög fram över vågorna och klöv sjön, så att skummet yrde om bogen. Hans kläder voro redan torra och därför föredrog han att stanna ovan däck och njuta av allt detta härliga.

Ljusen i Oakland hade så småningom försvunnit i fjärran, blott kvarlämnande ett dimmigt sken på himlen. Men i söder sträckte sig ljusen i San Francisco över höjder och dalar, mile efter mile. Joe tog den stora färjbyggnaden till utgångspunkt och kunde sedan urskilja de viktigaste platserna i staden. Någonstans ovanför i detta virrvarr av ljus och skuggor låg hans fars hus, och kanske tänkte de just nu på honom och voro oroliga för hans skull. Och där uppe låg Bessie nu som bäst och sov i lugn och ro för att på morgonen vakna och undra, varför brodern, Joe, ej kom ned till frukost. Joe ryste till. Det var nästan morgon nu. Så sjönk hans huvud sakta ned mot Frisco Kids axel, och han föll i djup sömn.

Kap. XI.

Kapten och besättning.

— Se så! Opp med dig! Vi ska kasta ankar!

Joe spratt upp ur sömnen, förvirrad vid den ovanliga scenen. Sömnen hade nämligen för en stund jagat bort hans bekymmersamma tankar, och han visste icke, var han befann sig. Sedan kom han ihåg. Stormen hade bedarrat med dagens inbrott. Längre ute gingo efterdyningarna ännu höga, men *B l i x t e n* hade sökt skydd bakom en klippö. Himlen var klar, och luften ägde den tidiga morgonens friska kyla. Den kru-siga vattenytan låg där leende, då solen, som just höjde sig över horisonten i öster, begöt den med sina strålar. I söder låg ön Alcatraz, och från dess batterier på höjderna hälsade en trumpetfan-far dagens ankomst. I väster öppnade sig Gol-den Gate mellan Stilla Oceanen och San Francisco-bukten. Ett fullriggat skepp med alla segel tillsatta, till och med toppseglen, kom långsamt gli-dande in på flodvattnet.

Det var en härlig tavla. Joe gnuggade sömnen ur ögonen och insöp all denna härlighet, tills Fri-sco Kid tillsade honom att gå förut och göra klart att kasta ankar.

— Hala ut femtio famnar kätting, befallde han, och passa på! Han lät skutan sakta vända upp i vinden och kastade samtidigt loss klyvarskotet. Låt klyvarfallet gå, och hala på!

Joe hade sett denna manöver utföras kvällen förut, och kunde därför nu klara den perfekt.

— Nu! Ut med båtshaken! Ta törn! Ras-ka på!

Kettingen flög ut med förvånansvärd hastighet och kom B l i x t e n att ligga stilla. Frisco Kid kom för ut för att hjälpa honom, och tillsammans firade de ner storseglet, beslogo det på sjömansvis och fastsurrade allt med beslagssejsingarna och satte upp klykorna under storsegelbommen.

— Här har du en spann, sade Frisco Kid och räckte honom nämnda föremål. Skölj av däcket och var inte rädd för vatten och inte för smuts heller. Här är en kvast! Skura det grundligt, och laga, att allting blir skinande blankt! Och när du har gjort detta, så ös båten läns! Hon fick en läcka i går kväll. Ja' ska gå ner å laga frukost.

Vattnet sköljde snart lustigt fram över däcket, medan röken från kajutans skorsten utlovade, att allehanda goda saker voro att vänta. Då och då lyfte Joe ögonen från sitt arbete för att betrakta scenen. Denna måste tilltala varje frisk pojke,

och han var ej något undantag. Romantiken i densamma livade honom på ett märkvärdigt sätt, och hans lycka skulle ha varit fullständig, om han blott kunnat låta bli att tänka på vilka och vad hans kamrater voro. Tanken härpå och på Franske Pete, som låg där nere och sov ruset av sig, gjorde, att han ej riktigt kunde njuta av dagens skönhet. Han var ej van vid dylikt och upprördes av den råa verkligheten. Men i stället för att fördärva honom, som en dylik upptäckt skulle ha gjort med en svagare natur, medförde den en rakt motsatt verkan. Den stärkte honom i hans önskan att förbli ren och stark och att slippa blygas för sig själv. Han såg sig omkring och suckade. Varför kunde människor ej vara hederliga och ärliga? Han tyckte, att det var sorgligt, att han skulle behöva ge sig i väg och lämna allt detta. Men nattens händelser kunde han ej glömma så lätt, och han visste, att om han ville vara sann mot sig själv, måste han rymma.

Då han kommit så långt i sin tankegång, kallades han ned till frukost. Han upptäckte, att Frisco Kid var lika god kock som sjöman, och skyndade sig att göra heder åt anrättningen. Där fanns svamp och kondenserad mjölk, biffstek och

brynta potatis och till sist gott franskt bröd, smör och kaffe.

— Man vet aldrig, när han ska få sådana där anfall, förklarade Frisco Kid för Joe, då denne efter att ha undanstökat diskningen kom upp på däck. Ibland blir han inte sådan under hela månader, men andra gånger är han inte riktig på en hel vecka i sträck. Ibland är han vid gott humör, men ibland är han farlig. Det bästa, man då kan göra, är att låta honom vara och gå ur vägen för honom. Och reta honom inte, för då kan det bli mycket obehagligt för dig.

— Kom nu, låt oss doppa oss ett tag, tillade han och bytte tvärtom och valde ett annat mera angenämt samtalsämne. Kan du simma?

Joe nickade.

— Vad är det där för en plats? frågade han, där han stod färdig att dyka ned, och pekade på en skyddad strandremsa av ön, där man såg flera byggnader och en hel hop tält.

— Det är en karantänstation. En hel massa smittkoppor följa med Kinaångarna, och där få de sjuka stanna, tills doktorn säger, att de äro friska och kunna få gå i land. Jag ska säga dig, att de äro mycket noga med det. Varför — —

Plask! Hade Frisco Kid just då, i stället för att

dyka överbord, avslutat meningen kunde mycket obehag ha besparats Joe. Men han avslutade den icke, och Joe dök efter honom.

— Jag ska säga dig en sak, sade Frisco Kid en halv timme senare, då de grepo tag i waterstaget för att klättra ombord. Låt oss skaffa lite fisk till middag och sen gå in och knyta oss och försöka ta igen den sömn, som vi aldrig fingo i natt. Vad säger du om det?

De kappades om att klättra ombord, men Joe halkade tillbaka igen. Då han slutligen lyckades ta sig upp, hade den andre skaffat fram ett par revar med tunga blysänken och stora krokar och en kutting salt sill.

Båda sänkena gåvo sig i väg på sin långa färd ner i vattnet på samma gång, och en sjuttio fot lång rev halades vinande ut, innan de stannade. Men i samma ögonblick Joes sänke rörde vid botten, kände han, att en fisk nappat och ryckte och slet för att komma loss. Då han började hala in, såg han på Frisco Kid och märkte då, att även han tydligen hade fått en fjällig fångst. Deras tävlan blev riktigt spännande. Famn efter famn av de våta reven halades in. Men Frisco Kid var mera van, och hans fisk var den första, som sprattlade in över akterrelingen. Joes följde efter

ett ögonblick senare — en tre punds bergtorsk. Han blev vild av förtjusning. Den var härlig — den största fisk, han någonsin fått eller sett någon få. Åter kastades revarna ut, och åter kommo de upp med två likadana som dem de redan fångat. Det var en härlig sport. Joe skulle säkert ha fortsatt, tills han länsat hela viken på fisk, om inte Frisco Kid hade förmått honom att sluta.

— Vi ha fått nog till tre mål, sade han, så det är ingen mening med att döda fler. Förresten, ju fler får du rensa, och det är bäst, att du ger dig i lag med det med detsamma. Jag ska gå och lägga mig nu.

Kap. XII.

Joe försöker rymma.

Joe hade ingenting däremot. I själva verket var han glad att han inte hade fått den första fisken, ty detta hjälpte honom att utföra en liten plan, som han hade gjort upp, medan han var ute och sam. Han kastade den sist rensade fisken i en spann med vatten och såg sig omkring. Karantänstationen låg blott en halv mile därifrån, och han kunde urskilja en soldat, som gick av och an

på post längs stranden. Han gick in i kajutan och lyssnade till de sovandes tunga andetag. För att få tag i sitt klädespaket måste han passera så tätt förbi Frisco Kid, att han beslöt att ej ta det med. Då han kom ut igen, drog han försiktigt jullen långsides, steg ombord med ett par åror och lade ut. Till en början rodde han mycket sakta i riktning mot stationen, rädd som han var att göra för mycket buller, om han hade alltför brått. Men efter hand rodde han kraftigare, tills årtagen till slut blevo som vanligt. Då han tillryggalagt halva avståndet, såg han sig omkring. Han var nu säker på att komma undan, ty han visste, att, även om han bleve upptäckt, skulle det vara omöjligt för B l i x t e n att hinna lägga och mota honom, innan han nådde land och befann sig i säkerhet hos den där mannen i Onkel Sams uniform.

Han hörde ett bösskott från stranden, men han satt med ryggen åt detta håll och bekymrade sig ej om att vända sig om. Ett nytt skott ljud, och en kula slog ner i vattnet blott ett par fot från årbladet. Den gången vände han sig om. Soldaten på stranden siktade med sitt gevär mot honom för att avfyra ett tredje skott.

Joe befann sig i en svår situation, ja, en rent av hemsk situation. Några minuters skarp rodd skul-

le föra honom bort till stranden och i säkerhet. Men just på denna strand stod av någon oförklarlig anledning en Förenta Staternas soldat, som envisades med att skjuta på honom. Då Joe såg geväret riktas mot sig för tredje gången, backade han skyndsamt. Följden härav blev, att julen stannade tvärt, och soldaten sänkte sitt gevär och fixerade honom stadigt.

— Jag önskar komma i land! Det är viktigt! ropade Joe över till honom.

Mannen i uniform skakade på huvudet.

— Men det är mycket viktigt, det har jag ju sagt! Vill ni inte låta mig komma i land?

Han kastade en hastig blick bort mot B l i x t e n. Skotten hade tydligen väckt Franske Pete, ty storseglet hade hissats, och ankaret lättats, och han såg, hur klyvaren fladdrade för brisen.

— Det går inte att komma i land här! ropade soldaten tillbaka. Smittkoppor!

— Men jag måste! skrek han och kvävde med knapp nöd en snyftning och skulle till att ro.

— Då skjuter jag er! blev det uppmuntrande svaret, och geväret flög upp på axeln.

Joe tänkte snabbt. Ön var stor. Kanske fanns det ej några soldater längre bort, och om han bara väl var i land, frågade han ej efter, hur snart man

fångade honom. Han skulle kanske få smittkoppor, men även det var bättre än att vända åter till sjörövarna. Han lät båten göra en halv sväng åt höger och rodde sen av alla krafter.

Som det nu var, hade B l i x t e n förlig vind och skulle snart hinna upp honom.

Allt hängde på ett hår. Brisen var lätt och ej synnerligen stadig, så att ibland ökades hans försprång, och ibland vunno de på honom. En gång frisknade den till, tills skutan blott var hundra yards efter, men sedan mojnade den plötsligt av, så att B l i x t e n s storsegel hängde slappt och svängde från den ena sidan till den andra.

— Åh, du tänker stjäla jullen? röt Franske Pete till honom och sprang in i kajutan efter sin bössa.

— Jag ska ge dig, jag! Kom tillbaka med det samma, annars skjuter jag dig! Men han visste, att soldaten gav akt på dem från stranden, och vågade inte skjuta ens över pojken's huvud.

Joe tänkte inte på detta, ty han, som aldrig under hela sitt föregående liv blivit utsatt för eld, hade nu fått höra kulorna vissla om öronen på sig två gånger under det senaste dygnet. En gång mer eller mindre kunde inte spela så stor roll. Därför rodde han stadigt vidare, medan Franske Pete

rasade som en vilde och hotade honom med alla upptänkliga straff, om han väl finge tag på honom. Till råga på allt började även Frisco Kid visa sig upprorisk.

— Om du vågar skjuta på honom, så ska jag nog laga, att du blir hängd för det, det kan du vara säker på, hotade han. Det är bäst, att du låter honom fara. Han är en hederlig och bra pojke och inte uppfostrad för det eländiga liv, du och jag föra.

— Jaså, du också! vrålade fransmannen utom sig av raseri. Då ska jag ge dej, din förrädare!

Han rusade efter pojken, men Frisco Kid flydde undan, och en spännande jakt började från aktern till bogsprötet och tillbaka igen. Så kom en häftig vindstöt, och Franske Pete gav upp den ena jakten för att ägna sig åt den andra. Han sprang bort till rodret och slaknade storskotet — ty det var rakt medvind — och satte kurs på Joe. Den senare tog ut sig fullständigt men gav så i sin förtvivlan upp alltsamman och lade upp årorna. Franske Pete lät storskotet gå och släppte rorkulten, då han kom upp långsides med den orörliga julen, och hivade Joe ombord.

— Håll käft, viskade Frisco Kid till honom, under det att den ursinnige fransmannen var i färd

med att göra fast fånglinan. Svara inte. Låt honom säga, vad han vill, och håll dig lugn. Det är det bästa, du kan göra.

Men Joes anglosaxiska blod hade råkat i svallning, och han stod ej att hejda.

— Hör nu, mr Franske Pete, eller vad ni nu heter, började han, jag skall göra det klart för er, att jag vill rymma och att jag ämnar rymma. Därför är det bäst, att ni sätter mig i land med det samma. Gör ni inte det, ska jag laga, att ni kommer i fängelse, så sant som mitt namn är Joe Bronson.

Frisco Kid bävade för vad som komma skulle. Franske Pete stod där häpen. Man trotsade honom på hans egen skuta — och en pojke till på köpet! Det hade aldrig hänt något sådant förr. Han visste, att han begick en olaglig handling, då han höll honom kvar, men på samma gång var han rädd för att låta honom fara, nu då han visste så mycket om skutan och dess förehavande. Pojken hade talat obehagligt sant, då han sagt, att han kunde skicka honom i fängelse. Det enda, han kunde göra, var att söka skrämma honom.

— Jaså, vill du det! skrek han gällt och ursinnigt. Då får du göra sällskap. Du rodde ju båten i går kväll — erkänn! Du stal järnskrot —

erkänn! Du sprang din väg — erkänn! Och sedan kommer du och säger, att du ska laga, att jag kommer i fängelse! Bah!

— Men jag visste inte, protesterade Joe.

— Ha, ha! Det var verkligen dråpligt. Gå och säg det till domaren. Var säker på att han ska skratta!

— Jag ska säga, att jag inte visste, vad det var fråga om, upprepade han manligt. Jag visste inte, att jag seglade med en hop tjuvar.

Frisco Kid ryckte till vid detta epitet, och hade Joe just då kastat en blick på honom, skulle han ha sett, hur han blev blossande röd.

— Och nu, då jag vet allt, fortsatte han, vill jag bli satt i land. Jag vet inte, hur lagen är, men jag känner till någonting, som kallas rätt och orätt. Och jag vågar stå till svars inför vilken domare som helst för det orätta, jag gjort.

— Jaså, du säger det! Micket bra. Men du är en stor tjuv — —

— Det är jag inte — våga bara inte kalla mig så en gång till! Joes ansikte var blekt, och han darrade i hela kroppen — fastän inte av fruktan.

— Tjuv! hånade fransmannen.

— Ni ljuger!

Joe hade ej för ingenting varit en pojke bland

pojkar. Han visste, vad som var att vänta efter sådana ord, som han nyss uttalat, och han var beredd att mottaga sitt straff. Därför blev han icke alltför mycket förvånad, då han en sekund senare kravlade sig upp från däckets, ännu vimmelkantig av ett våldsamt slag mellan ögonen.

— Säg det en gång till, sade Franske Pete hotfullt, med knytnäven i högsta hugg.

Tårar av vrede kommo fram i Joes ögon, men han var lugn och behärskad.

— När ni säger, att jag är en tjuv, så ljuger ni, Pete. Ni kan slå ihjäl mig, men jag håller fast vid, att ni likväl är en lögnare.

— Nej, ni får inte! Frisco Kid hade störtat fram snabbt som en katt och avvärjde ett nytt slag och körde fransmannen tillbaka över däckets.

— Rör bara inte pojken! fortsatte han och ryckte plötsligt loss den tunga rorkulten av järn, och med denna i högsta hugg ställde han sig mellan dem. Nu kan det vara nog med den saken. Din dumbom, kan du inte se, vad det är för slags virke, den pojken är gjord av? Han säger, som sanningen är. Han har rätt, och han vet, att han har rätt, och du skulle kunna döda honom, utan att han gav med sig. Här har du min hand för det, Joe. Han vände sig om och räckte Joe handen,

som tryckte den kraftigt. Du har det rätta gryet, och du är inte rädd att visa det.

Franske Pete förvred munnen till ett leende, men den ondskefulla glimten i ögonen talade rakt motsatt språk. Han ryckte på axlarna och sade:

— Jaså! Han tycker inte om, att jag kallar honom med smeknamn. Ha, ha! Det är bara sjömäns sätt att skoja. Låt oss — som ni säga — förlåta och glömma, eller hur? Micket bra. Förlåta och glömma.

Han sträckte fram handen, men Joe vägrade taga den. Frisco Kid nickade gillande, under det att Franske Pete gick in i kajutan, alltjämt ryckande på axlarna och med samma leende på läpparna.

— Släpp på storskotet, ropade han ut, och sätt kurs på Hunters Point.

— Så där gör han alltid, blir hygglig igen och lagar mat, när han vill, att allt ska bli bra igen, sade Frisco Kid och släppte rorkulten i rorshuvudet och lydde order. Men inte ens då kan man lita på honom.

Joe nickade, men sade ingenting. Han var icke upplagd för samtal.

Kap. XIII.

Joe och Frisco Kid bli goda vänner.

Eftermiddagsbrisen hade blåst upp och kom i riktning från Stilla Oceanen. Angel Island försvann alltmer akteröver, och stranden vid San Francisco dök upp, då *B l i x t e n* klöv fram genom vågorna. Snart befunno de sig mitt inne bland alla fartygen och passerade fram mellan båtar, som kommit från alla världens hörn. Sedan korsade de stora segelrännan, där ångfärjorna gingo fram och tillbaka mellan San Francisco och Oakland, fullsatta med passagerare.

Frisco Kid stod och såg på honom i smyg och följde hans tankar lika noggrant, som om han högt uttalat dem.

— Du har väl ditt hem någonstans där uppe? frågade han plötsligt och visade med handen i riktning mot staden.

Joe spratt till, så korrekt hade den andre gissat hans tankar.

— Ja, sade han enkelt.

— Tala litet om det för mig!

Joe beskrev i korta drag sitt hem för honom, fast han ibland var tvungen att gå in på närmare detaljer på grund av kamratens nyfikna frågor. Fri-

sco Kid var intresserad för allting, särskilt för mrs Bronson och Bessie. Han tröttnade icke på att höra den senare beskrivas och kom med fråga på fråga angående henne. Så besynnerliga och nai-va voro somliga av dessa frågor, att Joe knappast kunde hålla tillbaka ett leende.

— Nu ska du tala om de dina, sade han, då han äntligen slutat.

Frisco Kid tycktes plötsligt hårdna till, och hans ansikte fick ett allvarligt uttryck, som den andre aldrig hade sett förr. Han satt och svängde med foten och kastade en slö blick upp mot storsegelblocken, på vilka det emellertid inte alls var något fel.

— Berätta du bara, uppmuntrade den andre.

— Jag har inte något hem.

Joe märkte, att han rört vid en ömtålig punkt, och försökte släta över igen.

— Berätta då om det hem, du har haft.

— Jag har aldrig haft något.

— Jaså! Joes intresse var nu väckt, och han kastade alla hänsyn överbord. Men du har väl systrar då?

— Nej, jag har inga.

— Ingen mor heller?

— Jag var så liten, då hon dog, att jag inte minns henne.

— Nå, men far då?

— Jag har inte sett mycket till honom. Han gick till sjöss — i varje fall försvann han.

— Åh! Joe visste inte, vad han skulle säga, och en tryckande tystnad uppstod, endast bruten av skalpandet kring bogen på *B l i x t e n*.

Just då kom Pete ut för att avlösa dem vid roddet, medan de gingo in för att äta. Båda pojkarna mottogo hans ankomst med en känsla av lättanad, och förlägenheten försvann under middagens lopp, vilken var så utomordentlig, som skepparen lovat, att den skulle bli. Sedan avlöste Frisco Kid Pete, och medan denne åt, diskade Joe och snyggade till i kajutan. Därpå samlades de alla i aktern, och kaptenen sökte förhöja den glada stämningen genom att underhålla dem med skildringar från livet bland pärlfiskare i de södra haven.

Då man ätit kvällsmat och dukat av, voro de ett gott stycke ute på viken, utanför de marskland, bakom vilka staden Redwood var belägen. Vinden hade mojnadt av, samtidigt som solen gått ned, och *B l i x t e n* gled framåt med sakta fart, då de siktade en båt, som höll kurs rakt på dem i den bortdöende vinden. Frisco Kid sade genast, att

det var "R e n e n", vilket Franske Pete efter närmare granskning bekräftade. Han tycktes vara helt förtjust över mötet.

— Röde Nelson, sade Frisco Kid till Joe. Han är en verklig fasa, det är säkert. Jag är alltid rädd för honom, då han kommer. De ha något i kikaren här borta, och de är alltid angelägna om att få Franske Pete med sig. Han känner till mycket om sådant, vad det nu kan vara.

Joe nickade och såg nyfiket på båten, som närmade sig. Fast den var något större, var den byggd efter samma typ som B l i x t e n — det vill säga, att den framför allt var byggd för stor hastighet. Störseglet var så stort, att det var mera likt en jakts, och hade möjlighet att taga in inte mindre än tre rev i händelse av oväder. Uppe i riggen och på däck var allting på sin plats — ingenting var i oordning eller till ingen nytta. Såväl löst som fast, allt bar prägel av noggrann ordning och van sjömanshand.

R e n e n närmade sig långsamt, medan skymningen föll på, och gick till ankar ett stenkast längre bort. Franske Pete följde deras exempel och gick sedan ombord på fartyget för att göra en visit hos dem.

— Tycker du om det här livet? bröt Joe tystnaden.

— Ja — det gör jag, men på samma gång gör jag det inte. Den friska luften och det salta vattnet och allt det där och friheten — det är härligt. Men — vad, jag inte tycker om, är det här — det här — Han höll inne ett ögonblick, liksom om tungan nekat att göra tjänst, och stötte sedan fram: Det här tjuveriet.

— Nå, men varför rymmer du inte från alltsamman?

— Det vill jag också göra, så snart jag kan få tag på något annat.

— Men varför inte med detsamma?

— Vart ska jag ta vägen? Vad ska jag ta mej till? Det finns ingen i världen, som vill hjälpa mej. Jag försökte en gång men fick då tillräckligt för att inte göra om det så brått.

— Hör på, då! När jag en gång kommer ifrån allt det här, beger jag mig hem igen. Jag tänker, att far hade rätt i alla fall. Och jag förstår inte, vad det skulle göra, om du följde med mig? Han sade detta sista utan att tänka, helt impulsivt, och Frisco Kid förstod det.

— Du vet inte, vad du talar om, svarade han. Föreställ dig, att jag följde med dig! Vad skuile

din far säga och alla de andra? Vad skulle han tänka om mig, och vad skulle han göra?

Joe kände modet sjunka. Han förstod, att han låtit sig ryckas med av stundens ingivelse och kommit med ett erbjudande, som han vid nyktrare eftertanke visste aldrig skulle kunna infrias. Han försökte föreställa sig sin far i sitt hus mottaga en främling som Frisco Kid — nej, det var icke att tänka på.

— Han skulle överlämna mig åt polisen, fortsatte den andre, och skicka mig till ett tukthus. Jag skulle förr dö än låta något sådant hända mig. Och, Joe, jag är dessutom inte av samma sort som du, det förstår du nog. Jag skulle bete mig som en fisk, som råkat komma upp på det torra. Det är så många saker, som jag inte känner till. Nej. Jag tänker, att jag får vänta litet, innan jag ger mig av. Men för dig finns det bara en sak att göra, och det är att fara raka vägen hem. Vid första lägliga tillfälle ska jag laga, att du kommer i land, och sen ska jag nog klara Franske Pete —

— Nej, det ska du inte, avbröt Joe ivrigt. När jag ger mig i väg, ska jag sannerligen inte ställa till så, att du får obehag för min skull. Bry dig därför inte om någonting sådant. Jag ska nog ge mig i väg, var du lugn, och om jag kan

hitta på något bra sätt, ska jag allt laga, att jag får dig med. Följ bara med, så blir det nog någon råd sedan. Nå, vad säger du om det?

Frisco Kid skakade på huvudet, och stirrande upp mot den stjärnströdda himlen hängav han sig åt ljusa drömmar om ett liv, som han gärna skulle vilja leva, men från vilket han obevekligen tycktes utestängd. Livets allvar grep Joe djupare än någonsin förr, och han låg där tyst och tänkte skarpt. Deras öron nåddes av ett mummel av grova röster från R e n e n. Och från land buros de högtidliga tonerna från en kyrkklocka ut över vattnen, medan sommarnatten sakta svepte dem in i sitt svarta dunkel.

Kap. XIV.

Bland ostronbankarna.

Tiden gick, och båten gled, och så väcktes de båda pojkarna vid ljudet av Franske Petes barska stämma. De hade fallit i sömn.

— Upp med er! röt han. Hör du Scho! Gör loss beslagssejsningen! Raska på! Och du Kid till klyvaren!

Joe fumlade i mörkret, okunnig som han var

om namnen på allt det där och var det var att finna men han gjorde goda framsteg, och då han hade kastat beslagssejsningarna i aktern, beordrades han förut för att hjälpa till med att hissa storseglet. Därpå lättade man ankar och satte till klyvaren.

— Micket bra, micket bra, sade fransmannen berömmande, då Joe klev in över räcket. Utmärkt! Du kommer att bliva en duktig sjöman, det kan jag garantera.

Frisco Kid lyfte upp en av akterluckorna och kastade en frågande blick på Franske Pete.

— Javisst, svarade denne. Sätt upp lanternorna!

Frisco Kid tog med sig den röda och den gröna lanternan in i kajutan för att tända dem och gick sedan förut med Joe för att hänga upp dem i riggen.

— De ska inte göra det där, sade Frisco Kid med låg röst.

— Vilket? frågade Joe.

— Det där goda kapet, jag talade om för dig, att de hade i kikaren någonstans. Det är nog alltför stor risk, gissar jag, och Franske Pete är nog rädd att ge sig in på det. Röde Nelson skulle det med detsamma, men han är inte tillräckligt hem-

ma i det. Kan inte göra det, förstår du, förrän Franske Pete är med på det.

— Vart ska vi nu hän? frågade Joe.

— Vet inte; antagligen till ostronbankarna, av kursen att döma.

Färden blev fattig på händelser. En frisk bris blåste upp ur natten bakom dem och höll i gott en timme. Sedan mojnade den av och blev helt ombytlig och kom med kastvindar än från det ena och än från det anda hållet. Franske Pete stod kvar vid rodret, medan Joe och Frisco Kid halade in eller släckte på ett skot.

Joe satt och undrade över att fransmannen kunde veta, var de befunno sig. För Joe tycktes det, som om de tappat alldeles bort sig i det ogenomträngliga mörker, som vilade runt omkring dem.

Franske Pet tycktes instinktivt veta, vilken kurs han skulle hålla, och en gång, som svar på en fråga av Joe, skröt han med sin förmåga att hålla kursen genom att "känna sig fram".

— Jag känner tidvattnet, vinden, farten, förklarade han, jag till och med känner, när det är land. Det är riktigt sant. Hur? Ja, det vet jag inte. Jag vet bara, att jag känner land, liksom om min arm blev lång, flera miles lång, så att jag kun-

de lägga min hand på land och känna det och veta att där är det.

Joe såg misstroget på Frisco Kid.

— Jo det är riktigt, bekräftade denne. När man har vistats till sjöss en längre tid, lär man sig att känna, när det är land. Och om ens näsa är fin nog, kan man vanligen också lukta det.

Ungefär en timme senare slöt Joe av fransmannens rörelser, att de nu närmade sig bestämmelseorten. Han tycktes stå liksom på spänn och stirrade oavbrutet ut i mörkret framför dem, liksom om han väntade att i vilket ögonblick som helst få se någonting dyka upp. Joe stirrade skarpt även han, men såg ingenting annat än mörker.

— Försök nu med staken, Kid, kommenderade Pete. Jag tänker, att det kan vara tid nu.

Frisco Kid lösgjorde en lång, smal stång från kajuttaket och, stående på det smala däckets midskepps, stack han ena ändan ner i vattnet och körde den rakt neråt.

— Ungefär femton fot, sade han.

— Vad är det för botten?

— Gyttja, blev svaret.

— Då vänta vi en stund och försöka litet till.

Fem minuter senare körde man åter ner stangen.

— Två famnar, svarade Joe — snäckor.

Franske Pete gnuggade händerna förtjust.

— Micket bra, micket bra, sade han. Jag hittar precis grundet var gång. Det går inte att lura en gammal man. Det är så micket som säkert.

Frisco Kid fortsatte att manövrera med stängen och tillkännagav resultaten, som läto helt mystiska för Joe, som ej kunde förstå, att de så väl kände till botten där i viken.

— Tio fot, snäckor, fortsatte Frisco Kid med entonig röst. Elva fot — snäckor. Fjorton fot — mjukt. Sexton fot — gyttja. Ingen botten.

— Ah, kanalen, sade då Franske Pete.

Ett par minuters tid hördes ständigt: Ingen botten, men sedan kom plötsligt Frisco Kids rop: Åtta fot — hårt!

— Nu är det nog, komenderade Franske Pete, spring förut du Scho och fira ned klyvaren. Du, Kid håll dig klar med båtshaken.

Joe fann rätt på klyvarfallet, fick det löst och från nageln, och seglet fladdrade ned, allt eftersom han halade.

— Låt det gå! ljud kommandot, och ankaret sjönk ned i vattnet med endast helt kort kätting efter sig.

Frisco Kid kastade ut en god bit till av linan

och gjorde fast. Sedan beslogo de seglen, ställde allt i ordning ombord och gingo sedan ned och lade sig.

Klockan var sex, då Joe vaknade och gick ut i aktern för att se sig omkring. Det hade börjat blåsa, och sjön gick i vågor, och Blixten krängde och rullade och gjorde då och då ett våldsamt ryck i ankarkättingen. Han var tvungen att hålla sig fast i bommen ovanför sig för att kunna hålla sig upprätt. Det var en grå och blytung dag, och man såg ej en skymt av den uppgående solen, ty himlen doldes av stora molnmassor.

Joe såg sig om efter land. En och en halv mile borta låg det — en lång, låg sträcka sandbankar med en bränning, som dånande kastade sig upp mot densamma. Bakom syntes öde marskland. medan ännu längre bort Contra Costa-bergen reste sig.

I det att Joe riktade blicken åt annat håll, blev han förvånad, då han fick syn på en liten båt, som rullade och krängde för ankar på knappt hundra yards avstånd. Den låg nästan i lovart, och då den gjorde en liten vändning, kunde han läsa namnet på aktern. Det var *D e n F l y g a n d e H o l l ä n d a r e n*, en av de båtar, han hade sett ligga vid kajen i Oakland. Litet längre till vänster

upptäckte han *G a s t e n*, och längre bort låg ett halvt dussin andra båtar för ankar.

— Vad var det, jag sade dig?

Joe kastade en hastig blick över axeln. Franske Pete hade kommit ut ur kajutan och stod nu och betraktade triumferande tavlan framför sig.

— Vad var det, jag sade dig? Det går inte att lura en gammal man, det är något, som är säkert. Jag hittar lika bra i mörker som i solsken. Jag vet — jag vet.

— Ska det bli storm, frågade Frisco Kid från kajutan, i det han höll på att göra upp eld.

Fransmannen studerade noggrannt himmel och hav under ett par minuter.

— Kanhända det driver över — kanhända det driver upp, ljöd hans gåtfulla utlåtande. Låt oss få frukost i rapport, och sedan ska vi försöka skrapa botten.

Rök uppsteg från kajutorna på de olika fartygen, vilket vittnade om att de alla voro i lag med att tillreda sitt första mål för dagen. Vad *B l i x t e n* beträffar, var det snart gjort, och om en stund voro de i färd med att taga in ett rev på storseglet och göra sig klara att lätta ankar.

Joe var nyfiken. Detta var otvivelaktigt ost-ronbankarna. Men hur i all världen skulle de få

några ostron, så hög som sjön nu gick? Han fick snart nog lära sig, hur det gick till. Franske Pete lyfte upp ett par tofter av akterdäcket och tog fram två triangelformiga stålramar. I spetsen av en av dessa trianglar fastgjorde han en tjock repända vid en ring, som var gjord för ändamålet. Från spetsen utgick sidorna i nästan rät vinkel till en längd av fyra fot, nedtill förenade genom den tredje sidan i triangeln, som utgjorde botten av skrapan. Denna bestod av en flat stål-skiva över en yard lång, i vilken en rad långa skarpa tänder, likaledes av stål, voro inslagna. Fäst vid denna tandprydd skiva och vid sidan av ramen satt ett nät av mycket grovt fiskegarn, vars ändamål Joe mycket riktigt antog vara att fånga upp ostronen, som skrapades lösa från botten medels tänderna.

Sedan man fastgjort ett rep vid vardera skrapan, sänktes dessa överbord, en från var sida av B l i x t e n. Då de nått botten och släpades med en lämpligt lång lina, hindrade de märkbart båtens fart. Joe rörde vid en av linorna och kunde då tydligt känna stötarna och rasslandet och gnisslandet av skrapningen mot botten.

— Hala in! skrek Franske Pete.

Pojkarna grepo tag i linan och firade upp skra-

pan. Nätet var fullt av gyttja och slem och små ostron och här och där ett stort sådant. Denna röra öste de ut på däck och sorterade, medan skrapan fortsatte att rensa botten. De stora ostronen kastade de i en hög i aktern och skyfflade smörjan överbord. Där var ingen tid att vila, ty nu var den andra skrapan färdig att tömmas. Och då detta var gjort och ostronen sorterade, måste skraporna hivas ombord, så att Franske Pete skulle kunna få B l i x t e n över på den andra bogen.

De andra båtarna voro likaledes i färd med att dragga tillbaka på samma sätt. Ibland kommo de andra båtarna alldeles inpå dem, och man hälsade på varandra och utbytte några hastiga ord eller grova skämt. Men i det stora hela var det ett tungt arbete, och efter en timmas tid värkte Joes rygg av den ovanliga ansträngningen, och fingrarna voro sönderskurna och blödde efter hans tafatta sätt att handskas med de skarpeggade ostronen.

— Det är bra! sade Franske Pete gillande, du har lätt för att lära. Vet snart, hur det ska vara.

Joe grinade bedrövligt och önskade, att det vore tid att äta middag. Stundom, då en liten fångst

halats ombord, hunno pojkarna hämta andan och utbyta ett par ord.

— Det är Asparagus Island, sade Frisco Kid och pekade mot kusten. Åtminstone kalla fiskarna och sjömännen det så. Folket, som bor där, kallar den Bay Farm Island. Han pekade längre åt höger. Och där borta ligger San Leandro. Du kan inte se den, men där ligger den.

— Har det alltid funnits där? frågade Joe.

Frisco Kid nickade och gav honom ett tecken att komma och hjälpa till med att hiva ombord styrbordsskrapan.

— Det här är, vad man kallar de övergivna bankarna, återtog han, ingen rår om dem, och därför komma ostronrövarna och låtsa sig fiska här.

— Låtsa?

— Därför att de äro rövare, det är hela saken, och därför att det är mera lönande att plundra de privata bankarna.

Han slog ut med handen i riktning mot öster och sydost. De privata bankarna ligga därborta, och om det inte blir storm, kommer hela flottiljen att plundra dem i natt.

— Och om det blir storm? frågade Joe.

— Ja, då plundra vi dem inte, och Franske

Pete blir rasande. Han kan aldrig tåla, att vädret lurar honom. Men det ser inte ut, som om det skulle lätta, och detta är den värsta kust som finns i sydväststorm. Pete kan försöka ligga kvar, men det är allt bäst att ge sig ut, innan hon börjar tjuta.

Till en början såg det ut, som om vädret skulle bli bättre. Den styva sydvästen avtog märkbart, och vid middagstid, då de gingo till ankar för att äta middag, började solen helt lovande bryta fram genom molnen.

— Det ser ju vackert ut, men jag har inte seglat på viken för ingenting. Vinden är just i lag med att dra ihop till en riktig fuling, ska ni få se.

— Jag tror, att du har rätt, Kid, sade Franske Pete instämmande: men *B l i x t e n* klarar sig nog, hon. Förra gången slet hon sig. Och det blir en härlig natt. Men denna gången ska hon inte slita sig. Det ska gå mickett bra.

Kap. XV.

Duktiga sjömän på en farlig ankarplats.

Hela eftermiddagen ryckte och slet *B l i x t e n* i sin förtöjning, men då aftonen kom, började vinden på ett betänkligt sätt mojna av. Detta för-

anledde ostronfiskarna att efter Franske Petes exempel söka ligga kvar där över natten. Men man såg noga om förtöjningarna och satte ut reservankare.

Franske Pete befallde de två pojkarna ned i julen, och fast det var på ett hår när, att de kapsejsat, lyckades de dock föra ut ett andra ankare nästan i rät vinkel med det första och låta det gå. Franske Pete halade sedan ut en massa famnar lina och kätting, så att *B l i x t e n* flöt tillbaka en hundra fot eller mer till en plats, där hon kunde ligga mera lugnt.

Det var en upprörd vattensträcka, som mötte Joes blickar, där han stod och såg ut från sin plats i lä i aktern. Ostronbankarna lågo helt ute i den öppna bukten utan något som helst skydd mot vinden, som svepte över vattnet på en öppen, tolv miles lång sträcka och rörde upp en sådan fruktansvärd sjö, att det i varje ögonblick såg ut, som om de våldsamt rullande skutorna skulle doppa sina master under vatten. Strax innan skymningen gjort sitt intåg, dök ett segel upp i lovart som en vit fläck långt i fjärran och blev allt större och större, tills det slutligen visade sig vara *R e n e n s* väldiga storsegel.

— Förbannade galenpanna! skrek Franske Pe-

te och sprang ut ur kajutan för att se på. En gång — var säker på det — då han far så där vansinnigt, kommer det att säga kratsch, och så finns inte Nelson till mer och inte R e n e n och ingenting.

Joe såg frågande på Frisco Kid.

— Jo, så är det, svarade denne. Nelson borde åtminstone tagit in ett rev. Eller två ännu bättre. Men där flyger han nu med varje tum segel oppe, som om han hade fienden i hälarna. Han riskerar för mycket. Han är alldeles för våghalsig och det, då det inte behövs det minsta. Jag har seglat med honom, så jag vet hans vanor.

Lik en väldig fågel höjde sig R e n e n för att sedan skjuta ned rakt mot dem över en skummande vågkam.

— Strunta i honom, sade Frisco Kid. Han vill bara se, hur nära han kan stryka till utan att törna emot.

Joe nickade och stirrade med vidöppna ögon på det nervkittlande skådespelet. R e n e n for rätt upp i luften och pekade med fören mot skyn, så att de kunde se hela den skakande bogen. Därpå sköt den ned som en pil, så att fördäcket översköljdes av skum, och for med svindlande fart

förbi dem, så nära, att storsegelbommen strök vid Bl i x t e n s rigg på en knapp fot när.

Nelson, som stod vid ratten, viftade åt dem med handen, just som han flög förbi, och skrattade glatt åt Franske Pete, som var rasande över det djärva vågstycket.

Då den härliga båten kom i lä, vände den upp i vinden och krängde till ett tag, så att den visade hela sin bruna botten ända till centerbordet och kom dem att tro, att hon nu var dömd till undergång, men reste sig sedan åter och satte på nytt i väg som en besatt. Nu strök hon förbi dem på styrbords sida. De sågo klyvaren komma ned i en väldig fart och ankaret gå, just som hon sköt upp i vinden. Och under det hon krängde av och an en stund, medan storseglet svängde och slog, sågo de ännu ett ankare gå överbord på långt avstånd från det första. Och under den tid, som åtgått för denna dubbla förtöjning, hade man hunnit hissa ned, beslå och fastgöra storseglet.

— Ah, jag har då aldrig sett maken till karll!

Fransmannens ögon glänste av beundran för sådan skicklig manövreringskonst och Frisco Kids ögon voro också fuktiga.

— Precis som en jakt, sade han, i det han gick

in i kajutan. Precis som en jakt — med den enda skillnaden, att hon är ännu bättre.

Då natten föll på, började vinden friska i på nytt och hade, då klockan var ungefär elva, nått det stadium, som Frisco Kid beskrev som "tju-tande". Det blev föga sömn ombord på *B l i x- t e n* den natten. Det var blott Frisco Kid, som kunde få en blund i ögonen. Franske Pete gick upp och ned var femte minut. Två gånger, då han var uppe på däck, hivade han ut mera kätting och lina. Joe låg i sina filter och lyssnade och sökte förgäves få en liten stunds sömn. Han var icke rädd, men han var icke van att sova så här, mitt ute i ett sådant larm och sådan våldsam oro. Aldrig hade han kunnat föreställa sig, att en båt kunde utföra sådana rent vansinniga konster och likväl reda sig. Ofta krängde den över på ena sidan, så att han var säker på att nu skulle den kapsejsa. Vid andra tillfällen gjorde den verkliga luftsprång för att sedan åter falla ned under sådant förfärligt brak, att han tyckte botten måste ha krossats i småsmulor. Eller också kunde den slita och rycka i förtöjningarna så plötsligt och häftigt, att den började ragla hit och dit av stöten, medan det jämrade sig och klagade i var- enda plank.

Frisco Kid vaknade en gång och sade då leende till honom:

— Detta skulle man kunna kalla att ligga i. Men vänta bara, tills det blir dager. Då blir det en strid på liv och död. Om inte somliga av skuttorna då stöta på grund, är jag inte den jag är, det är säkert.

Och därefter rullade han sig över på andra sidan och somnade snart in igen. Joe avundades honom. Vid tretiden på morgonen hörde han, hur Franske Pete kravlade sig förut och började stöka med något på båten. Joe blev nyfiken och tittade närmare efter och vid det svaga, dimmiga skenet från lanternan, som våldsamt svängde av och an, såg han, hur han drog fram två reservlinor. Dessa bar han upp på däck, och Joe visste, att han höll på att knyta dem till förtöjningstrossarna, för att dessa skulle bli ännu längre.

Klockan halv fem gjorde Franske Pete upp eld, och klockan fem kallade han på pojkarna, för att de skulle komma och dricka kaffe. Då de voro färdiga härmed, kröpo de bort i aktern för att taga det fruktansvärda skådespelet i åskådande. Dagningen höll på att bryta in och en grå dysterhet vilade över de stora vidderna av vråkande vågor. De kunde nätt och jämt skymta strandlin-

jen av Asparagus Island, men däremot hörde de mycket tydligt, hur bränningarna dånade mot densamma. Och då det blev ljusare, varsnade de, att de under nattens lopp drivit gott en halv mile längre bort.

De övriga båtarna hade drivit även de. R e n e n låg nästan jämsides med dem. L a C a p r i c e låg femhundra yards längre bort. Och åt läsidan till, mellan dem och kusten, kastades fem andra av de kämpande ostronbåtarna omkring.

— Två saknas, tillkännagav Frisco Kid, som satt kikaren för ögonen och lät den undersöka kusten.

— Och där är en! ropade han. Och efter att noga ha granskat den tillade han: Det är G å p å. Hon kommer att bli slagen i stycken om ett ögonblick. Jag hoppas, de ha gått i land.

Franske Pete såg ett tag genom kikaren och därefter Joe. Han kunde tydligt se, hur den olyckliga skutan slungades upp och ned i bränningarna, och på stranden upptäckte han de män, som utgjorde besättningen.

— Var är G a s t e n? frågade Franske Pete.

Frisco Kid spanade förgäves efter densamma längs kusten, men då han riktade kikaren ut mot sjön, upptäckte han den snart, där den låg och

gungade i det tilltagande morgonljuset en halv mile eller mer i lovart.

— Jag kan slå vad om att hon inte drivit hundra fot på hela natten, sade han. Måste ha träffat på bra förankringsbotten.

— Gyttja, lydde Franske Petes utlåtande. Preci, där är en mickel liten fläck gyttja. Om hon inte kan hålla sig kvar där, är hon dömd till undergång. Så mickel är säkert. Hon har mickel lätta ankare. Duga bara för gyttja. Jag säger alltid till pojkarna att skaffa sig tungare ankare, men de bara skratta. En vacker dag skratta de så lagom, så mickel är säkert.

En av skutorna i lä satte till ett par segel och började den fruktansvärda kampen för att rädda sig ur dödens och undergångens käftar. De gävo akt på henne en stund, där hon rullade och krängde förfärligt och kom nästan ingen vart i den höga sjön.

Franske Pete gjorde snart slut på deras kande.

— Hallå där! skrek Franske Pete. Två rev i storseglet. Vi ska ut i rappet!

De voro just upptagna med detta, då de plötsligt hörde ett rop. De sågo upp och fingo då

se *G a s t e n* rätt förut komma drivande rakt ned på dem i fruktansvärd fart.

Franske Pete tog ett språng framåt, vig som en katt, och drog i samma ögonblick sin kniv och skar i ett enda hugg av linan, som höll dem bundna vid reservankaret. Detta gjorde att *B l i x t e n s* hela tyngd kom att kastas på kättingankaret. Följden härav blev, att skutan svängde av åt babord, och det var sannerligen hög tid. Ty i nästa ögonblick passerade *G a s t e n*, med aktern först, precis den fläck, där *B l i x t e n* legat.

— Se, hon har ju fyra ankare ute! utropade Joe, då han fick se fyra strama linor, som nästan horisontalt från bogen löpte ut i vattnet.

— De två är skrapor, grinade Frisco Kid, och där går skorstenen.

Just då han sade detta, visade sig två unga män på däck och firade den i en lina fästa skorstenen överbord.

— Pyttsan! ropade Frisco Kid. Titta på Nelson. Han har tagit in ett rev, och då kan du vara viss om att det blir storm!

R e n e n kom skummande förbi dem, trotsande stormen lik något ståtligt sjöodjur. Röde Nelson vinkade åt dem, i det han passerade förbi ak-

teröver, och en kvart senare, medan de höllo på att bryta loss det återstående ankaret, passerade han dem åter men uppe i lovart på andra bogen.

Franske Pete följde henne med beundrande blickar, fast han olycksbådande sade:

— En vacker dag, det kan jag försäkra er, far han till botten på kuppen.

I nästa ögonblick flög *B l i x t e n s* revade klyvare upp, och skutan befann sig nu mitt uppe i kampen, kämpande sig framåt tum för tum. Det gick långsamt, och det var en hård och farlig lek att på detta sätt taga sig ut från kusten i lä, och Joe fann sig ofta undra över att en sådan liten båt som denna en enda minut bara kunde trotsa elementernas raseri. Men bit efter bit kämpade hon sig ut från kusten och grunddyningarna till vikens djupare vatten, där man släckte en smula på stor-skotet, och så gled båten in för att söka skydd bakom *Alameda Moles* klippvägg cirka fem mil längre bort. Här funno de *R e n e n* lugnt för ankar; och hit arbetade sig också inom de närmaste timmarna de övriga skutorna med undantag av *G a s t e n*, som tydligen kört upp på land för att hålla *G å p å* sällskap.

På eftermiddagen hade vinden lagt sig med

förvånansvärd plötslighet, och vädret hade åter blivit nästan sommarlikt.

— Det ser inte ut att stå rätt till, sade Frisco Kid på kvällen, sedan Franske Pete rott över i julen för att hälsa på Nelson.

— Vad är det som inte ser ut att stå rätt till? frågade Joe.

— Vädret, naturligtvis. Det fick inte lov att rasa ut, och det lugnar sig inte, förrän det får rasa ut riktigt. Det börjar nog dra ihop till storm i vilket ögonblick som helst, efter vad jag kan se åtminstone.

— Vart ska vi hän sen härifrån? frågade Joe. Tillbaka till ostronbankarna?

Frisco Kid skakade på huvudet.

— Det är omöjligt att säga, vad Franske Pete ämnar ta sig till. Han har blivit lurad på järnet och lurad på ostronen, och han är nu i sådant dåligt humör, att han är i stånd att begå vilken vansinnig handling som helst. Det skulle inte förvåna mig, om jag fick se honom och Nelson ge sig i väg mot Redwood, där de ha det där stora i kikkaren, som jag talade om för dig. Det är där borta någonstans.

— Men jag vill inte ha någonting att göra med den saken, förklarade Joe bestämt.

— Naturligtvis inte, svarade Frisco Kid.

— Och så finns där både Nelson och hans två man och Franske Pete, så så jag tror inte, att du också kommer att behövas.

Kap. XVI.

Frisco Kids sjömansskrin.

Sedan samtalet tagit slut, lågo de båda pojkar-
na på kajuttaket under kanske en timmes tid. Se-
dan gick Frisco Kid utan att säga ett ord ned och
tände ett ljus. Joe kunde höra honom treva om-
kring och litet senare, hur hans eget namn sakta
nämndes. Då han gick in i kajutan, såg han Fri-
sco Kid sitta på kanten av sin brits med ett sjö-
mansskrin i knäet och med en omsorgsfullt hop-
viken sida ur någon tidskrift i handen.

— Ser hon ut som denna? frågade han och slä-
tade ut bladet och räckte det över till den andre.

Det var en halvsidesbild av två flickor och en
pojke, som tydligen sutto i en gammaldags möble-
rad vindskammare och rådgjorde om någonting.
Flickan, som talade, vände ansiktet mot åskåda-
ren, medan de båda andra vände ryggarna till.

— Vem menade du? frågade Joe och såg förvånad upp från bilden.

— Din — din syster — Bessie.

Orden tycktes blott med svårighet komma över hans läppar, och han uttryckte sig med en viss skygg vördnad, som om det vore något heligt, som ej fick nämnas.

Joe var för ögonblicket helt förbryllad. Han kunde ej se någon likhet mellan de båda flickorna, och för resten voro flickor alltför dumma varelser för att vara värda att spilla någon tid på.

— Han rodnar verkligen, tänkte han, då han fick se den svaga glöden på den andres kinder. Han kände en oemotståndlig lust att skratta men försökte behärska sig.

— Nej. Du får inte skratta! ropade Frisco Kid och ryckte papperet till sig och lade det tillbaka ner i skrinet med händer, som riktigt skakade. Sedan tillade han saktare: Jag tänkte — jag — jag tänkte bara, att du skulle förstå, och — och —

Läpparna skälvde, och ögonen glänste, ovanligt fuktiga, i det han hastigt vände sig bort.

I nästa ögonblick var Joe vid hans sida på britsen med armen om honom. Driven av någon instinktiv makt hade han gjort det, innan han hann tänka. En vecka förut skulle han inte kunnat fö-

reställa sig själv i en så absurd situation — med armen om livet på en pojke. Men nu föreföll den honom som den naturligaste sak i världen. Han förstod inte, men han visste, att det på ett eller annat sätt var av största betydelse för kamraten.

— Gå du bara på och berätta, bad han ivrigt. Jag ska nog förstå dig.

— Nej, det ska du inte. Du kan inte.

— Jo då. Gå du bara på.

Frisco Kid kvävde en snyftning och skakade på huvudet.

— Jag tror inte, att jag skulle kunna få dig att förstå. Det är snarare någonting, som jag känner, och jag vet inte, hur jag ska kunna uttrycka det i ord.

Joe klappade honom lugnt på axeln, och han fortsatte:

— Nå, så här känner jag det ungefär. Du förstår, jag känner inte mycket till, hur det är på land, och vet ingenting om människor och sådant där, och jag har aldrig haft bröder och systrar eller lekkamrater. Fastän jag hela tiden själv inte förstod det, har jag alltid varit så ensam — det är, som om jag saknat dem här inne någonstans. Han lade handen på bröstet. Har du någon gång känt dig riktigt förfärligt hungrig? Ser du det

är just på det sättet, jag brukat känna det, fast det ju har varit en särskild slags hunger, och jag har inte förstått, vad det var. Men en dag, åh, det är länge sen nu, fick jag tag på en tidning och fick där se en tavla — den här tavlan med de båda flickorna och pojken, som sitta och tala med varandra. Jag tyckte, att det måste vara härligt att vara i deras kläder, och jag började tänka på vad de kunde säga och göra, till dess det plötsligt slog mig, och jag förstod, att hela felet med mig var, att jag var så förfärligt ensam.

Men mest av allt började jag undra över flickan, som ser på en rätt ut från tavlan. Jag tänkte alltid på henne, och så småningom blev hon riktigt levande för mig. Du förstår, det var bara inbillning alltihop, och det förstod jag också hela tiden, men så ibland —

— Alltid då jag tänkte på människorna och arbetet och det hårda livet, förstod jag, att det var inbillning. Men då jag endast hade henne i tankarna, tyckte jag, att det inte var inbillning. Jag vet inte hur. Jag kan inte förklara det.

Joe erinrade sig alla sina egna äventyr, som han i sin inbillning upplevt till lands och sjöss, och han nickade. Han förstod åtminstone så mycket.

— Naturligtvis var det löjligt alltihop, men att

ha en sådan flicka till kamrat och vän tycktes som ett himmelrike för mig mer än någonting annat i världen. Som jag sade, så är det nu mycket länge sen, och jag var blott en liten pys då — det var då, när Röde Nelson gav mig mitt namn, och jag har sen dess inte varit något annat än Frisco Kid. Men flickan på tavlan! Jag brukade alltid ta fram tavlan då och då och i synnerhet, om jag inte var snäll — ja, då skämdes jag, när jag såg på henne. Sedermera då jag blev äldre, kom jag att se på den på ett annat sätt. Jag tänkte: Antag, Kid, att du en vacker dag skulle möta en flicka, som liknade den här, vad skulle hon väl tänka om dej? Skulle hon väl kunna tycka om dej? Skulle hon kunna bli så mycket som en aning god vän till dej? Och då beslöt jag i mitt stilla sinne att bli bättre, att försöka göra någonting med mig själv, så att hon eller någon annan av hennes likar skulle slippa skämmas över att känna mig.

— Det var därför, jag lärde mig läsa. Det var därför, jag rymde. Nicky Perrata, en grekisk pojke, lärde mig bokstäverna, och det var inte, förrän jag lärt mig läsa, som jag fann, att det låg något orätt i att vara sjörövare. Jag hade varit van vid detta liv, så länge jag kunde minnas tillbaka, och nästan alla, jag kände, förtjänade sitt

uppehålle på samma sätt. Men då jag förstod, hur orätt det var, gav jag mig åstad och tänkte att ge alltihop på båten. Jag ska berätta dig om det en annan gång, och hur jag sen kom tillbaka till det igen.

— Naturligtvis tyckte jag, när jag var liten, att hon var en verklig flicka, och till och med nu tycker jag ibland detsamma. Jag har tänkt så mycket på henne. Men nu, medan jag berättar för dig om henne, ser jag klart, hur det hänger ihop, och jag förstår, vad hon är. Hon står för mig såsom en tydlig bild av ett bättre, renare liv, än detta jag nu för, av ett sådant liv, som jag gärna skulle vilja föra. Och om jag bleve i tillfälle att leva så, ja, då skulle jag lära känna sådana flickor som hon och sådana människor — sådana som du och de dina, det är, vad jag menar. Därför undrade jag över din syster och dig, och det är därför — jag vet inte riktigt. Jag antar bara, att jag undrade. Men jag tror, att du känner en hel hop sådana där flickor, gör du inte det?

Joe nickade.

— Berätta mig då litet om dem — någonting, vad som helst, tillade han, då han märkte en skymt av tvekan i den andres ögon.

— Åh, det är lätt, började Joe modigt. Till

en viss grad förstod han pojkens hunger, och det tycktes honom som en enkel sak att åtminstone till en del tillfredsställa honom. — Till att börja med, så äro de lika — hm! — ja, de äro sådana, som — flickor bruka vara. Han avbröt sig med en ömklig känsla av att grundligt ha misslyckats.

Frisco Kid väntade tåligt med ett uttryck av spänd förväntan.

Joe kämpade modigt för att rycka fram med allt, vad han visste. För hans inre syn kommo alla de flickor, tillsammans med vilka han hade gått i skolan — systrarna till de pojkar, han kände, och sådana, som voro vänner till hans egen syster: magra flickor och tjocka flickor, långa flickor och kortväxta flickor, blåögda och brunögda, lockiga, svarthåriga, ljushåriga. Kort sagt, en procession av flickor av alla upptänkliga slag. Men nu, då han så väl behövde det, visste han ingenting att säga om dem. Han hade ju aldrig det minsta varit någon sådan där flickpojke, och hur skulle man då kunna vänta, att han skulle veta något om dem?

— Alla flickor äro likadana, slöt han nedslagen, de äro precis likadana som dem, du känner Kid — jo, det är säkert, det.

— Men jag känner inte några.

Joe visslade till. — Och har aldrig känt några?

— Jo, en. Charlotta Gispardi. Men hon kunde inte tala engelska, och jag kunde inte tala dagospråket. Och hon dog. Men det gör ingenting; fastän jag aldrig känt några, ser det likväl ut, som om jag visste lika mycket om dem som du.

— Och jag antar, jag vet mer om äventyr över hela världen än du, svarade Joe.

Båda pojkarna skrattade. Men i nästa ögonblick försjönk Joe i djupa tankar. Han hade helt plötsligt kommit att tänka på att han icke hade vilsat sig tillbörligt tacksam för allt det goda, som här i livet kommit honom till del. Redan hade hem, far och mor fått en större betydelse för honom; men nu fann han, att han hädanefter satte större personligt värde på sin syster och kamrater och vänner. Han hade aldrig uppskattat dem tillräckligt, tänkte han, men hädanefter — ja, hädanefter skulle det bli annorlunda.

Franske Petes stämma avbröt deras samtal, och de skyndade upp på däck.

Kap. XVII.

Frisco Kid berättar sin historia.

— Hissa storseglet och upp med ankaret! ropade fransmannen. Så tillbaka till R e n e n! Inga lanternor!

— Hallå där! Gör loss beslagssejsningarna — skynda dig! befallde Frisco Kid. Nu till pikfallet — där, den där ändan — loss från nageln! Och hissa inte före mig! Där! Gör fast! Vi ska sträcka det sedan. Spring akterut och tag i storseglet! Upp med rodret!

Storseglet började nu driva på båten och B l i x t e n krängde plötsligt till och slet i sitt ankare som en otålig häst, tills detta, som var alldeles övertäckt med gyttja, lämnade bottnen med ett ryck och skutan blev fri.

— Låt skotet gå! Kom för ut igen och hjälp till med kättingen! Klart att sätta till klyvaren! Den Frisco Kid, som svärmade för flickor i illustrerade tidningar, hade försvunnit och sjömannen Frisco Kid var nu på däck, stark och befallande. Han sprang akterut, samtidigt som klyvaren gick till väders för Joes händer. Därpå skyndade Joe bort till honom. Just i detsamma passerade R e r-

n e n förbi i lä i dunklet liksom en vidunderlig flädermus.

— Ah, dessa pojkar! De ämna visst hålla på hela natten! hörde de Franske Pete utropa. Därpå ljöd Röde Nelsons grova röst:

— Hör du fransman, det ska du inte bry dig om. Jag har lärt Kid att segla, och ännu har jag inte behövt skämmas för honom.

R e n e n var den snabbaste båten, men genom att ej segla för fulla segel lyckades de laga så, att pojkarna kunde behålla den inom synhåll. Brisen kom stadigt från väster, och man kunde förstå, att den snart skulle tilltaga. Stjärnorna doldes av ilande molnmassor, vilka visade att i övre luftlagren rådde större oro. Frisco Kid betraktade himlen noggrant.

— Vi komma att få en hård kuling före morgonen, sade han, precis som jag sagt.

Några timmar senare styrde de båda båtarna in mot San Mateo-kusten och gingo för ankar blott en kabellängd ute.

Som de alltid hade för vana, gjorde de allt i ordning i händelse av ett hastigt uppbrott. Ankaren skulle kunna lättas och seglen flyga upp på ett ögonblick. Båda jullarna kommo ljudlöst glidande från R e n e n. Röde Nelson hade låtit

Franske Pete få en av sina två män, så att varje julle var dubbelt bemannad. De utgjorde inte någon så synnerligen intagande samling män — åtminstone tyckte inte Joe det. Ty deras ansikten hade ett uttryck av sådan vild beslutsamhet, att det nästan kom honom att rysa.

— Här hade varit tillfälle för oss, Joe, om de inte hade tagit jullen, viskade Frisco Kid, då båterna hade försvunnit i skuggen av stranden.

— Varför inte med B l i x t e n? blev det oväntade svaret. Vi kunna hissa segel och vara borta på mindre än en sekund.

Frisco Kid tvekade. Känslan av kamratskap var stark hos honom, och att lämna en kamrat i en sådan farlig belägenhet kunde han på inga villkor gå med på.

— Jag tycker inte, att det vore riktigt rent spel av oss att lämna dem i sticket, medan de äro i land, sade han.

Joe medgav villigt detta, och sedan flög en ny tanke genom hans huvud. — Men de äro sjöröfvere — tjuvar — och brottslingar. De bryta mot lagen, men du och jag vilja ju inte bli lagbrytare. Dessutom behöva de ju inte bli lämnade i sticket. Det finns ju R e n e n. Det finns ingenting, som hind-

rar, att de ge sig i väg med R e n e n, och de kunna aldrig få tag på oss i mörkret.

De kröpo förut och började hissa storseglet. Ankaret kunde de kapa i nödfall och därigenom spara den tid, som skulle behövas för att draga upp det. Men vid första rasslandet av fallen mot blocket nådde deras öron av ett varnande "Tst"! som ljud genom mörkret, följt av ett kraftigt framviskat "Låt bli det där"!

De sågo åt det håll, varifrån dessa ljud hördes, och urskiljde då ett vitt ansikte, som blickade mot dem över relingen av den andra båten.

— Skräp i det, det är bara pojken på R e n e n, sade Frisco Kid. Gå på bara!

Återigen blevo de avbrutna vid första rasslet av blocken.

— Hör nu grabbar, det är bäst, att ni släpper de där fallen bums, det kan jag försäkra er, annars får ni med mej att göra!

Eftersom denna hotelse dramatiskt underströks medels knäppningen av en pistolhane, som spändes, lydde Frisco Kid och gick grymtande tillbaka i aktern.

— Strunt i det, vi få nog fler tillfällen, viskade han tröstande till Joe.

Från land hördes ej ett ljud, som kunde förtälja, hur det gick för piraterna.

— Du skulle ju berätta mig om din rymning, sade Joe till slut, och varför du kom tillbaka igen.

Frisco Kid började genast berätta.

— Du förstår, att när jag beslöt lämna det här livet, så hade jag inte en enda själ, som kunde hjälpa mig; men jag visste, att det enda, jag hade att göra, var att gå i land och få något slags arbete, så att jag kunde läsa. Sedan fick jag för mig, att det skulle finnas fler möjligheter på landet än i staden; och så smet jag från Röde Nelson. Jag var på R e n e n då. En natt vid Alamedas ostrombankar lyckades jag taga mig i land och skyndade mig sedan från stranden, så fort jag någonsin kunde springa. Nelson fick inte tag på mig. Men det fanns bara portugisiska farmare där i trakten, och ingen av dem hade arbete åt mig. Vidare var det fel årstid — på vintern. Det visar, hur mycket jag kände till, hur det var på landet.

— Jag hade sparat ihop ett par dollars, och jag fortsatte att ta mig fram, djupare och djupare in i landet, och såg mig om efter arbete och köpte bröd och ost och allt sådant där av handlarna.

Så togo pengarna slut, och just då var jag förfärligt hungrig, blev jag fast.

— Fast! Varför det?

— För ingenting särskilt, för att jag levde, antar jag. Jag kröp in i en höstack för att sova en natt, eftersom där var varmare, och så kom en lantpolis och häktade mig som lösdrivare. I början trodde de, att jag var en, som rymt, och telegraferade åt alla väderstreck beskrivningen på mitt utseende. Jag sade dem, att jag inte hade några anhöriga, men de trodde mig inte på länge. Och sedan, då ingen gjorde anspråk på mig, skickade mig domaren till ett "räddningshem" för pojkar i San Francisco.

Han höll inne ett ögonblick och stirrade spánt i riktning mot kusten.

— Jag trodde, jag skulle dött i det "räddningshemmet". Det var precis som att vara i fängelse. Vi voro innestängda och bevakade som fångar. Om jag hade tyckt om de andra pojkarna, så hade det väl gått an. Men de flesta voro gatpojkar av allra värsta slag. Det var blott en sak, som jag tyckte om, och det var böckerna. Åh, jag läste en farlig hop, det kan du tro. Men det kunde inte väga upp allt det andra. Jag längtade efter friheten och solskenet och det salta vattnet. Och

vad hade jag gjort för att hållas i fängelse tillsammans med sådant byke? Jag var inte gammal nog, förstår du, för att förstå det.

— Ibland hade jag sett, hur solskenet dansade över vattnet och hur de vita seglen glänste och hur R e n e n skar fram genom det som en härlik syn, och hade blivit så sjuk, att jag knappast visste, vad jag gjorde. Och sedan kommo pojarna med sina gemenheter mot mig, och jag började klå upp hela bunten. Och då stängde vakterna mig inne och straffade mig. Och så kunde jag inte stå ut med det längre. Jag väntade på ett lägligt tillfälle, och gav mig iväg. Som det tycktes, att det inté fanns plats för mig på land, slog jag mig ihop med Franske Pete och kom tillbaka till sjöss. Där har du allt, som är att berätta, fastän jag ämnar försöka igen, när jag blivit litet äldre — gammal nog att kunna klara mig själv.

— Du ska följa med mig tillbaka i land, sade Joe bestämt och lade handen på hans axel. Det är just, vad du skall. Och vad — —

Pang! ljud ett revolverskott från stranden. Pang! Pang! Ännu flera skott smällde skarpt, tätt på varandra. En mansröst skar skarpt genom luften och dog åter bort. Någon började skrika

på hjälp. Båda pojkarna voro ögonblickligen på fötter, hissade storseglet och fingo allt klart till uppbrott. Pojken på R e n e n gjorde sammaledes. En man, som befann sig på jakten, väcktes ur sin sömn och stack skrämmd upp huvudet genom däcksfönstret, men drog det hastigt tillbaka vid åsynen av de två främmande båtarna. Väntans spänning var bruten — det var tid att handla.

Kap. XVIII.

Ett nytt ansvar för Joe.

Frisco Kid och Joe halade in ankarkättingen och kunde nu med lugn avvakta, vad som komma skulle. Allting var klart att sätta till klyvaren och ge sig i väg. De ansträngde ögonen för att söka upptäcka kusten. Oväsendet hade upphört, men här och var började ljus blinka fram. Knakandet av block och taljor nådde deras öron, och de hörde Röde Nelsons stämma ropa:

— Fira! och kasta loss!

— Franske Pete glömde smörja dem, anmärkte Frisco Kid, syftande på taljorna.

— De ge sig god tid, tycks det? ropade pojken på R e n e n över till dem.

— Jag antar, att de ha klarat sig, svarade Frisco Kid. Är allt klart.

— Ja, här är allt klart.

— Hör ni, ropade mannen på jakten genom däcksfönstret. Det är bäst, ni ger er i väg!

— Och det är bäst du blir under däck och håller dig lugn, blev svaret. Vi ska nog sköta oss själva. Gör du det också!

— Om jag vore härifrån, skulle jag allt visa er! hotade han.

— Tur för dig att du inte är det, svarade pojken ombord på R e n e n. Och därefter höll mannen sig lugn.

— Här ha vi dem! sade Frisco Kid plötsligt till Joe.

De två båtarna sköto fram ur mörkret och kommo långsides. Det rādde tydligen något slags meningsutbyte att döma av Franske Petes röst.

— Nej, nej! skrek han. Det ska va' på B l i x t e n. R e n e n seglar så fort, och så rätt vad det är, ger hon sig i väg och jag får inte se skymten av henne mer. Det ska va' på B l i x t e n. Är du inte med på det, va?

— Ja, kör till då, sade Röde Nelson. Vi kan

ju bryta upp det se'n och dela. Men skynda nu på bara! Hit nu, pojkar, och hiva upp det! Jag har brutit armen.

Männen tumlade ut, rep kastades ombord och allesamman, med undantag av Joe, höggö i.

— Hugg i! kommenderade Röde Nelson. Alla på en gång! Låt'na inte falla tillbaka igen, för då krossar ni jullen. Nu har vi den! Hugg i nu kraftigt, ett långt tag till! Ett tag till! Och ett till! Kom hit här någon och hugg i!

Fastän arbetet endast var till hälften utfört, voro de alldeles utpumpade av ansträngningen och gladda att få vila sig en stund.

— Nu igen, alla på en gång! började Röde Nelson på nytt. Bara hiva på och låt henne inte stan-na! Åhej — åh — hej! Ett tag till! Och ett till! Och så över med den!

Flämtande och spännande varje muskel lyckades de till slut uppbjuda alla sina krafter och få den besvärliga tingesten över relingen och släpa den bort i aktern. Kajutdörrarna skötos upp, och så makades den in, tum för tum, tills den låg där på kajutgolvet, stadigt ställd mot kanten av centerbordslådan. Röde Nelson hade följt med ombord för att övervaka det hela. Hans vänstra arm

hängde kraftlös ned vid sidan, och från fingertopparna droppade blodet.

— Håll kurs på Golden Gate, sade han till Franske Pete, i det han vände sig om för att gå. Jag ska försöka hålla ihop med er, men om jag tappar bort er i mörkret, så träffas vi i morgon där utanför Farralonerna. Han hoppade ned i jullen efter männen och ropade glatt, i det han vinkade med sin oskadade hand: Och sedan, pojkar, bär det av till Mexiko.

Just som B l i x t e n blev fri från ankaret och sköt åstad för fulla segel, dök ett mörkt segel upp strax akteröver och strök alldeles intill jullen, som släpade bakefter. I aktern av det främmande fartyget trängdes en hop män, som skreko i raseri, då de fingo syn på sjörövarna. Joe hade nästan lust att springa förut och skära av fallen, så att B l i x t e n skulle bli tagen. Men tanken på Frisco Kid höll honom tillbaka. Han hade ju för avsikt att ta denne med sig i land, men ingalunda, för att han skulle kastas i fängelse. Därför började även han erfara ett visst intresse av att B l i x t e n skulle komma undan.

Den förföljande båten vände skyndsamt för att hinna fatt dem, men stötte i stället i mörkret på jakten, som låg där för ankar. Mannen ombord

på denna tänkte väl troligen, att nu hade hans sista stund kommit och gav därför upp ett vilt skrik och kastade sig över bord. I den förvirring, som uppstod vid kollisionen, och medan man var i färd att söka rädda den förolyckade, kunde Franske Pete och pojkarna hinna försvinna i mörkret.

R e n e n var redan ur sikte, och då Joe och Frisco Kid rullat samman tågen och fått allt i ordning, voro de redan ute på öppet vatten. Vinden frisknade till mer och mer, och B l i x t e n sköt för full fart fram genom jämförelsevis smult vatten. En timme hade knappast förflutit, då ljusen vid Hunters Point siktades rätt om styrbord. Frisco Kid begav sig ned i kajutan för att laga kaffe, men Joe stannade kvar på däck och gav akt på hur ljusen i South San Fransisco syntes allt tydligare och grubblade över målet för färden. Mexiko! De skulle ge sig ut till havs i en sådan bräcklig skuta!

Kort efter dagningens inbrott väcktes de båda pojkarna och kommo sömniga upp på däck. Dagen hade inbrutit kall och grå, medan vinden hade övergått till halv storm.

— Jaså, de tänka knipa B l i x t e n! Pyttsan! Och Pete lät båten vända och styrde kurs rätt på Golden Gate.

Den förföljande jakten tog samma väg. Joe gav akt på den en stund. Den höll en nästan parallell kurs med *B l i x t e n* och sköt fram mycket fortare.

— Men med den farten dröjer det inte länge, förrän de ha oss! utropade han.

Franske Pete skrattade.

— Jaså, tror du det? Jo, jag tackar, jag. De hålla nedåt. Vi uppåt. De äro rädda för vinden. Vi äro inte rädda. Vänta bara, så ska du få se!

— De segla fortare än vi, förklarade Frisco Kid, men vi segla dikt bidevind. Till slut vinner vi i alla fall, även om de våga ge sig tvärs över grundet — men det kan jag aldrig tro, de våga. Men se där! Titta!

Förut kunde man se oceanens väldiga vågor vräka sig skyhöga för att brista sönder i dånande skumkaskader. Mitt ute ibland dem kom en kustångare raglande som en drucken in mot hamnen, ibland rullande över på ena sidan, så att man kunde se nästan hela dess drypande botten, ibland däremot doppande hela däckslasten av timmer, så att vattnet stod högt över räcket. Det var ett storlaget skådespel — denna kamp mellan människan och elementerna. Varje spår av fruktan, som Joe

än kunde ha hyst, förjagades, och hans näsborrar skälvde, och ögonen glänste inför annalkandet av striden, som hotade.

Franske Pete ropade efter sina oljekläder och sin sydväst, och det fanns även en sådan dräkt åt Joe att ta på sig. Därpå sändes han och Frisco Kid ned att surra fast kassaskåpet. Härunder kom Joe att kasta en blick på firmanamnet, som stod i förgyllda bokstäver på framsidan, och han läste: "Bronson & Tate." Men, det var ju hans far och hans fars kompanjon. Det var deras kassaskåp, deras pengar! Frisco Kid, som höll på med att slå ned den sista krampan i kajutgolvet, såg upp och följde riktningen av hans fascinerade blick.

— Det var ju huggaren! viskade han. Det är väl din far?

Joe nickade. Han kunde nu förstå, hur det hela hängde ihop. De hade varit inne i San Andreas, där hans far bearbetade de stora stenbrotten, och det troligaste var, att kassaskåpet innehöll avlöningen åt de tusen man eller mer, som han hade i sin tjänst.

— Säg ingenting, varnade han.

Frisco Kid nickade förstående.

— Franske Pete kan inte läsa en rad, mumlade han, och det kan hända, att Röde Nelson inte vet,

vad du heter. Men det var i alla fall huggaren! De ska bräcka upp det och dela pengarna, så fort det blir tillfälle till det, så jag kan inte se den minsta utväg ur den här knipan.

— Vi få vänta och se!

Joe hade inom sig beslutat, att han skulle göra sitt bästa för att vaka över faderns egendom. I värsta fall kunde den bara gå förlorad, och detta skulle säkert blivit fallet, om han ej funnits, medan det nu däremot, då han fanns där, åtminstone vore en möjlighet för honom att rädda den eller skaffa den tillrätta igen. Ansvar hopades på ansvar. Blott för ett par dagar sedan hade han endast haft sig själv att tänka på.

Kap. XIX.

Pojkarna uppgöra en plan till räddning.

— Nu tar hon det! ropade Franske Pete.

Båda pojkarna sprungo upp i aktern. De voro vid kanten av grundet med dess bränningar. En väldig fyrtio fots våg reste sitt skumkrönta huvud högt ovanför dem och stal vinden för ögonblicket och hotade att krossa den lilla båten, som vore den ett äggskal. Joe höll andan. Nu var det avgörande

ögonblicket inne. Franske Pete lovade rätt in i vågen, och B l i x t e n bars uppför det branta stupet med en väldig fart, stannade en sekund på den svindlande höjden och föll därefter ned i det gapande djupet på andra sidan. Mellan varje brottsjö föllo de av och lovade in i vågkammarna och arbetade sig på detta sätt fram över den farliga sträckan.

Det tycktes Joe, som om han blivit lyft ut ur sig själv — ut ur världen. Detta var liv! Detta var handling!

— Ah, där ser ni! Där ser ni! Franske Pete pekade akter över.

Jakten hade ej vågat ge sig in i denna farliga lek utan seglade nu fram och åter vid inre kanten av grundet. Det var slut på förföljelsen. En lotsbåt, som skyndade sig att söka skydd för den ankalkande stormen, flög förbi dem lik en skrämde fågel.

En halv timme senare ilade B l i x t e n över den sista rykande sjön och gled upp och ned över Oceanens långa dyningar. Vinden hade tilltagit i våldsamhet, och det var nödvändigt att reva klyvare och storsegel. Sedan ilade de åter för full fart för styrbords halsar i riktning mot Farraloner-na trettio miles borta. Då de lagat och ätit frukost,

stötte de på R e n e n, som lagt bi och låg och drev ut från kusten åt sydväst till. Ratten var fastsurrad, och det syntes inte en levande själ på däck.

Franske Pete klagade bittert över en sådan våghalsighet.

— Det är Röde Nelsons enda fel. Han frågar inte efter någonting. Han är inte rädd för någonting. En dag blir det hans död, knall och fall! Det kan jag försäkra er.

Tre gånger fingo de gå runt R e n e n och upp i lovarts sida och ropa i korus, innan de lyckades få någon upp på däck. Därpå satte man genast till segel, och tillsammans döko de båda nötskalen ut mot Oceanens väldiga vidder.

— Jag ska säga dig, vad vi ska göra, viskade Frisco Kid, under det han lagade middag. I kväll klara vi Franske Pete.

— Klara Franske Pete?

— Ja, och binda honom riktigt ordentligt, så snart det blir mörkt. Och sen sätta vi ut lanternorna och göra en tur inåt land för att söka hamn nånstans och på något sätt — det vill säga, om vi kan skaka av Röde Nelson.

— Ja, sade Joe eftertänksamt, ja, det skulle inte vara så dumt — bara jag kunde göra det ensam.

Men att begära, att du skulle hjälpa mig — ja, det skulle vara förräderi mot Franske Pete.

— Det är just det, jag skulle komma till. Jag ska hjälpa dig, om du vill lova mig ett par saker. Franske Pete tog mig ombord, då jag rymde från det där räddningshemmet, då jag var alldeles utsvulten och hade ingenstans att bli av. Och nu kan jag naturligtvis inte visa min tacksamhet genom att skicka honom i fängelse. Det vore inte rent spel. Din far skulle väl inte vilja, att du bröte ditt ord, eller hur?

— Nej, naturligtvis inte. Joe visste, hur heligt hans far höll sitt hedersord.

— Då måste du lova — och din far måste se till, att det går så — att Franske Pete ska slippa anklagas för sina brott.

— Ja, det lovar jag. Och nu, vad tänker du då ta dig till. Du menar väl inte, att du sen ska ge dig i väg med honom ombord på B l i x t e n igen!

— Ah, bry dig inte om mig. Det finns ingen, som kommer att sakna mig. Jag är stark nog och vet tillräckligt nu, för att kunna ge mig till sjöss som vanlig sjöman. Jag beger mig väl över till någonstans på andra sidan jordklotet och börjar på ny räkning.

— Då får det sannerligen vara så.

— Vilket då?

— Att binda Franske Pete och rymning och allt.

— Nej, du. Det är ju avgjort.

— Nå så, hör då på! Jag vill inte ha ett dugg att göra med hela saken. Jag följer med till Mexiko, om du lovar mig en sak.

— Vad då?

— Jo, att du fullständigt låter mig bestämma över dig från det ögonblick, vi komma i land, och att du helt litar på mig. Du vet ingenting om, hur det är på land, i varje fall har du själv sagt det. Och jag ska komma överens med min far — jag vet, att jag kan det — och ordna det så, att du kan lära känna folk av rätta sorten och studera och få uppfostran och bli något annat än sjörövare eller sjöman. Skulle du inte vilja det?

Fastän Frisco Kid ingenting sade, visade dock hans ansiktsuttryck, hur gärna han skulle vilja det.

— Och det skulle ju inte vara mer än rätt, fortsatte Joe. Du har ju hjälpt mig att skaffa tillbaka pengarna. Han kommer att stå i skuld till dig därför.

— Men inte gör jag det för att få tack. Jag gillar inte alls den, som gör en annan en tjänst bara för att få betalt för den.

— Seså, lugna dig bara. Hur mycket tror du,

det skulle kosta min far att hålla detektiver och allt sådant där för att söka rätt på kassaskåpet. Lova nu bara, det jag sade, och om du sen, när jag har ordnat alltihop, inte går med på det, så kan du ju låta bli. Lova mig nu det! Så blir det nog bra!

Men stormen, som kom tjutande från nordväst, hade någonting helt annat i beredskap åt *B l i x- t e n* och dess besättning. Då middagen var undanstökad, måste de sätta dubbla rev i storsegel och klyvare, och likväl hade stormen ännu inte nått sin höjdpunkt.

Vid tretiden signalerade Franske Pete över till *R e n e n*, att han nu skulle söka dreja bi och sätta ut ett drivankare.

Skutan kom härigenom att driva så mycket fortare, samtidigt som den tvingades att hålla bogen både mot vinden och sjön — den tryggaste ställning, ett fartyg kan intaga under storm. Röde Nelson viftade till tecken på att han förstod och att de skulle gå på.

Franske Pete gick för ut för att själv skjuta ut drivankaret, överlämnande åt Frisco Kid att kasta om rodret i rätta ögonblicket och sticka upp i vinden. Fransmannen stod på det hala fördäcket och avvaktade ett lämpligt tillfälle. Men i samma

ögonblick lyftes **B l i x t e n** upp på en ovanligt stor sjö och just som fartyget klarade toppen och åter sökte komma på rätt köl, greps det av en våldsam vindstöt. Därför var det alldeles omöjligt för detsamma att ge efter för detta plötsliga tryck på segel och tackling.

Det kom ett häftigt ryck, följt av ett brak. Så bar det i väg med stålriggen och med denna taljerep, mast, klyvare, storsegel, block, stag, drivankare, Franske Pete och allt. Allt gick överbord. Nästan som genom ett under lyckades kaptenen klamra sig fast i waterstaget och få ena handen om bogsprötet. Pojkarna sprungo fram för att draga upp honom, och Röde Nelson, som varsnade olyckan, lade om rodret för att skynda till undsättning.

Kap. XX.

Farliga timmar.

Franske Pete var oskadd efter fallet överbord tillsammans med masten på **B l i x t e n**. Men ankaret, som hade följt med honom, hade inte sluppit undan så lätt. Gaffeln på storseglet hade drivits rätt igenom det, och det vägrade att göra tjänst. Spillrorna, som dunkade mot båtens sidor,

höll båten snett mot vågorna — ingalunda en så farlig situation, som den kunnat vara, men ej heller så helt ofarlig.

— Farväl, gamla B l i x t e n. Aldrig mer ska du trotsa vinden. Aldrig mer ska du dra de fina gentlemennens jakter vid näsan.

Sålunda klagade kaptenen, där han stod i aktern och betraktade vraket med fuktiga ögon. Till och med Joe, som hyste en sådan stor motvilja mot honom, tyckte, att det var synd om honom i detta ögonblick.

— Kan vi inte rädda henne? fick Joe fram.

Frisco Kid skakade på huvudet.

— Inte kassaskåpet heller?

— Omöjligt, svarade han. Det skulle inte gå att lägga en annan båt långsides, inte för allt mynt i Förenta staterna. Som ställningen nu är, få vi kinkigt nog att försöka rädda oss själva.

En ny sjö svepte in över dem, och jullen, som för länge sedan översvämmats av vatten, slogs i stycken mot aktern. Därpå syntes R e n e n resa sig högt ovanför dem på en väldig vågkam. Joe fann, hur han nästan ryggade tillbaka, ty det föreföll honom, som om hon skulle falla rakt ner på dem. Men i nästa ögonblick sjönk hon ned i det gapande svalget, och de kunde nu se henne långt

under sig. Det var en egendomlig syn — en syn, som Joe aldrig skulle komma att glömma. R e n e n vräktes omkring i det snövita skummet, medan relingen överströmmades av sjöarna, så att vattnet sköljde över däckets i brusande kaskader.

Därpå slungades R e n e n högt upp mot himlen och kastades över bogen på B l i x t e n i lä, buren av en mäktig våg.

— Den galningen skrek Franske Pete, som knappast ville tro sina ögon. Han tror han kan skifta! Det blir allas vår död! Det kan väl ändå inte vara hans mening? O, den galningen, o, den galningen!

Men tiden var dyrbar, och Röde Nelson tog risken. I rätta ögonblicket slog han över storseglet och stack åter upp i vinden.

— Här kommer hon! Håll dig klar att hoppa över! ropade Frisco Kid till Joe.

R e n e n for förbi aktern på B l i x t e n och krängde över, så att kajutfönstren begrovos under vatten och kom den andra båten så nära, att det såg ut, som om den skulle köra dem alla i sank. Men en nyckfull sjö skilde åter de båda båtarna från varandra. Då Röde Nelson såg, att manövern misslyckats, förberedde han genast en ny. Han kastade om rodret, och R e n e n snurrade runt,

så att den överhängande storsegelsbommen svängde intill B l i x t e n. Franske Pete var närmast, och det gynnsamma tillfället kunde inte räcka mer än en sekund. Han tog ett hopp som en katt och fick med båda händerna tag i segelkanten. Därpå for R e n e n vidare, allt under det Pete fick sig en doppning, så ofta R e n e n dök ned i vågorna. Men han klängde sig fast, och var gång, han kom upp igen, arbetade han sig ett tag närmare båten, tills han slutligen föll ned i aktern, just som Röde Nelson brassade rår för att gå ned i lä och upprepa manövern.

— Nästa gång är det din tur, sade Frisco Kid.

— Nej, det är din, svarade Joe.

— Men jag känner bättre till vattnet än du, envisades Frisco Kid.

— Men jag kan simma lika bra som du, svarade den andre.

Man kunde aldrig ha vetat, hur denna dispyt skulle ha slutat. Men varje överenskommelse blev emellertid obehövlig till följd av händelsernas snabba utveckling. R e n e n hade girat och kom nu plöjande tillbaka i en halsbrytande fart och krängde över till den grad, att det såg ut, som om den ovillkorligen måste kapsejsa. Det var en ståtlig syn. Just då rasade stormen som

allra värst, och den tjutande vinden kom de naggade vågkammarna att formligen koka. R e n e n dök ned bakom en väldig våg och försvann ur sikte. Vågen rullade vidare, men i nästa ögonblick sågo pojkarna till sin gränslösa häpnad, att där förr fartyget hade befunnit sig, där fanns nu endast det vredgade havet. De trodde ej sina ögon och sågo efter ännu en gång. R e n e n fanns där ej. De voro ensamma på oceanens upprörda yta.

— Gud, hav medlidande med deras själar! sade Frisco Kid högtidligt.

Joe var alltför skräckslagen av den plötsliga katastrofen för att kunna få fram ett enda ljud.

— Seglade rätt i sank, och med den ballast, hon bar, gick hon rakt till botten, sade Frisco Kid flämtande. Därpå kom han att tänka på deras egen nödställda belägenhet och sade: Nu måste vi söka klara oss själva. Stormen bröt ryggen av sig i den där stöten, men sjön kommer att gå ännu högre, efterhand som vinden lägger sig. Kom och hjälp till här med ena handen, medan du håller dig fast med den andra. Vi måste försöka få henne klar.

Tillsammans kröpo de med knivar i händerna för ut, där de stötande vrakspillrorna lågo och voro båten till stort hinder. Frisco Kid tog lednin-

gen i det kinkiga arbetet. Och Joe lydde order som en gammal veteran. Var eller varannan minut svepte sjön över bogen, och de knuffades och puffades hit och dit som ett par skottspolar. Först blev huvuddelen av vrakspillrorna fastsurrad vid förens betingsknektar. Därpå skuro och höggo de av, andfådda och flämtande, oftare under än över vattnet, det tilltrasslade virrvarret av fall, skot, slag och tåg. Aktern tog hastigt in vatten, och det gällde att skynda på med arbetet, om de ville avsluta det, innan skutan fylldes med vatten. Till slut var emellertid allt klart utom riggen i lä. Frisco Kid kapade taljrepen. Stormen gjorde resten. B l i x t e n drev hastigt ned i lä om vrakspillrorna, tills den hårt spända linan, som var fäst vid betingarna i fören, fick henne på rätt bog igen, så att hon låg och vaggade rätt upp mot vind och sjö.

De båda pojkarna vilade sig blott ett ögonblick för att uppstämma ett hurrarop för det goda resultatet av deras företag och skyndade sig sedan bort i aktern. Här stod högt med vatten, och allt i kajutan låg och flöt. Med ett par spannar, som de fingo fram ur akterlådorna, började de ösa vattnet överbord. Det var ett påkostande arbete, ty många gånger slungades innehållet i spannarna

tillbaka över dem. Men de stodo på sig, och då natten föll på, kunde B l i x t e n, som nu låg och hoppade helt skojfriskt vid sitt drivankare, skryta med att nu dugde pumparna igen. Som Frisco Kid sagt, hade stormen brutit ryggen av sig, fastän vinden gått över till västlig och ännu höll i att blåsa styvt.

— Om hon håller i sig, sade Frisco Kid, syftande på brisen, så kommer vi att driva till kaliforniska kusten någon gång i morgon. Det är ingenting annat att göra än att vänta.

De sade inte mycket, förstämnda som de voro efter förlusten av kamraterna och alldeles förbi efter ansträngningen, och de föredrogo därför, att krypa tätt intill varandra för värmens och kamratskapets skull. Det fanns ingenting torrt att uppdriva ombord — mat, filter, allting var genomdränkt av salt vatten. Ibland dåsade de till, men dessa korta mellanstunder voro snarare plågsamma, ty då den ene vaknade, spratt han upp så häftigt, som ville han väcka även den andre.

Till slut bröt dagen in, och de sågo sig omkring. Vind och sjö hade lagt sig betydligt, och vad B l i x t e n beträffar, var det nu klart, att den var räddad. Kusten låg närmare än de väntat, fastän dess klippor syntes mörka och olycksbådande i

dagningens grå halvmörker. Men då solen gick upp, kunde de se de gula sandbankarna med de vitskummande bränningarna, och längre bort — det tycktes allt för lyckligt för att vara sant — syntes de hoppackade husen och de rykande skorstenarna i någon stad.

— Santa Cruz! utropade Frisco Kid, och rent omöjligt att förlisa i bränningarna!

— Då är kassaskåpet verkligen räddat? frågade Joe.

— Ja, jag skulle tro det. Där finns det inte någon så värst skyddad hamn för stora fartyg, men med den här vinden kunna vi löpa rätt uppför mynningen av San Lorenzo-floden. Sedan finns där liksom en liten sjö och ett båthus. Vattnet är jämnt som glas och så lågt att det knappast går över huvudet på en. Du förstår, jag har varit här en gång förr, med Röde Nelson. Nu sätter vi i gång. Vi ska vara inne före frukostdags.

Ur akterlådorna drog han fram några reservlinor, gjorde fast en av dessa vid den översta delen av drivankaret och förde därpå den nyangjorda linan bort i aktern, där han gjorde fast den. Sedan kastade han loss föröver. Blixten svängde runt i vågdalen, fullbordade manövern och riktade stäven mot land. Ett par reservåror och lika

många genomblöta filter fingo tjänstgöra som nödmast och segel. Då detta var klart, kastade Joe loss från vrakspillrorna, som nu drevo akteröver, medan Frisco Kid tog rodret.

Kap. XXI.

Joe och hans far.

— Nå? utropade Frisco Kid, då han var färdig med att göra fast B l i x t e n såväl förut som akterut och nu satte sig på broräcket vid den lilla kajen. Vad ska vi nu göra, kapten?

Joe såg förvånad upp.

— Varför — jag — vad menar du?

— Jaså, är du inte kapten kanske nu? Har vi kanske inte kommit i land nu? Skulle kanske jag inte vara besättning från och med nu? Vad befäller kapten?

Joe var genast med på noterna.

— Blås alle man upp till frukost — det vill säga — vänta ett ögonblick!

Han dök ned i kajutan och stoppade på sig de pengar, han haft gömda i sitt paket, då han kommit ombord. Därpå låste han kajutdörren, och de gingo upp i staden för att leta upp en restaurant.

Medan de åto sin frukost, tänkte Joe ut, vad de därefter skulle ta sig till, och då de slutat måltiden, meddelade han sin plan åt Frisco Kid.

Som svar på hans fråga, meddelade kassören honom, hur dags morgontåget avgick till San Francisko. Han såg på klockan.

— Då hinner jag nätt och jämt, sade han till Frisco Kid. Håll kajutdörrarna väl låsta, och låt ingen komma ombord! Här har du pengar. Ät på restauranter! Torka filtarna och sov i aktern! Jag är tillbaka i morgon. Och släpp ingen in i kajutan! Adjö med dig!

Han tryckte hans hand och skyndade sig så nedför gatan till stationen. Konduktören såg förvånad på honom, då han klippte hans biljett. Och det kunde han gärna göra, ty det var just inte hans passagerares vana att resa i sjöstövlar och sydväst. Men Joe frågade inte efter det. Han inte ens märkte det. Han hade köpt en tidning och satt och fördjupade sig i dess innehåll. Rätt som det var, fick han syn på en notis, som intresserade honom:

"Troligen förlista. Bogserbåten Sjödrottningen, befraktad av Bronson & Tate, har återvänt från en resultatlös kryssning. Intet nytt av värde kunde erhållas angående sjörövarna, som så

djärvt bortfört nämnda firmas kassaskåp sistlidna tisdags kväll. Fyrmästaren på Farralonerna säger sig ha siktat de två fartygen onsdags morse stäva ut från land rakt i gapet på den svåra stormen. Det antages nu allmänt bland sjöfolk, att de förlist i stormen och dragit sitt orättfångna byte med sig i djupet. Det säges, att förutom de tiotusen dollars i guld innehöll kassaskåpet även papper av största vikt.”

Då Joe läste detta, erfor han en känsla av lättnad. Det var tydligt, att ingen hade blivit dödad vid San Andreas den där natten, då stölden förövats, eljes skulle det ha stått något därom i tidningen. Och om de haft någon som helst vetskap om att han var med, skulle de ej heller ha underlåtit att meddela en sådan intressant upplysning.

De nyfikna människorna vid stationen i San Francisco blevo förvånade, då de fingo se en pojke, som på ett i ögonen fallande sätt var klädd i sjöstövlar och sydväst, ropa an en droska och ila bort. Men Joe hade bråttom. Han kände till sin faders tider och var rädd att ej få tag i honom, innan han gick till lunch.

Kontorspojken såg misstänksamt på honom, då han stötte upp dörren och bad få tala med mr Bronson. Ej heller förste bokhållaren kunde känna

igen denne sluskige inkräktare, som tilltalade honom.

— Känner ni inte igen mig, mr Willis?

Mr Willis såg ännu en gång på honom.

— Minsann är det inte Joe Bronson! Var i all världen har ni varit? Gå bara på! Er far är därinne.

Mr Bronson upphörde med att diktera för stenografen och såg upp.

— Vad! Var har du varit? sade han.

— Till sjöss, svarade Joe förläget, ej fullt säker på hurudant mottagande, han skulle få, och stod där och fingrade nervöst på sin sydväst.

— Det var ju en kort tur, inte sant? Nå, vad tyckte du?

— Åh, jo. Han hade sett glimten i faderns öga och förstod, att det var klart farvatten. Det var inte så illa — hm — det vill säga, efter omständigheterna.

— Omständigheterna?

— Ja, det vill säga inte precis det heller. Det kunde kanske ha varit värre, men det kunde omöjligt ha varit bättre.

— Det där låter ju riktigt intressant. Sätt dig. Därpå sade han, vänd till stenografen:

— Ni kan gå nu, mr Brown, och — hm — jag behöver er inte mer i dag.

Det var nätt och jämt att Joe kunde hålla tårarna tillbaka, så vänligt och naturligt hade fadern tagit emot honom, och det kom honom genast att känna det, som om inte det minsta ovanligt hade hänt. Det föreföll, som om han just kommit tillbaka från någon semesterresa eller som om han varit vuxen och nu återvände från någon affärstripp.

— Fortsätt du nu, Joe! För ett ögonblick sedan talade du till mig i gåtor, och du har väckt min nyfikenhet på det mest plågsamma sätt.

Varpå Joe satte sig ned och berättade allt, som hänt — från måndag kväll till det innevarande ögonblicket. Varje liten tilldragelse drog han fram — varje liten detalj — och glömde ej heller sina samtal med Frisco Kid och sina planer angående honom. Hans ansikte glödde och han gick helt upp i sin berättelse, medan mr Bronson nästan var lika ivrig och drev på honom, så ofta han saktade farten, men förhöll sig annars tyst.

— Så du förstår, slöt Joe sin skildring, det kunde omöjligt ha gått bättre.

— Ja, kanske det, sade mr Bronson eftertänksamt. Kanske är det så, och kanske inte.

• — Jag förstår inte. Joe kände sig grymt besviken vid sin faders förbehållsamma gillande. Han tyckte i varje fall att tillrättaskaffandet av kassaskåpet förtjänade något annat.

Att mr Bronson till fullo förstod Joes känslor, var tydligt.

— Vad kassaskåpet beträffar, skall du naturligtvis ha heder och tack för det! Och mycken tack till och med. Mr Tate och jag ha redan kastat ut femhundra dollars på att finna rätt på det samma. Och så viktigt var det, att vi också ha utfäst en belöning på fem tusen dollars, och i dag på morgonen ha vi till och med överlagt om huruvida det inte vore lämpligt att höja summan. Men, min son — mr Bronson reste sig upp och lät ömt handen vila på sonens axel — det finns vissa ting här i världen, som äro mycket viktigare än guld eller papper, som äga guldets värde. Du själv till exempel! Det är det viktigaste. Vill du sälja ditt livs bästa möjligheter i denna stund för en million dollars?

Joe skakade på huvudet.

— Jag sade, att det var det viktigaste. Ett mänskligt liv kan icke köpas för allt guld i världen. Ej heller kan detta återlösa ett liv, som är förslösat. Och ej heller kan det göra ett liv fullt

och helt och vackert, om livet i sig självt är förkrympt eller förfelat och fult. Hur känner du dig själv? Vilken inverkan komma alla dessa märkvärdiga äventyr att få på ditt liv — på d i t t liv, Joe. Tänker du rycka upp dig i morgon till ett nytt försök. Eller nästa dag? Eller nästa igen? Förstår du, vad jag menar. Har du ett enda ögonblick, Joe, kunnat tro, att jag skulle vilja utbyta det bästa värdet av min sons liv mot det futtiga värdet av ett kassaskåp. Och kan jag då, innan tiden utvisat vilketdera, säga, huruvida denna din färd kunde varit bättre eller ej? Sådana erfarenheter kunna medföra såväl gott som ont. En dollar är precis lik varje annan dollar — det finns många sådana här i världen. Men det finns ingen Joe, som är lik min Joe, och ingen i hela världen kan ersätta honom. Förstår du nu, Joe? Fattar du nu hur jag menar?

Mr Bronson var litet osäker på rösten, och i nästa ögonblick började Joe snyfta högt, som om hans hjärta ville brista. Han hade aldrig förstått sin far förr och han förstod nu också, vilken oro han måste ha förorsakat honom, för att nu inte tala om hans mor och syster. Men de fyra orosfyllda dagar, han genomlevat, hade skänkt honom en klarare syn på världen och människorna, och han

hade alltid ägt förmågan att uttrycka sina tankar i ord. Därför talade han om alla dessa ting, han upplevat och alla de lärdomar han fått — de slutsatser, han dragit ur samtalen med Frisco Kid, ur sin förbindelse med Franske Pete, ur den skarpt inristade bild, han fått av R e n e n och Röde Nelson, då de vräktes i vågsvallet under honom. Och mr Bronson i sin tur hörde på och förstod.

— Men hur ska vi göra med Frisco Kid, far? frågade Joe, då han slutat.

— Hm! Det tycks vara gott gry i den pojken efter vad du har sagt om honom. Mr Bronson fick åter glimten i ögonen. Och jag får verkligen erkänna, att jag tycker, att han skulle väl vara i stånd att reda sig själv.

— Men — Joe kunde knappt tro sina öron.

— Låt se då! I närvarande stund är han ju innehavare av ena hälften av en summa på femtusen dollars, varav andra hälften tillhör dig. Det var ju ni två, som lagade så, att kassaskåpet i närvarande stund inte ligger på botten av Oceanen, och om ni bara gett er till tåls litet längre skulle mr Tate och jag ha ökat summan.

— Åh! Nu gick det upp ett ljus för Joe. Delningen är lätt undanstökad. Jag vägrar helt enkelt att ta emot min del. Och vad den andra delen

angår — så är det inte just det, Frisco Kid önskar. Han vill ha vänner — och — och — fast du inte nämnde dem, äro även de mycket mer värda än pengar. Han vill ha vänner och möjlighet till uppfostran och inte 2,500 dollars.

— Tror du inte, att det skulle vara bäst för honom, att han själv finge välja?

— Nej då. Det är ordnat så.

— Ordnat så?

— Ja, så, att han är kapten till sjöss och jag till lands. Därför står han under mitt kommando nu.

— Och därför har du fullmakt att uppträda som hans ombud vid dessa underhandlingar? Gott! Då skall jag göra dig ett förslag. Dessa 2,500 dollars skall jag ta hand om och de skola stå till hans disposition när som helst. Vi skola sedan ordna dina affärer. Sedan skola vi sätta honom på prov på kontoret här under — låt oss säga ett års tid. Antingen kan du hjälpa honom med hans studier, ty jag är övertygad om att du själv hädanefter vill ta grundligt itu med att läsa, eller också kan han gå i aftonskola. Och om han sedan går genom sin provotid med glans, vill jag ge honom samma tillfälle att skaffa sig uppfostran, som du fått. Det beror helt och hållet på honom själv. Och nu, herr ombudsman,

vad har ni att säga om mitt förslag angående eder klient?

— Att jag går in på det med detsamma.

Far och son skakade hand.

— Och vad ska du nu göra, Joe?

— Först och främst skicka i väg ett telegram till Frisco Kid och sedan hem så fort som möjligt.

— Vänta då ett ögonblick, medan jag ringer upp San Andreas och meddelar mr Tate de goda nyheterna, och sedan följer jag med dig.

— Mr Willis, sade mr Bronson, då de gingo ut genom ytterrummet, kassaskåpet i San Andreas har nu kommit till rätta, och vi ska nu ta oss en fridag allihop. Var vänlig och säg till kontoristerna, att de äro fria resten av dagen. Och hör nu, ropade han tillbaka in, då de gingo in i hissen, glöm inte kontorspojken!

